

»I POKLONITE SE ONOME...«

Jul, avgust, septembar 2011.

Sadržaj:

1. Bogoslužjenje u 1. Mojsijevoj: Dve vrste učesnika	5
2. Bogoslužjenje u 2. Mojsijevoj: Shvatanje ko je Bog	13
3. Subota i bogoslužjenje	21
4. Radovati se pred Gospodom: Svetilište i bogoslužjenje	29
5. Blago tebi, Izrailju!	37
6. Bogoslužjenje i pesme hvale	45
7. Bogoslužjenje u Psalmima	53
8. Konformizam, kompromis i kriza u bogoslužjenju	61
9. »Ne uzdajte se u prevarne reči«: Proroci i bogoslužjenje	69
10. Bogoslužjenje: Od izgnanstva do obnove	77
11. »Duhom i istinom«	85
12. Bogoslužjenje u prvoj crkvi	93
13. Bogoslužjenje u knjizi Otkrivenja	101

»I POKLONITE SE ONOME...«

Autor: Rozali Hafner Cinke

Broj 3/2011.

Priprema:

Hrišćanska adventistička crkva, Odeljenje za subotnu školu

www.subotnaskola.org

Odgovara: Igor Bosnić

Prevod: Milan Šušljic

Lektura: Mirjana Đerić

Izdaje: TIP »PREPOROD«, Beograd

Za izdavača:

Dragan Pejovski,

11000 Beograd, Radoslava Grujića 4

Tabele zalaska Sunca priprema mr Radomir Grujić

Štampa: »Preporod« Beograd, 2011.

Tiraž: 1300

Na osnovu mišljenja Republičkog sekretarijata za kulturu SRS broj 413-133/72-02 od 19. III 1973. godine oslobođeno plaćanja osnovnog poreza na promet

UVOD

»I POKLONITE SE ONOME...«

Neki od najpoznatijih biblijskih tekstova među hrišćanima koji čekaju Hristov drugi dolazak glase: »I vidjeh drugoga anđela gdje leti posred neba, koji imaše vječno jevanđelje da objavi onima koji žive na zemlji, i svakome plemenu i jeziku i koljenu i narodu i govoraše velikijem glasom: bojte se Boga i podajte mu slavu, jer dođe čas suda njegov; i poklonite se onome koji je stvorio nebo i zemlju i more i izvore vodene« (Otkrivenje 14,6.7). Iako posmatramo ove stihove u kontekstu događaja posljednjih dana, oni nam takođe mogu pomoći da postavimo temelje proučavanju za ovo tromesečje, proučavanju čija je tema: bogoslužjenje. Ne samo što nas pozivaju na bogoslužjenje, naime, da se poklonimo Bogu Stvoritelju, nego nam ti stihovi pomažu i da razumemo kako izgleda pravo bogoslužjenje.

Prvo, Jovan vidi anđela koji ima »vječno jevanđelje«, jevanđelje večnog zaveta, ugovora između Boga i ljudi, radosnu vest da će Hristos opet doći, uzeti na sebe ljudsku prirodu, umreti kao čovek, kao naš Zamenik, za grehe sveta. Dakle, temelj svakog našeg bogoslužjenja treba da bude Isusova smrt umesto nas. Bogoslužjenje treba da se usredsredi na naš odgovor na Hristovo delovanje kao naše Zamene, koje obuhvata ne samo Njegovu smrt na krstu već i Njegovu sadašnju trajnu službu za nas u nebeskom Svetilištu (Jevrejima 8,1).

Zatim, Jovan nam govori da se »bojimo Boga«. Bojati se Boga i voleti Boga su dve strane iste medalje: bojati se Boga znači stajati ispunjen strahopoštovanjem pred Onim koji je naš Stvoritelj i Otkupitelj. Kada izlazimo pred Boga na bogoslužjenju kao da je On naš drugar ili neko ko nam je ravan, mi unižavamo Njega a sebi prisvajamo ulogu koja nam ne pripada. Bogoslužjenje treba da bude prožeto obožavanjem i strahopoštovanjem pred našim Bogom, držanjem prožetim poniznošću i predanjem, osobinama koje su neophodne u svakom istinskom bogoslužjenju.

Rečeno nam je i da »damo slavu« Bogu. Ključna činjenica u ovom tekstu je naglasak da se prilikom bogoslužjenja radi o Bogu, a ne o nama. Mi se moramo osigurati da bogoslužjenje ne bude usredsređeno na ljude, na kulturu, na lične potrebe, već na Boga. Mi obožavamo Boga, mi se klanjamo Bogu, a ne sebi; prema tome, bogoslužjenje treba da bude o Njemu, o davanju slave Njemu, a ne o muzici, kulturi ili o načinima bogoslužjenja.

Kaže nam se da se bojimo Boga i da Njemu damo slavu. Zašto? Zato što je došao čas suda Njegova. Hristos nije samo naš Otkupitelj. On je i naš Sudija, sudija koji poznaje sve naše najdublje i najmračnije tajne, sudija koji zna najskriveneje odaje našega srca. I dok se klanjamo pred Njim, treba da to činimo svesni svoje odgovornosti prema Njemu, činjenice koja treba da nas odvede do krsta, naše jedine nade na tom sudu.

Konačno, nama je rečeno da se poklonimo svome Stvoritelju. Stvaranje je temelj svakog bogoslužjenja, jer je sve što verujemo, bez izuzetka, utemeljeno na činjenici da je Bog naš Stvoritelj. Mi Njega obožavamo zato što je naš Stvoritelj, zato što je naš Otkupitelj i zato što je naš Sudija. Stvaranje, otkupljenje i suđenje su usko povezani, i svako istinsko bogoslužjenje mora da bude duboko ukorenjeno u tim objektivnim teološkim istinama. Zadivljuje, osim toga, da je jezik ovih tekstova neodvojivo povezan sa zapovešću o danu odmora, o Suboti (2. Mojsijeva 20,11), sa zapovešću o danu koji je posvećen istinskom bogoslužjenju.

U toku ovog tromesečja, dok budemo proučavali o bogoslužjenju, ove pobude će se pojavljivati uvek iznova, jer su neodvojivo povezane s pravom sadržinom pravog bogoslužjenja. A pošto je »klanjanje pred Bogom« sastavni deo »sadašnje istine«, dobro ćemo učiniti ako shvatimo da je Onaj koga obožavamo jedini u celom svemiru zaista dostojan tog obožavanja.

Nekoliko reči o piscu pouke: Rozali Hafner Cinke je godinama delovala kao biblijska učiteljica u mnogim okruzima i mesnim crkvama. Zajedno sa svojim mužem propovednikom, propovedala je jevanđelje i učvršćivala vernike u istini. Kasnije je obavljala i službu bolničkog kapelana. Sada je u penziji.

BOGOSLUŽENJE U 1. MOJSIJEVOJ: DVE VRSTE UČESNIKA

Tekstovi za proučavanje: 1. Mojsijeva 3,1-13; 4,1-4; 6,1-8; 12,1-8; 22,1-18; 28,10-22; Titu 1,2.

Tekst za pamćenje: »A kada se Jakov probudi oda sna, reče: zacijelo je Gospod na ovom mjestu, a ja ne znah. I uplaši se i reče: kako je strašno mjesto ovo. Ovdje je zaista kuća Božja, i ovo su vrata nebeska« (1. Mojsijeva 28,16.17).

Davno je rečeno da mi, kao ljudska bića, imamo potrebu da nešto obožavamo. Ali, šta obožavamo, to je već nešto drugo, to je pitanje koje ima neizrecivo važne posledice, posebno u poslednje dane kada će se pokazati da postoje samo dve vrste učesnika u bogoslužnju: oni koji obožavaju Stvoritelja i oni koji obožavaju zver i njenu ikonu.

Ipak, zametak tog razlikovanja može se videti još vrlo rano u Bibliji. U priči o Kajinu i Avelju pojavljuju se dve vrste učesnika na bogoslužnju, jedna koja služi pravome Bogu onako kako treba da se služi i druga koja sama organizuje svoje lažno bogoslužnje. Jedno je prihvatljivo, drugo nije, zato što je prvo utemeljeno na spasenju verom a drugo, kao i sve vrste lažnog bogoslužnja, na delima. To je pobuda koja će se neprestano pojavljivati u Bibliji. Jedna vrsta bogoslužnja je utemeljena jedino u Bogu, na Njegovoj moći i slavi i blagodati, a druga na ljudima i na samome sebi.

BOGOSLUŽENJE U EDEMU

Prvo poglavlje 1. Mojsijeve beleži priču o Adamu i Evi u njihovom novom domu. Stvoritelj svemira je upravo isplanirao i oblikovao prekrasnu novu planetu, krunišući svoje delo stvaranjem prve porodice. Svet je iz Njegove ruke izašao savršen; na svoj jedinstveni način, Zemlja je izgledala kao produžetak Neba.

Prva Mojsijeva 2,1-3 dodaje zatim novi elemenat: odvajanje i posvećivanje sedmog dana (što je čin tesno povezan s Božjim delom stvaranja neba i Zemlje, čin koji predstavlja temelj četvrte zapovesti) – dana na poseban način odvojenog za bogoslužjenje. Iako Biblija to ne ističe, teško je i zamisliti vrstu bogoslužjenja tih bezgrešnih bića, u savršenstvu stvaranja, koja se obraćaju svom Stvoritelju bez ikakvih ograda, ne u molitvi, već u neposrednom razgovoru licem u lice, zahvaljujući Mu na svemu što je učinio za njih (u to vreme nisu ni mogli znati šta je sve On spreman da učini za njih).

Pročitaj tragični izveštaj o padu čoveka i žene u greh. 1. Mojsijeva 3,1-13. Do kojih promena je došlo u Adamovom odnosu prema Stvoritelju (1. Mojsijeva 3,8-10)? Šta je Adam odgovorio na pitanje koje mu je Bog uputio (1. Mojsijeva 3,11-13)? Šta taj odgovor svedoči o promeni koja se dogodila u njemu?

Posle pada, iznenada se pojavio celi niz elemenata koji do tada očigledno nisu postojali. U trenutku neposlušnosti promenilo se celokupno moralno tkivo tih bića. Umesto ljubavi, poverenja i obožavanja, u njihovom srcu pojavilo se osećanje straha, krivice i stida. Umesto da žele Božju svetu prisutnost, ljudi su se sakrili od Njega. Što se tiče Adama i Eve, njihov odnos prema Bogu, koji je svakako određivao kakvo će biti i njihovo bogoslužjenje, bio je poremećen.

Usko i blisko druženje s Bogom, u kojem su do tada uživali (1. Mojsijeva 3,8), sada će dobiti potpuno drukčiji oblik. I zaista, kada je Bog pokušao da im se približi, oni su se sakrili od Njega. Bili su tako obuzeti stidom, krivicom, čak i strahom da su pobjegli od Onoga koji ih je stvorio. Kakve li snažne slike onoga što je greh učinio i što i dalje čini protiv nas i u nama!

RAZMISLI: Seti se vremena u svom životu kada te je neko iskustvo, možda neki greh, naveo da osetiš krivicu, stid i želju da se sakriješ od Boga. Kako je to stanje uticalo na tvoj molitveni život? Kako je uticalo na tvoju sposobnost da izlaziš pred Boga i da Ga obožavaš iz celoga srca? Svakako da to nije bilo ugodno osećanje, zar ne?

BOGOSLUŽENJE IZVAN EDEMA

Posle svog izgnanstva, Adam i Eva započeli su život izvan edemskog raja. Iako im je prvo evanđeosko obećanje bilo upućeno još u Edemu (1. Mojsijeva 3,15), Biblija ne izveštava da je bilo koja žrtva bila prinesena u Edemu (možda bi se na temelju teksta u 1. Mojsijevoj 3,21 moglo zaključiti nešto u tom smislu, ali sam tekst ništa izričito ne kaže o prinošenju žrtava ili o bogoslužnju). Međutim, u četvrtom poglavlju 1. Mojsijeve, u priči o Kajinu i Avelju, Mojsije prvi put izričito govori o sistemu prinošenja žrtava.

Šta otkriva prva zabeležena priča o bogoslužnju? 1. Mojsijeva 4,1-7. Zašto je Kajinova žrtva bila neprihvatljiva pred Bogom? Šta je Avelju žrtvu učinilo ugodnom Bogu?

Kajin i Avelj predstavljaju dve vrste učesnika na bogoslužnju, dve vrste koje postoje sve od čovekovog pada u greh. Obojica su načinili oltare. Obojica su došli da se poklone pred Bogom, donoseći žrtve. Međutim, jedna je žrtva bila ugodna Bogu, a druga nije.

U čemu je bila razlika? Odgovor se mora potražiti u kontekstu spasenja verom, u kontekstu jevanđelja, koje je bilo objavljeno Adamu i Evi u Edemu, iako je sam plan spasenja bio načinjen pre postanja sveta (Efescima 1,4; Titu 1,2).

Kajinova žrtva predstavlja pokušaj spasenja svojim delima, što je temelj svih lažnih religija i bogoslužjenja. Činjenica je da je provalija između Neba i Zemlje tako velika, tako duboka da ništa od onoga što grešni ljudi mogu da učine ne može da je premosti. Srž legalizma, spasenja delima, jeste ljudski pokušaj da učini upravo to i ništa više.

Suprotno tome, Aveljeva žrtva je jagnje i pokazuje veliku istinu da samo Hristova žrtva, žrtva Onoga koji je jednak Bogu (Filibljanima 2,6) može učiniti da se grešnik opravda pred Bogom.

Prema tome, dobili smo snažnu pouku o bogoslužnju; svako pravo bogoslužjenje mora da izražava misao da smo bespomoćni da spasemo sami sebe, i da su svi naši pokušaji da sebe spasemo delima samo ponavljanje Kajinove žrtve. Istinsko bogoslužjenje mora da bude utemeljeno na shvatanju da samo Božjom blagodaću dobijamo nadu u večni život.

RAZMISLI: Ispitaj svoje misli, pobude i unutrašnja osećanja u pogledu bogoslužjenja. Koliko je hristocentrično tvoje bogoslužjenje? Da nisi suviše usredsređen na samoga sebe?

DVA VRSTE UČESNIKA U BOGOSLUŽENJU

U četvrtom poglavlju 1. Mojsijeve dobijamo uvid u moralno propadanje ljudskog roda posle pada u greh. Lameh se odao mnogoženstvu, a onda se upustio u nasilje koje je postalo izvor straha. Nasuprot njegovoj porodičnoj liniji, u 1. Mojsijevoj 4,25.26 vidi se da je postojala i linija ljudi koji su želeli da budu verni Bogu, jer stoji napisano da se u to vreme »počelo prizivati ime Gospodnje«.

Koji proces je počeo da se odvija na Zemlji pošto su se ljudi namnožili? Zašto je to bilo opasno? Do čega je konačno dovelo? 1. Mojsijeva 6,1-8.

Malo-pomalo, dve vrste učesnika u bogoslužnju počele su da se stapaju u jednu (1. Mojsijeva 6,1-4). Uprkos velikoj pokvarenosti na Zemlji, bilo je i svetih ljudi blistavog intelekta koji su održavali i širili znanje o Bogu. Međutim, samo su neki od njih spomenuti u Bibliji. »U toku svih vekova Bog je imao svoje verne svedoke, koji su Mu služili iz čistoga srca« (Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 68 /orig. 84/). Pokvarenost ljudskog srca, međutim, postala je tako velika da je Gospod morao da ukloni ljudski rod sa lica Zemlje i da sve počne iznova. Došao je Potop.

Prema biblijskom izveštaju, šta je Noje prvo učinio kada je izašao iz kovčega? Zašto je to bilo tako važno? 1. Moj. 8,20.

Zadivljuje da je Noje po izlasku iz barke najpre obavio bogoslužnje. Središte tog bogoslužjenja bilo je prinošenje žrtve. Ovo je prvi izveštaj o patrijarhu koji gradi mesto bogoslužjenja, oltar na kojem će prinostiti svoje žrtve. I tako, pre nego što će učiniti bilo šta drugo, Noje priznaje svoju potpunu zavisnost od Gospoda i dolaska Mesije, koji će položiti svoj život za spasenje ljudskog roda. Noje je znao da se može spasti jedino Božjom blagodaću; bez nje, propao bi zajedno sa celim svetom.

RAZMISLI: Kako svakoga dana priznaješ postojanje i uticaj Božje blagodati u svom životu? Ili, što je još daleko važnije, na koji način pokazuješ to svoje priznanje?

AVRAMOVA VERA

Šta nam Biblija govori o Avramu, kasnije Avraamu, i pozivu koji je dobio od Boga? 1. Mojsijeva 12,1-8.

Avram, Sitov potomak, bio je veran Bogu, iako su neki od njegovih rođaka počeli da prihvataju obožavanje idola, religiju koja je preovladavala u to doba. Međutim, Bog ga je pozvao da se odvoji od svoje porodice i svog ugodnog boravišta da bi postao praotac naroda koji će uzdizati i predstavljati pravoga Boga.

Nema sumnje da su on i Sara uticali na mnoge da prihvate obožavanje pravoga Boga. Međutim, postojao je i drugi razlog zašto je Bog pozvao Avrama da bude otac novog naroda. »Zato što je Avram slušao glas moj i čuvao naredbu moju, zapovijesti moje, pravila moja i zakone moje« (1. Mojsijeva 26,5). I još jedan: »I povjerova Avram Bogu i on mu primi to u pravdu« (1. Mojsijeva 15,6).

Međutim, u isto vreme, Avram je morao da nauči ključne i bolne pouke.

Zašto je Avram morao da prođe kroz strašnu probu? Koju stvarnu pouku je Bog želeo da time prenese Avraamu? 1. Moj. 22,1-18.

Kao što smo već videli, u središtu plana spasenja nalazi se Isusova smrt, smrt Božjeg Sina, i od samog početka ta smrt je bila simbolički predstavljana sistemom ceremonijalnog prinošenja žrtava. Dok je Bog želeo da ljudi prinose samo životinjske žrtve, narodi neznabožackih kultura su prinosili i svoju vlastitu decu, čineći upravo ono što je Bog zabranio i što Mu je bilo mrsko (5. Mojsijeva 12,31). Pored snažnih pouka o veri i poverenju koje je Avram iz ovog slučaja izvukao za sebe lično, taj čin stoji kroz sve vekove kao neverovatni simbol centralnog mesta Hristove smrti u procesu spasenja. Avram je, da tako kažemo, dobio mali uvid u bol koji će Hristova smrt zadati Njegovom nebeskom Ocu, iako je upravo ta smrt bila jedini način da se ljudski rod spase od večne smrti.

RAZMISLI: Razmisli o vrsti vere koju je Avram pokazao ovom prilikom. Ona je bila zaista zadivljujuća; jedva da je možemo zamisliti. Šta nam to govori o slabosti naše sopstvene vere?

Jakov i Isav, slično Kajinu i Avelju, predstavljaju dve vrste učesnika u bogoslužnju. Isavov smeli, avanturistički duh privlačio je na neki način njegovog mirnog, povučenog brata. Jakov, sa druge strane, izgleda da je imao mnogo duhovniju prirodu. Međutim, posedovao je i neke ozbiljne karakterne nedostatke. Jakov je želeo pravo prvenaštva, koje je zakonski pripadalo njegovom starijem bratu, i bio sasvim spreman da se priključi majčinim lukavim planovima da ga stekne. Kao posledica, Jakov je u strahu i užasu pobegao da izbegne gnev i mržnju svoga brata, i više nikada nije video svoju voljenu majku i saveznicu.

Na koji je način putovao sin prebogatog oca? Koju mu je poruku ohrabrenja i nade Bog poslao u snu? Kako je Jakov odgovorio? 1. Mojsijeva 28,10-22.

Ovde Mojsije prvi put spominje »kuću Božju« (1. Mojsijeva 28,17). Iako je za Jakova predstavljao samo kameni stub, Vetilj je postao značajno mesto u svetj istoriji. Tu je Jakov održao bogoslužjenje u čast Boga svojih otaca. Tu je položio i zavet vernosti Bogu. I tu je, slično Avramu, obećao da će vraćati Bogu deseti deo svoga materijalnog bogatstva – kao čin bogoslužjenja.

Zapazite koliko je Jakov ispunjen strahopoštovanjem i divljenjem zbog Božje prisutnosti. Kao da je bolje nego ikada pre toga shvatio veličinu Božju u poređenju sa svojom, i upravo zato Biblija beleži njegov strah, poštovanje i divljenje. Sledeće što čini je bogoslužjenje. I ovde, dakle, vidimo na delu načelo o stavu koji moramo imati pri bogoslužnju, držanju koje je prikazano u Otkrivenju 14,7 u pozivu da se bojimo Boga.

Bogoslužjenje nije pristupanje Bogu kao nekom drugaru istog ranga. Naše držanje treba da bude držanje grešnika koji ima očajničku potrebu za blagodaću, i koji dolazi da se pokloni pred Stvoriteljem svestan svoje potrebe, ispunjen strahom i zahvalnošću što je Stvoritelj svemira pokazao ljubav prema nama i učinio tako velika dela u nastojanju da nas otkupi iz okova greha.

RAZMISLI: Koliko strahopoštovanja, pobožnosti i straha pokazuješ kada dolaziš da se pokloniš pred Gospodom? Ili je tvoje srce tvrdo, hladno i nezahvalno? Ako je to slučaj, na koji način bi mogao da se promeniš?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Čitaj poglavlja pod naslovom »Stvaranje«, »Kušanje i pad«, »Proba Kajina i Avelja«, »Posle Potopa«, »Proba vere«, »Noć rvanja« u knjizi Duha proroštva *Stvaranje, patrijarsi i proroci*.

»Jakovljevi zavet u Vetilju bio je izraz srca ispunjenog zahvalnošću zbog sigurnosti u Božju ljubav i milost. Jakov je osetio da Bog prema njemu ima zahteve koje on treba da prihvati, i da posebni zalag božanske naklonosti koja mu je pokazana zahteva nešto za uzvrat. Isto tako i svaki blagoslov izliven na nas poziva na odgovor Začetniku svakog blagoslova. Trebalo bi da hrišćanin često razmišlja o svom prošlom životu i da se sa zahvalnošću seća dragocenih izbavljenja koja je Bog učinio za njega ... On treba da prizna svako od njih kao dokaz staranja nebeskih anđela. Suočen s tim bezbrojnim blagoslovima često treba da se pita, poniznog i zahvalnog srca: 'Šta ću vratiti Gospodu za sva dobra što mi je učinio?' (Psalam 116,12)« (Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarski i proroci*, str. 163. 164 /orig. 187/)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

- 1. Razmišljaj više o temi da opravdanje verom u ono što je Hristos učinio za nas treba da bude u središtu celokupnog našeg služenja Bogu. Razmišljaj pri tom o sledećim pitanjima: (1) Zašto Ga obožavamo? (2) Šta je to učinio što Ga čini dostojnim obožavanja? (3) Koju svrhu ima naše obožavanje Boga?**
- 2. Kako naša bogoslužjenja mogu da postanu uspešnije sredstvo svedočenja svetu ko je Bog i kakav je On? Koji elementi bogoslužjenja, razmatrani u toku ove sedmice, mogu da budu posebno korisni u svedočenju?**
- 3. Razmotrite izveštaj o Avramovom davanju desetka Melhisedeku (1. Mojsijeva 14,20). Na koji način je davanje desetka čin bogoslužjenja? Šta mi u stvari govorimo Bogu kada odvajamo desetak?**
- 4. Razmotrite opširnije ideju o strahu i pobožnosti pri bogoslužjenju. Zašto je to važan element? Šta je pogrešno u bogoslužjenju ako Boga spuštamo na svoj nivo i ako Mu pristupamo kao da je reč samo o nekom dobrom prijatelju?**

BOGOSLUŽENJE U DRUGOJ MOJSIJEVOJ: SHVATANJE KO JE BOG

Tekstovi za proučavanje: 2. Mojsijeva 3,1-15; 12,1-36; 20,4,5; 32,1-6; 33,12-23.

Tekst za pamćenje: »Ja sam Gospod Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje Egipatske, iz doma ropskoga, nemoj imati drugih bogova uza me« (2. Mojsijeva 20,2.3).

Kada je govorio ženi Samarjanki na studencu, Isus je rekao: »Vi ne znate čemu se molite, a mi znamo čemu se molimo, jer je spasenje od Jevreja« (Jovan 4,22). Zamislite, obožavate nekoga koga ne znate! U izvesnom smislu, to je upravo ono što skoro celi svet čini – obožavaju nekoga koga ne poznaju! Kada vidite nekoga kako se klanja komadu kamena ili drveta ili platna, misleći da će od njega dobiti odgovor na svoju molitvu, tada vidite čoveka koji ne zna kome se moli, koga obožava. U stvari, ljudi se klanjaju nečemu za šta misle da će im pokloniti spasenje, ali spasenje se ne može dobiti na takav način. U mnogo savremenijem kontekstu, ljudi koji prave boga od moći, novca, ugleda i samih sebe, obožavaju nekoga ili nešto što ne poznaju. Obožavaju ono što im ne može dati spasenje.

U neposrednom hrišćanskom kontekstu, pitanje koje ćemo sebi postaviti moglo bi da glasi: da li mi znamo koga obožavamo, kome se molimo, kome se klanjamo? Poznajemo li Gospoda koga slavimo svojim ustima? Ko je On? Kako se zove? Kako izgleda?

U toku ove sedmice proučavaćemo rane izveštaje o sinovima Izrailjevim. Način na koji su se sretali sa svojim Gospodom otkriva nam mnogo o prirodi i karakteru Boga kome, po sopstvenim rečima, služimo i koga obožavamo. Uostalom, kakvog smisla bi imalo da obožavamo nekoga koga ne poznajemo?

Ne bi bilo ništa neobično za Mojsija koji je živeo u pustinji da vidi grm koji gori. To samo po sebi ne bi mnogo značilo; sigurno je i pre toga video nešto slično. Međutim, ono što nikada do tada nije video bilo je da grm ne sagoreva: samo je nastavljao i nastavljao da gori bez kraja. U tom trenutku Mojsije je shvatio da vidi nešto veliko, nešto značajno, čak natprirodno.

Koji se temeljni elementi istinskog bogoslužjenja kriju u izveštaju o grmu koji nije sagorevao? 2. Mojsijeva 3,1-15.

Od samog početka ovde sagledavamo nešto od Božje svetosti i od držanja koje valja da imamo kada se približavamo Bogu. Upravo je sam Bog rekao Mojsiju da skinje svoju obuću, jer se nalazi na svetom tlu. Sam Gospod je istakao razliku između sebe, Gospoda Boga, i Mojsija, čoveka i grešnika kome je potrebna blagodat. Poštovanje, strahopoštovanje i strah – to je bitan stav ako želimo da učestvujemo u istinskom bogoslužjenju.

Još jedna važna tačka u ovom iskustvu u čijem je središtu trebalo da bude samo Gospod. Mojsijev prvi odgovor Bogu je glasio: »Ko sam ja da idem?« Njegov pogled je bio usmeren na samoga sebe: na svoje potrebe, svoje slabosti i svoje strahove. Međutim, uskoro on premešta pogled sa sebe na Gospoda i na ono što Gospod želi da se učini. Koliko je bitno da se prilikom svakog susreta s Bogom usredsređujemo na Gospoda, a ne na sebe!

To nas dovodi do drugog važnog elementa bogoslužjenja: do spasenja i izbavljenja. Izlazak iz Egipta simbolički predstavlja spasenje koje svi mi imamo u Hristu (1. Korinćanima 10,1-4). Bog se nije pokazao Mojsiju samo zato da bi se otkrio svome sluzi. On se pojavio pred njim da bi ga upoznao s velikim delom izbavljenja koje se moralo obaviti da bi se sinovi Izrailjevi oslobodili iz ropstva. Na isti način, Isus nije došao na ovu Zemlju samo da predstavi Boga i da nam pomogne da saznamo nešto više o Njemu. Ne, Isus je došao da umre za naše grehe, da položi svoj život u otkup, da umre na krstu smrću koju smo mi zaslužili. Naravno, Njegovom smrću mi smo zaista saznali mnogo više o Božjem karakteru, ali na kraju krajeva Isus je zacelo došao da plati cenu za naše grehe i da nam ponudi istinsko oslobođenje, oslobođenje delimično simbolizovano onim što je Gospod učinio za Izrailja kada ga je oslobodio iz Egipta.

RAZMISLI: Koliko vremena provodiš razmišljajući o krstu i o izbavljenju koje smo stekli preko Hrista? Ili pak više vremena provodiš razmišljajući o drugim temama, temama koje te ne spasavaju? Kakve posledice donosi tvoj odgovor?

SMRT PRVENACA: PASHA I BOGOSLUŽENJE

»Recite: ovo je žrtva za prolazak Gospodnji, kada prođe kuće sinova Izrailjevih u Egiptu, ubijajući Egipćane, a domove naše sačuva. I tada narod savi glavu i pokloni se« (2. Mojsijeva 12,27).

Jevrejska reč ovde prevedena kao »pokloni se« znači »baciti se ničice« pred nekim. Sama reč se skoro uvek pojavljuje u glagolskom obliku koji pojačava značenje prethodne reči ili označava njeno ponavljanje. Skoro da možete zamisliti učesnika u obožavanju kako se klanja i podiže, klanja i podiže, pun zahvalnosti i strahopoštovanja. I zaista, uzimajući u obzir kontekst, nije teško zamisliti taj postupak.

Kako se jevanđelje, koje treba da bude u središtu svakog našeg bogoslužjenja, otkriva u izveštaju o prvoj Pashi? 2. Mojsijeva 12,1-36.

Ukoliko ne budu zaštićeni krvlju, sinovi Izrailjevi će morati da dele sudbinu svojih suseda i da izgube svoje prvence. U njihovoj sredini su prvenci, obično se time mislilo na najstarijeg sina, imali posebne prednosti i odgovornosti, ali su kasnije bili zamenjeni Levitima (4. Mojsijeva 3,12). I sam Izrailj je dobio naziv »prvenac« Gospodnji (2. Mojsijeva 4,22), što je ukazivalo na njegov posebni položaj pred Bogom. U Novom zavetu, i Isus se naziva »prvencem« (Rimljanima 8,29; Kološanima 1,15.18).

Iako su ovde prvenci bili pošteđeni, Hristos je kao prvenac morao da umre smrću koja je bila simbolički predstavljena krvlju na dovratnicima njihovih stanova. Ta krv stoji kao moćan simbol Isusove zastupničke smrti. On je umro da bi »prvenci«, u smislu celokupnog Božjeg spasenog naroda (Jevrejima 12,23), mogli biti pošteđeni smrti koju su zaslužili.

RAZMISLI: U Egiptu su ljudi slušali svoje gospodare iz straha; sada je trebalo da nauče da pravo obožavanje teče iz srca punog ljubavi i zahvalnosti Onome koji jedini ima moć da izbavi i da spase. Kako bi mogao da naučiš da ceniš i voliš Gospoda? Kako greh obeshrabruje tu ljubav?

NEMOJ IMATI DRUGIH BOGOVA

Zamisli ovaj prizor: Gora Sinaj, zaogrnuta gustim oblakom, trese se od grmljavine, munje sevaju, trube trube. Narod drhti. Dim ispunjava vazduh zato što se Bog Izrailjev spustio u ognju na svetu planinu (2. Mojsijeva 19,16-19). I tu, usred ognja i dima, On se otkrio u svoj svojoj veličanstvenoj veličini. A onda je glas njihovog Izbavitelja objavio prve četiri zapovesti, koje su sve povezane s bogoslužnjem, sa obožavanjem Stvoritelja.

Koje važne elemente obožavanja i bogoslužjenja nalazimo u prve četiri zapovesti? 2. Mojsijeva 20,1-6.

Deset zapovesti počinju podsećanjem sinova Izrailjevih na njihovo izbavljenje. Samo Gospod, pravi Bog, jedini Bog, mogao je da to učini za njih. Svi drugi bogovi, kao što su bogovi Egipta, samo su lažni bogovi, ljudske tvorevine nesposobne da spasu ili izbave bilo koga. Ti »bogovi« su pokazali svoj sebični, zahtevni i često nemoralni karakter i osobine koje su otkrivale da su ljudski proizvod. Kakve li razlike u odnosu na Gospoda, Stvoritelja i Otkupitelja, punog ljubavi i spremnog da se žrtvuje! I tako, posle mnogih stoleća izloženosti politeizmu egipatske neznabožačke kulture, sinovi Izrailjevi treba da upoznaju svoga Gospoda i Boga kao jedinog Boga, posebno sada kada ulaze u zavetni odnos s Njim.

Kako nam ova misao pomaže da bolje razumemo ono što je Gospod rekao Izrailju u 2. Mojsijevoj 20,4.5? Osim toga, kako bismo načelo izraženo tim rečima mogli da primenimo na sadašnje vreme i na nas same?

RAZMISLI: Duh proroštva kaže: »Sve što negujemo i što umanjuje našu ljubav prema Bogu ili ometa službu koju Mu dugujemo, sve se to pretvara u drugog boga.« (*Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 272. 273 /orig. 305/) Upitaj samoga sebe: Šta je to u mom životu što se bori za prevlast kad su u pitanju moja osećanja, moje vreme, moji prioriteti ili moji ciljevi? Šta je to i kako bih mogao da ga uklonim iz svog života?

»OVI SU BOGOVI TVOJI...«

Pročitaj tekst u 2. Moj. 32,1-6 i odgovori na sledeća pitanja:

1. Koji događaj je podstakao i pripremio put za ovo otvoreno izražavanje odanosti lažnim bogovima? Koje pouke kao hrišćani poslednjeg vremena možemo izvući iz toga?

---

2. Od čega je bio načinjen taj lažni bog? Šta to govori o бесплодности takve vrste bogoslužnja?

---

3. Koliko se obožavanje ovog lika suprotilo njihovom obožavanju Gospoda? Po čemu se razlikovalo od njega?

»Ustaše da ... igraju!« – »Pokvari se narod!« – »Brzo siđoše s puta!« (2. Mojsijeva 32,6-8). Teško da to odražava strahopoštovanje i pobožnost koje su oznaka pravog bogoslužnja, zar ne?

Mešovito mnoštvo (Egipćani koji su odlučili da pođu sa Izrailjcima ili Egipćanke koje su se udale za Jevreje), van svake sumnje, uticalo je na Jevreje i zahtevalo od Arona vrstu i način bogoslužnja koji im je bio poznat. Kada je Isus Navin čuo viku koja je dopirala iz logora, došao je Mojsiju i rekao da misli da se u logoru vodi rat. Međutim, Mojsije, koji je živeo na carskom dvoru u Egiptu, veoma je dobro znao kakva je to vika. Verovatno je prepoznao zvuke raskalašnog bančenja – plesa, glasne muzike, pevanja, uzvikivanja i opšte zbrke koja je obeležavala idolopokloničko bogoslužnje (2. Mojsijeva 32,17-22).

Dok su slavili pravog Boga, činili su to skromno i s poštovanjem. Sada, klanjajući se pred zlatnim teletom, ponašali su se kao životinje. Pretvorili su »slavu svoju na priliku vola koji jede travu« (Psalam 106,19.20). Izgleda da je u prirodi ljudskog roda da se ne uzdiže iznad bogova kojima služi.

RAZMISLI: Zapazite kako su Izrailjci brzo i lako izopačili istinu u svom bogoslužnju. Zapazite kako je brzo lokalna kultura našla svoje mesto u njihovom bogoslužnju i odvrtila ih od pravoga Boga. Kako bismo se mogli osigurati da i mi, u svom bogoslužnju, ne padnemo u istu zamku?

»POKAŽI MI SLAVU SVOJU.«

U događaju sa zlatnim teletom, Izrailjci su prekršili svoj zavet s Gospodom; uzeli su Njegovo ime uzalud svojim grešnim i lažnim bogoslužjenjem. Mojsije se molio Bogu za njih (2. Mojsijeva 32,30-33). Zbog njihovog strašnog greha, Bog je zapovedio svom »tvrdo vratom« narodu da skinu svoje ukrase da bi mogao da odluči »šta da čini« s njim (2. Mojsijeva 33,4.5). Za one koji su ponizno, pokajnički, skinuli svoje ukrase bio je to simbol njihovog pomirenja s Bogom (2. Mojsijeva 33,4-6).

Šta je Mojsije zatražio od Gospoda kao znak pomirenja? Šta je hteo da sazna? Zašto mu je to bilo potrebno? 2. Mojsijeva 33,12-23.

Mojsijeva želja da vidi Božju slavu nije bila pokrenuta znatizeljnom ili drskošću, već je bila posledica duboke želje srca da oseti Božju prisutnost posle tako otvorenog otpada. Iako Mojsije nije učestvovao u njihovom grehu, osetio je njegove posledice. Mi ne živimo izolovano od drugih vernika crkve. Što pogađa jedne, pogađa i druge - to je činjenica koju nikada me smemo da zaboravimo.

Prouči pažljivo tekst u 2. Mojsijevoj 33,13. Mojsije kaže Bogu da želi da Ga upozna. Uprkos svemu što je Gospod učinio, Mojsije oseća svoju potrebu, svoju slabost, svoju bespomoćnost, i zato želi da se približi Bogu. Želeo je da bolje upozna Boga, od koga toliko zavisi. Zanimljivo je da je i Isus rekao, posle mnogo stoleća: »A ovo je život vječni da poznaju tebe, jedinoga istinitoga Boga i koga si poslao, Isusa Hrista« (Jovan 17,3). On želi da vidi slavu Božju, nešto što će mu pomoći da shvati svoju grešnost i bespomoćnost i, prema tome, svoju krajnju zavisnost od Gospoda. Uostalom, pogledajte na šta je Mojsije bio pozvan; razmotrite izazove kojima je bio izložen. Nije nikakvo čudo da je pozeleo da upozna Boga. Ovde, osim toga, dolazimo do ključne tačke o bogoslužjenju. Bogoslužjenje treba da bude usredsređeno na Boga; ono treba da bude i deo nas, ali u poniznosti i veri i pokornosti, kada želimo da saznamo više o Njemu i Njegovom »putu« (2. Mojsijeva 33,13).

RAZMISLI: Koliko ti poznaješ Boga? Ili, što je još važnije, koje odluke ćeš doneti, odluke koje će te osposobiti da Ga obožavaš na način koji će ti omogućiti da bolje ceniš Njega i Njegovu slavu?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Čitaj poglavlja pod naslovom »Zakon dat Izrailju«, »Idolopoklonstvo na Sinaju« i »Sotonino neprijateljstvo prema zakonu« u knjizi Duha proroštva *Stvaranje, patrijarsi i proroci*; Ps. 105,26-45; Ps. 106,8-23.

»Poniznost i pobožnost treba da budu karakteritika ponašanja svih koji dolaze u Božju prisutnost. U Isusovo ime mi možemo izlaziti pred Njega s poverenjem, ali ne smemo Mu se približiti s drskom smelošću, kao da je On na istom nivou na kojem se mi nalazimo. Ima onih koji se obraćaju velikom i svemoćnom i svetom Bogu... kao da se obraćaju nekome sebi ravnom, pa čak i nižem od sebe. Ima onih koji se ponašaju u Njegovom domu kao što se ne bi usuđivali da se ponašaju u prijemnoj dvorani nekog zemaljskog vladara. Takvi treba da se sete da ih posmatra Neko koga serafimi obožavaju, pred kojim anđeli zaklanjaju svoje lice. Bog treba da uživa naše duboko poštovanje; svi koji zaista osećaju Njegovu prisutnost pokloniće se ponizno pred Njim.« (Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci* str. 224 /orig. 252/)

»Istinsko poštovanje Boga je nadahnuto svešću o Njegovoj beskrajnoj veličini i shvatanjem Njegove prisutnosti. Tom svešću o Nevidljivome treba da bude duboko prožeto svako srce. Vreme i mesto molitve su sveti, zato što je Bog prisutan. ... Anđeli, kada izgovaraju Njegovo ime, pokrivaju svoje lice. S kakvim poštovanjem bismo onda mi, grešna i pala bića, morali uzimati Njegovo ime u svoja usta!« (E. G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 29 /orig. 48.49)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

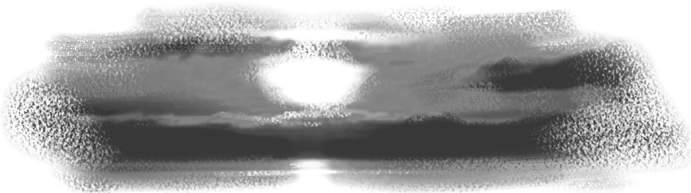
1. Razgovarajte o sledećim osobinama Božjeg karaktera: Njegovoj bliskosti s nama – Njegovoj veličini, veličanstvenosti, i svetosti. Teolozi govore o ove dve ideje kao o Njegovoj imanentnosti^{*} i transcendentnosti^{**}. Razmislite o načinu na koji ove dve istine o Bogu mogu da budu naglašene i uravnotežene u okviru našeg bogoslužjenja.
2. Koje pouke možemo izvući iz tragičnog izveštaja o izrailjskom obožavanju zlatnog teleta i o ozbiljnim posledicama obožavanja lažnih bogova, vidljivih ili nevidljivih? Koje idole obično obožava društvo u kome živite? Koje pouke ovaj događaj prenosi današnjoj Crkvi, nama koji već tako dugo čekamo da dođe naš Gospod?
3. Šta da kažemo o svom sistemu bogoslužjenja? Kako bi nam naše bogoslužjenje moglo pomoći da bolje osetimo Božju veličanstvenost, slavu i silu? Ili naše bogoslužjenje spušta Boga na naš nivo?
4. Šta znači upoznati Boga? Kada bi vas neko zapitao: »Kako ti poznaješ Boga?«, šta biste odgovorili? Drugim rečima, kako bi ljudsko biće moglo da lično upozna Boga?

* sadržanost u nečemu, bitnost, neodvojivost, nerazlučivost

** nadilaženje granica iskustva, nedokučivost, osobina onoga što je natprirodno, natčulno

SUBOTA I BOGOSLUŽENJE

Tekstovi za proučavanje: 2. Mojsijeva 20,11; 5. Mojsijeva 5,15; Isaija 44,15-20; Matej 11,28-30; Rimljanima 6,16-23.

Tekst za pamćenje: »Hodite, poklonimo se, pripadnimo, kleknimo pred Gospodom, Tvorcem svojim. Jer je On Bog naš, i mi narod paše njegove, i ovce ruke njegove« (Psalam 95,6.7).

Kao što smo već videli u Uvodu, stvaranje i otkupljenje su centralna tema prve anđeoske vesti i tema bogoslužnja. Prvi anđeo nas poziva »večnom jevanđelju«, radosnoj vesti o spasenju u Isusu, spasenju koje obuhvata ne samo oprostjenje greha već i silu da pobedimo greh. Jevanđelje nam, prema tome, obećava novi život u Hristu, obećava posvećenje, koje je samo po sebi deo procesa spasenja i otkupljenja (Jovan 17,17; Dela apostolska 20,32; 1. Solunjanima 5,23).

I, kao što smo zapazili, poruka prvog anđela sadrži posebno podsećanje na činjenicu da je Onaj koga obožavamo naš Stvoritelj, Onaj koji je načinio nas i svet u kome živimo.

Prema tome, s bogoslužnjem su povezane teme o stvaranju, otkupljenju i posvećenju. I nije nikakvo iznenađenje da su te iste teme otkrivene u Suboti, ključnom elementu zbivanja u Otkrivenju 14, kada se svi suočavamo i s pitanjem da li obožavamo Stvoritelja, Otkupitelja i Posvetitelja, ili zver i njenu ikonu? Tekst nam ne ostavlja nikakvu treću mogućnost.

U toku ove sedmice proučavaćemo zapovest o Suboti i kako ta tema dolazi do izražaja u naše vreme. I dok budemo proučavali, upitajte sebe kako bismo mogli postići da ta tema dođe u samo središte našeg bogoslužbenog iskustva?

STVARANJE I OTKUPLJENJE: TEMELJ BOGOSLUŽENJA

»Sećaj se dana od odmora da ga svetkuješ« (2. Mojsijeva 20,8). Reč sećaj se i reč spomenik u jevrejskom jeziku imaju isti koren: »zkr«. Kada je Bog rekao »sećaj se«, dao je narodu spomenik ili uspomenu na dva velika događaja od kojih je jedan temelj onog drugog.

Prema četvrtoj zapovesti, koja su ta dva velika događaja i kako se odnose jedan prema drugom? 2. Mojsijeva 20,11; 5. Mojsijeva 5,15.

Hristova uloga Stvoritelja je nerazdruživo povezana s Njegovom ulogom Otkupitelja, a svake sedmice Subota naglašava obe te uloge. Ne mesečno, ne godišnje, već sedmično i bez izuzetka, jer je to tako važno. Onaj koji nas je zamislio i načinio, to je Onaj isti koji je izbavio Izrailja iz Egipta i koji i nas oslobađa iz okova greha.

Kako apostol Pavle jasno povezuje Hristove uloge kao Stvoritelja i Otkupitelja? Kološanima 1,13-22.

Stvaranje i otkupljenje nalaze se u temelju svih biblijskih istina, a one su tako važne da smo dobili zapovest da svetkujemo Subotu kako bismo se na to podsećali. Od Edema, gde je Subota prvi put bila odvojena kao praznik, pa sve do danas, bilo je ljudi koji su obožavali Gospoda svetkujući sedmi dan, Subotu, kao svoj sedmični dan odmora.

RAZMISLI: Razmisli za trenutak koliko važne moraju biti te dve istine za Gospoda kada je odlučio da nam postavi sedmični podsetnik za njih; tako važne da nam je zapovedio da posvetimo jednu sedminu svoga života odmoru na poseban način, da bismo se bolje mogli usredsrediti na te istine. Na koji ti način sopstveno iskustvo svetkovanja Subote pomaže da uvećaš svoje poštovanje prema Hristu kao Stvoritelju i Otkupitelju?

SEĆAJ SE SVOGA STVORITELJA

Biblija započinje poznatim iskazom: »U početku stvori Bog nebo i zemlju.« Reč »stvoriti« – bara – je glagol koji se odnosi jedino na Božja stvaralačka dela. Ljudi mogu da grade stvari, da načine stvari, da zamisle stvari i da ih oblikuju, ali samo Bog može da ih stvori – »bara«. Samo Bog može da stvori prostor, vreme, materiju – sve delove materijalnog sveta u kojem mi postojimo. Sve je to pred nama i oko nas zato što ga je Bog stvorio – »bara«.

Naravno, kako On to čini ostaje tajna. Nauka jedva da razume šta je sama materija, mnogo manje kako je bila stvorena i zašto postoji u obliku u kojem postoji. Međutim, ključno je da nikada, ni za trenutak ne zaboravimo odakle je sve to došlo. »Riječju Gospodnjom nebesa se stvoriše ... jer On reče i postade, On zapovjedi i pokaza se« (Psalam 33,6.9).

Osim toga, kada se završi neki važan projekat, ljudi vole da proslave njegov završetak. Na primer, kada gradimo crkvu, mi je posvećujemo Bogu. Na sličan način, kada je Bog završio stvaranje Zemlje, ovekovečio je taj trenutak odvojjivši poseban dan, Subotu.

Na koji način razni starozavetni i novozavetni tekstovi naglašavaju Božju stvaralačku ulogu? Sa čim je upoređuju? Isaija 40,25.26; 45,12.18; Kol. 1,16.17; Jevr. 1,2; Isaija 44,15-20; 46,5-7.

Još od vremena kada se velika borba između Hrista i Sotone preselila na Zemlju, neprijatelj se trudio da navede ljude da posumnjaju u Božje postojanje ili da ne poveruju u Njegovu ulogu Stvoritelja. Ne poznajući Njegovu Reč ili odbacujući dokaze o Njegovoj stvaralačkoj moći, ljudska mudrost se trudila da nađe puteve da objasni naše poreklo na neki drugi način, a ne stvaranjem. Predlagane su mnogobrojne teorije. Najpopularnija danas, naravno, jeste teorija o evoluciji, čija postavka glasi da život i razumna bića postoje zahvaljujući slučajnim mutacijama i prirodnoj selekciji. Neko je nedavno objavio teoriju da smo svi mi samo kompjuterska projekcija, da stvarno ne postojimo i da smo samo privid koji kompjuterom stvara neka posebna, superiorna rasa svemirskih bića. Na mnogo načina, čovek bi mogao da pomisli da drveni bogovi o kojima piše prorok Isaija i koje su poštovali njihovi stvaraoci, nisu ništa lošija alternativa Bogu Biblije od nekih savremenih proizvoda čovekove mašte.

RAZMISLI: Ako zaista prihvatimo Subotu kao uspomenu na Božje šestodnevno delo stvaranja – kako bismo mogli biti zaštićeni od lažnih zamisli i teorija o svom nastanku? Osim toga, ko bi obožavao Boga koji se poslužio tako nasilnim i zlosrećnim procesom evolucije da bi nas stvorio, zar ne?

SLOBODA OD ROBOVANJA

Kao što smo već videli, Subota ukazuje ne samo na stvaranje, koje je važan razlog za obožavanje Boga, već i na otkupljenje. Tekst u 5. Moj. 5,15. nam kaže: »I pamti da si bio rob u zemlji egipatskoj i Gospod Bog tvoj izvede te odande rukom krjepkom i mišicom podignutom. Zato ti je Gospod Bog tvoj zapovjedio da svetkuješ dan od odmora.« Ove reči kao da predstavljaju odjek ključnih tema poruke prvog anđela o otkupljenju i spasenju.

Ovo otkupljenje je simbolički predstavljeno onim što je Gospod učinio za sinove Izrailjeve u vreme izlaska iz Egipta. Nijedan bog u Egiptu nije imao moći da zaustavi taj narod robova u njegovom naporu da se oslobodi iz ropstva. Samo Bog Izrailjev, koji se otkrio moćnim čudima i svojom prisutnošću u blistavoj i zaslepljujućoj slavi, imao je sposobnost da ih izbavi »rukou moćnom i mišicom podignutom« (5. Moj. 5,15). Bog je želio da oni zapamte »da je Gospod Bog i da nema drugoga osim njega« (5. Moj. 4,35). I tako im je dao subotni dan da bude stalni podsetnik na ovo veliko izbavljenje Gospodnjom rukou, ali ga je dao i nama kao podsetnik na izbavljenje od okova greha kojih nas je Hristos oslobodio.

Koje smo novozavetno obećanje o oslobođenju dobili preko apostola Pavla? Kako se ono povezuje sa onim što je Gospod učinio za Izraelj u Egiptu? Rimljanima 6,16-23.

Novi zavet jasno govori da robovanje grehu zahteva moćnog Izbavitelja, baš kao što je to zahtevalo robovanje Egipćanima u vreme starog Izraelja. To je ono što su sinovi Izrailjevi dobili od svog Gospoda; i to je ono isto što ćemo mi kao novozavetni hrišćani dobiti od Boga, jer je Bog koji je njih oslobodio iz ropstva isti Bog koji nas danas izbavlja iz naših okova.

Ako nam je ikada zatrebao razlog da obožavamo svoga Gospoda, zar se nismo setili oslobođenja iz okova greha koje je On postigao za nas? Sinovi Izrailjevi su posle izbavljenja zapevali jednu veličanstvenu pesmu (Vidi 2. Moj. 15). Tako bi danas svetkovanje Subote trebalo za nas da predstavlja proslavu Božje blagodati, koja nas je oslobodila od zakonske kazne za greh (koja je umesto nas pogodila Isusa, našeg Zamenika).

RAZMISLI: Šta znači više ne biti rob greha? Da li to znači da više nismo grešni, ili da više nikada ne grešimo? Kako bismo mogli naučiti da se uhvatimo za obećanja o oslobođenju koje nam jevanđelje nudi?

SEĆAJ SE ONOGA KOJI TE POSVEĆUJE

Šta znači tekst u 2. Mojsijevoj 31,13? Koliko se njegovo obećanje odnosi na nas danas? Šta znači da nas Bog posvećuje? Kako možemo da stvarno iskusimo proces posvećenja u svom životu?

Stvaranje, otkupljenje, posvećenje – sve je to međusobno povezano. Stvaranje, naravno, predstavlja temelj svega, jer bez njega ne bi bilo nikoga ko bi se mogao izbaciti ili posvetiti. Ipak, u našem grešnom stanju, stvaranje nam više nije dovoljno; nama je neophodno i otkupljenje, obećanje o oproštenju naših greha. Inače bismo se suočili s večnim uništenjem i naše stvaranje bi bilo zauvek poništeno.

Naravno, neodvojivo povezano sa otkupljenjem jeste i posvećenje, proces kojim rastemo u svetosti i u blagodati u svom životu. Reč prevedena kao »posvetiti« u 2. Mojsijevoj 31,13 ima isti koren kao i reč upotrebljena u 2. Mojsijevoj 20,8 kada Bog zapoveda ljudima da svetkuju Subotu. Isti koren se pojavljuje i u tekstu u 2. Mojsijevoj 20,11 koji naglašava da je Gospod »blagoslovio i posvetio« sedmi dan (vidi i tekst u 1. Mojsijevoj 2,3 gde Gospod »posvećuje« sedmi dan). U svim tim slučajevima, koren reči – *gds* – znači »biti svet«, »biti odvojen u svetu svrhu«, »odvojen da bude svet«.

Bog je pozvao Izrailja i odvojio ga da bude Njegov sveti narod, da bude svetlost svetu. Hristos je pozvao svoje učenike u misiju objavljivanja jevanđelja svetu. Veoma značajna za taj zadatak je i svetost karaktera onih koji propovedaju jevanđelje. Jevanđelje nije samo o tome da smo slobodni od osude za greh. Kao što smo juče videli, ono govori i o tome da smo sada slobodni od okova greha. Ono govori da smo postali novi ljudi u Hristu i da je naš život živo svedočanstvo onoga što je Bog učinio za nas ovde i sada.

O kojoj odlučujućoj promeni Pavle govori u 2. Korinćanima 5,17? Šta time želi da kaže i kako se to može povezati s temom o stvaranju, otkupljenju i o Suboti? Kako nam naše bogoslužjenje subotom može pomoći da se usredsredimo na te velike teme?

POČIVANJE U OTKUPLJENJU

Stvaranje, otkupljenje i posvećenje: sve to imamo u Hristu, i sve to je na poseban način simbolizovano blagoslovima subotnog dana.

U Jevanđelju po Mateju Isus nas poziva da se odmorimo. Kako se Subota uklapa u poziv koji nam Isus ovde upućuje? Matej 11,28-30.

»Odmor« koji Isus ovde nudi obuhvata emocionalni, psihički i duhovni odmor za ljude opterećene teškim teretom, uključujući i breme greha, krivice i straha. Osim osnovne ljudske potrebe za fizičkim odmorom, postoji i isto tako važna potreba da um i duh promene korak – da se odmore od tereta stresa i svakodnevnog života. Bog je odredio Subotu upravo da se to postigne. Istraživanja su pokazala da se produktivnost na radnom mestu stvarno povećava posle sedmičnog odmora. Odmor od uobičajene rutine života povećava mentalnu snagu i fizičku izdržljivost. Osim toga, Subota osigurava neophodni osećaj iščekivanja koji pomaže da se spreči dosada i umor.

Iako svako može da kaže da se odmara u Hristu, Subota nam daje konkretne i fizičke manifestacije toga odmora. Subota stoji kao simbol počivanja koje zaista imamo u Njemu, u spasenju koje je Hristos ostvario za nas.

Subota nam daje odmor i na području našeg emocionalnog života. Ona nam daje svest o identitetu: mi smo stvoreni po obličju Božjem i pripadamo Njemu zato što nas je stvorio.

I upravo onako kao što je Bog u Edemu ustanovio brak da bi zadovoljio čovekovu potrebu za međuljudskom bliskošću, tako je dao i Subotu za uspostavljanje bliskosti između Stvoritelja i Njegovih stvorenja. Subota obećava ostvarenje našeg sna – svega onoga što možemo da postanemo Hristovim delom obnovljenja. Ona nam daje nadu za budućnost – u konačni večni subotni odmor. Ali, najvažnije od svega toga, Subota zadovoljava najveću od svih ljudskih potreba, potrebu za obožavanjem nečega ili Nekoga. Bog nam je u svojoj velikoj mudrosti dao Subotu kao dan određen za bogoslužjenje, dan koji treba provoditi u čast i slavu Onoga koji nas je stvorio.

RAZMISLI: Od kojih tereta ti je potreban odmor i kako bi mogao da naučiš da ih prebaciš na Hrista? Kako ti iskustvo subotnog bogoslužjenja može pomoći da naučiš da se zaista odmoriš u Njemu?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Čitaj poglavlja pod naslovom »Stvaranje« i »Doslovna sedmica« u knjizi Duha proroštva *Stvaranje, patrijarsi i proroci*. U knjizi *Čežnja vekova* čitaj poglavlje po naslovom »Subota«.

»Bog je odredio da svetkovanje Subote označava Izrailjce kao Njegove poklonike. Bio je to zalag njihovog odvajanja od idolopoklonstva i njihove povezanosti s pravim Bogom. Ali, da bi mogli da svetkuju Subotu, i sami ljudi moraju da budu sveti. Verom treba da postanu učesnici u Hristovoj pravednosti... Jedino u tom slučaju bi svetkovanje Subote obeležavalo Izrailjce kao Božje poklonike.« (Elen G. Vajt, *Čežnja vekova* str. 233 /orig. 283)

»Kada je Bog oslobodio izrailjski narod iz Egipta i poverio mu svoj zakon, poučio ga je da će se po svetkovanju Subote razlikovati od idolopoklonika. Upravo je to pokazivalo razliku između onih koji priznaju Božju suverenost i onih koji odbijaju da Ga prihvate kao svoga Stvoritelja i Cara.« (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, sv. 6, str. 349)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. Razgovarajte o tome kako nas pravo svetkovanje Subote može zaštititi od mnogih zabluda povezanih sa stvaranjem. Razmislite, na primer, o poslednjim događajima kroz koje prolaze oni koji se klanjaju zveri i njenoj ikoni za razliku od onih koji obožavaju Stvoritelja (vidi Otkrivenje 14). Kako pogrešno shvatanje čovekovog porekla – kao što je misao da se Isus poslužio evolucijom da bi nas stvorio – priprema ljude da budu prevareni u poslednjim danima?
2. Vratite se na pitanje o Suboti i bogoslužjenju. Kako se vaša crkva okuplja na bogoslužjenje subotom? Da li je bogoslužjenje usmereno da uzdigne Boga kao Stvoritelja, Otkupitelja i Posvetitelja? Ako nije, šta onda naglašava? Kako bismo mogli naučiti da zadržimo Gospoda kao središte svog bogoslužbenog iskustva?
3. Stvaranje zauzima centralno mesto među svim našim verovanjima. Zašto sve što kao hrišćani verujemo gubi svaki smisao ako ne prihvatimo Boga kao Stvoritelja? Stvaranje je temeljna ideja koja povezuje sve što verujemo, a Subota je ugrađena u prvobitni izveštaj o stvaranju. Kako upravo te činjenice pokazuju koliko je istina o Suboti suštinska i značajna? Kako nam to pomaže da bolje razumemo da će u poslednje dane, kada lažne sile budu pokušavale da potkopaju obožavanje koje pripada jedino Bogu, Subota zauzimati centralno mesto u toj završnoj drami?

RADOVATI SE PRED GOSPODOM: SVETILIŠTE I BOGOSLUŽENJE

Tekstovi za proučavanje: 2. Mojsijeva 25,1-22; 29,38.39; 2. Mojsijeva 35; 5. Mojsijeva 12,5-7.12.18.; 16,13-16.

Tekst za pamćenje: »I veselite se pred Gospodom Bogom svojim vi i sinovi vaši i kćeri vaše i slugе vaše i sluškinje vaše, i Levit koji je u mjestu vašem, jer on nema dijela ni našljedstva s vama« (5. Mojsijeva 12,12).

Ruski pisac Lav Tolstoj pisao je o prijatelju koji je, kada mu se približila smrt, opisao zašto oseća nedostatak vere. Čovek je rekao da se od detinjstva molio, da je održavao svoje malo lično bogoslužnje pre nego što bi pošao na spavanje. Jedne večeri, upravo se vratio iz lova sa svojim bratom, obojica su se počela pripremati za odlazak u postelju. On je kleknuo da se moli. Brat ga je pogledao i rekao: »Zar ti to i dalje činiš?« Te reči su mom prijatelju pokazale koliko mu je taj ritual bio prazan i besmislen u toku svih proteklih godina, pa je prekinuo molitvu i ustao. Više se nikada nije molio.

Ova priča ukazuje na opasnost koja pretila od navike, formalizma i ritualizma*. Obožavanje treba da dolazi iz srca, na temelju pravog odnosa sa Bogom. Zato ćemo u toku ove sedmice proučavati službu u nekadašnjem izrailjskom Svetilištu, središtu izrailjskog bogoslužnja, i pokušati da ustanovimo koje pouke možemo izvući za sebe u nastojanju da produbimo svoje bogoslužbeno iskustvo.

* vid društvenog prilagođavanja u kome se insistira na ritualima /obredima/

»DA MOGU STANOVATI MEĐU NJIMA«

»Odevećeš ih i posadićeš ih na gori našljedstva svojega, na mjestu koje si sebi za stan premio, Gospode, u svetinji, Gospode, koju su tvoje ruke utvrdile« (2. Mojsijeva 15,17).

Ovde se prvi put u Bibliji spominje svetište. Te reči su pevali sinovi Izrailjevi posle oslobođenja iz Egipta kao svoju pesmu zahvalnosti. Pesma spominje Svetište, ali dodaje da će ono biti Božje boravište na Zemlji. Jevrejska reč, prevedena kao »boravište« dolazi od korena koji doslovno znači »sedeti«. Hoće li Gospod zaista boraviti ili sedeti usred svoga naroda na Zemlji?

U Božjoj naredbi o prikupljanju sredstava za građenje svetilišta, dve činjenice posebno zadivljuju. Zašto? (Dok razmišljaš, imaj na umu ko je Bog, kakva je Njegova sila i veličanstvo) 2. Mojsijeva 25,1-9.

Bog koji je izbavio Izrailja sada se spremao da boravi usred svoga naroda. Isti Bog koji je mogao da učini tako mnoga i neverovatna »čuda i znake« (5. Mojsijeva 6,22), isti Bog koji je stvorio nebo i Zemlju, sada će stanovati među pripadnicima svoga naroda! Razgovarajte o Božjoj prisutnosti među nama.

Štaviše, On će boraviti u stanu koji će za Njega podići grešna ljudska bića. Bog, koji je rekao reč i svet je došao u postojanje, mogao je lako da izusti novu reč i da načini sebi stan, veličanstvenu građevinu koja bi Mu služila na čast. Umesto toga, On je učinio da Njegov narod bude dragovoljno i aktivno uključen u stvaranje mesta ne samo za Njegov stan već i za centar celokupnog izrailjskog bogoslužjenja.

Izrailjci nisu načinili Svetište u skladu s ljudskim merilima. Umesto toga, načinili su ga u skladu sa slikom koja je bila pokazana Mojsiju na gori (2. Mojsijeva 25,9). Svaka pojedinost zemaljskog Svetilišta morala je da dostojno predstavlja svetog Boga i da bude dostojna Njegove prisutnosti.

Sve u Svetilištu moralo je da navodi na strahopoštovanje i pobožnost. Uostalom, to je bilo boravište Stvoritelja svemira.

RAZMISLI: Zamislite da stojite ispred jedne građevine, znajući da je u njoj stan Boga Stvoritelja, Gospoda Neba i Zemlje. Kakvo bi bilo vaše držanje? Zašto? Šta vam vlastiti odgovor govori o držanju koje bismo morali imati u toku bogoslužjenja?

DRAGOVOLJNO SRCE

Kao što smo već videli, Gospod je ne samo odlučio da boravi među ljudima, među pripadnicima svoga naroda, već i da stanuje u stanu koji će Mu oni sami pripremiti. To znači da je Bog učinio da ljudi budu neposredno uključeni u pripremanje Božjeg stana da bi tako dobili priliku da se približe Bogu. Osim toga, Bog se nije poslužio svojom čudesnom silom da bi pripremio materijal za gradnju. Izrailjci su sami morali da ga prikupe.

Trideset i peto poglavlje 2. Mojsijeve opisuje okolnosti u vreme građenja Svetilišta i raspoloženje koje je pri tom vladalo u narodu. Koje važne pouke možemo izvući za sebe u vezi sa celokupnim pitanjem bogoslužnja?

Zapazite naglasak na reči »dragovoljno«. Bog je rekao: »Ko god hoće drage volje« (2. Moj. 35,5) i »kojega podiže srce njegovo« (2. Moj. 35,21). To znači da nije bilo ognja i grmljavine i velikog glasa sa Sinaja koji bi zapovedio da se donesu svi ti prilozii. Umesto toga, ovde vidimo delovanje Svetoga Duha koji nikada nikoga ne prisiljava. To što je narod želeo da drage volje prikupi prilog svedoči o osećanju zahvalnosti i spremnosti na davanje. Uostalom, pogledajte šta je sve Gospod učinio za taj narod.

Dakle, zapazite da narod nije bio samo spreman da prilaze sredstva za građenje Svetilišta već je to činio u duhu radosti i dragovoljno. Narod je štedro davao svoje materijalne darove, svoje vreme, svoje sposobnosti, svoju stvaralačku energiju. »I sve žene, koje podiže srce njihovo i bijahu vješte« (2. Moj. 35,26). »I sve ljude vješte, kojima Gospod dade mudrost u srce, koje god podiže srce njihovo da dođu da rade taj posao« (2. Moj. 36,2).

Osim što su davali kao što su davali, šta su Izrailjci još činili, čak i pre završetka svetilišta?

Često smo skloni da mislimo o bogoslužnju kao o grupi ljudi koja se okupila da peva, da se moli i da sluša propoved. Iako je to istina, bogoslužjenje nije ograničeno samo na te aktivnosti. Sinovi Izrailjevi su ovde obožavali Boga. Svako delo samoodricanja, davanja svojih materijalnih sredstava ili svoga vremena ili svojih sposobnosti za Božje delo predstavlja čin bogoslužjenja.

RAZMISLI: Misli na svoje davanje desetaka, darova, vremena i sposobnosti. Kakva si iskustva stekao o tome šta znači imati bogoslužjenje na taj način? Dajući od sebe, kako si se obogatio za uzvrat?

STALNA ŽRTVA PALJENICA

»I ovo ćeš prinostiti na oltaru: dva jagnjeta od godine svaki dan bez prekida. Jedno jagnje prinosi jutrom, a drugo prinosi večerom« (2. Mojsijeva 29,38.39).

Svakodnevno prinošenje jaganjaca, stalna žrtva paljenica (2. Mojsijeva 29,42), trebalo je da ukaže narodu na njegovu stalnu potrebu za Bogom, na njegovu zavisnost od Boga, na potrebu da stalno dobija oprostjenje, da uvek iznova bude prihvaćen pred Gospodom. Oganj na oltaru morao je da gori i danju i noću (3. Mojsijeva 6,8-13). Trebalo je da im bude stalni podsetnik na njihovu potrebu za Spasiteljem.

Bog nikada nije nameravao da se svakodnevno prinošenje jagnjeta pretvori jednostavno u obred ili da postane rutinski postupak. Trebalo je da to bude vreme »intenzivne zainteresovanosti vernika«, vreme pripremanja za bogoslužjenje, u tihoj molitvi, vreme ispitivanja srca i priznanja greha. Trebalo je da njihova vera shvati obećanje o Spasitelju koji će doći, o pravom Božjem Jagnjetu koje će prolići svoju krv za grehe celoga sveta.

Kako apostoli Petar i Pavle povezuju Hristovu smrt sa životinjskim žrtvama u vreme starozavetnog sistema? Jevrejima 10,1-4; 1. Petrova 1,18.19.

U Jevrejima 10,5-10. Pavle citira Psalam 40,6-8, pokazujući da je Hristos ispunio pravo značenje ceremonijalnih žrtava. On kaže da Bog nije uživao u tim žrtvama, jer su one bile zamišljene kao vreme žalosti zbog greha, pokajanja, odvrćanja od greha. Slično tome, i prinošenje Božjeg Sina kao savršene žrtve bilo je vreme strašne agonije i teške žalosti i za Oca i za Sina. I Pavle naglašava da istinsko bogoslužjenje treba da dolazi iz očišćenog i posvećenog srca kojem su gresi oprosteni i koje uživa da bude poslušno Onome koji je sve to omogućio. »Molim vas, dakle, braćo, milosti Božje radi, da date tjelesa svoja u žrtvu živu, svetu, ugodnu Bogu, to da bude vaše duhovno bogomoljstvo« (Rim. 12,1).

Bogoslužjenje znači prvenstveno i pre svega dati sebe samog potpuno i savršeno Bogu kao živu žrtvu. Kada prvo damo sebe, a onda i svoje darove, naša hvala i naša srca prirodno će nastaviti u tom pravcu. Takav stav je sigurna zaštita od besmislenih i praznih obreda.

RAZMISLI: Postavi sebi pitanje: da li sam zaista sve predao Hristu koji je umro za moje grehe? Ili, postoji li neki ugao u mom srcu ili životu koji sam odbio da Mu predam? Ako je tako, šta je to i kako da postanem spreman da i to predam Spasitelju?

RAZGOVOR S BOGOM

Jedna od ključnih karakteristika jednog hrišćanina, njegovog spasonosnog odnosa s Hristom, jeste poznavanje Gospoda. Sam Isus je rekao: »A ovo je život vječni da poznaju tebe, jedinoga istinitoga Boga, i koga si poslao, Isusa Hrista« (Jovan 17,3). I kao u svakoj vrsti međusobnog odnosa, razgovor je i te kako bitan.

Koja je detaljna uputstva o građenju kovčega zaveta Mojsije dobio od Gospoda? Koja su obećanja bila povezana s kovčegom? 2. Mojsijeva 25,10-22.

Iznad svetog kovčega zaveta, koji je sadržavao Božji sveti zakon, na takozvanom prestolu milosti boravila je Božja sveta prisutnost u slavi Šekine. Na tom mestu, »milost i istina srešće se, pravda i mir poljubiće se« (Psalam 85,10). Sa kacionog oltara u svetinji podizao se dim koji je predstavljao molitve Božjeg naroda, pomešane sa zaslugama i posredovanjem Isusa Hrista. Usred svega toga ispunjavalo se obećanje: »I tu ću se sastajati s tobom, i govoriću ti ozgo sa zaklopca između dva heruvima, koji će biti na kovčegu od svjedočanstva, sve što ću ti zapovijedati za sinove Izrailjeve« (2. Mojsijeva 25,22).

Bog je obećao ne samo svoju prisutnost, obećao je i da će razgovarati sa svojim narodom, da će im se obraćati, da će ih voditi putevima kojim treba da idu.

Koja se prekrasna obećanja o Božjem staranju za svoj narod mogu naći u Bibliji Staroga i Novoga zaveta? Psalam 37,23; 48,14; Priče 3,6; Jovan 16,13.

Danas, naravno, nemamo zemaljsko svetište, ali imamo Božja obećanja o Njegovom vođstvu i prisutnosti u našem životu, ukoliko Mu se predamo. Koji vernik nije osetio Božje vođstvo u nekom trenutku svoga života?

I ovde bogosluženje ima svoje mesto. Mi treba da izlazimo pred Gospoda ponizno, pokorno, spremni da prihvatimo Njegovo vođstvo. Srce predano Bogu u molitvi, pokornosti, poštovanju i predanju, srce koje oseća svoju potrebu za spasenjem, blagodaću i pokajanjem, to je srce – ispunjeno obožavanjem i hvaljenjem Boga – koje će Bog voditi svojim putevima. A na kraju, istinsko bogosluženje će nam pomoći da se ponašamo u skladu sa svojom verom i svojim predanjem. Nema ničeg praznog u takvoj vrsti bogosluženja.

RADOVATI SE PRED GOSPODOM

Veliki deo Druge, Treće i Četvrte knjige Mojsijeve bavi se službama u Svetilištu – njegovim građenjem, njegovim ceremonijalom, žrtvama i prinosima, dužnostima i odgovornostima sveštenika i Levita. Svetilište je bilo sveto i izdvojeno mesto. Bilo je to mesto gde je sam Gospod boravio, ali gde su i Izrailjci dolazili da dobiju oproštenje i očišćenje od greha. Bilo je to mesto gde se Izrailj morao upoznati sa jevanđeljem i iskustveno ga doživeti.

U isto vreme, ne smemo steći utisak da je bogosluženje Izrailjaca bilo hladno, formalno i besplodno. Gospod je postavio vrlo stroga pravila po kojima se sve moralo odvijati, ali ona nisu bila sama sebi svrha. Umesto toga, bila su to sredstva za postizanje cilja, a cilj je bio da narod bude svet, radostan i veran zavetu, da ispuni svoj zadatak da svet upozna s pravim Bogom (2. Moj. 19,6; 5. Moj. 4,5-7; Zaharija 8,23).

Kako je izgledalo bogosluženje u svetilištu Izrailjaca? 3. Mojsijeva 23,39-44; 5. Mojsijeva 12,5-7.12.18; 16,13-16.

Jedan od velikih problema s kojima se Crkva danas suočava jeste problem bogoslužnja i načina bogoslužnja. S jedne strane, crkvene službe mogu da budu hladne, formalne, okamenjene i bez radosti. Druga opasnost je da osećanja postanu dominantan faktor: da vernici ne žele ništa drugo osim da uživaju, da se raduju u Gospodu, zanemarujući strogu odanost biblijskim istinama.

Važna činjenica koju moramo imati na umu, pouka koju možemo izvući iz starozavetnog bogoslužnja u Svetilištu, glasi da se svako pravo bogosluženje, koje će podsticati na radost, mora obavljati u kontekstu biblijske istine. Bog je Izrailjcima dao vrlo jasna, stroga i formalna uputstva o građenju svetilišta, o njegovim službama i ritualima, i sve to trebalo je da posluži da narod nauči istine o spasenju, otkupljenju, posredovanju i sudu. A ipak, u isti mah, trebalo je da se narod raduje pred Gospodom u toku svog bogoslužnja. Ta tema se uvek iznova pojavljuje u biblijskim tekstovima. Mora, dakle, biti potpuno jasno da neko može da bude veoma striktan što se tiče biblijskih učenja, a da istovremeno doživljava vrlo radosno bogoslužbeno iskustvo. Uostalom, ako istine o spasenju, otkupljenju, posredovanju i sudu nisu vredne radovanja, šta je onda?

RAZMISLI: Kakvo je tvoje iskustvo u pogledu radovanja pred Gospodom? Šta je to značilo za tebe? Kako bi mogao da stekneš mnogo radosnije bogoslužbeno iskustvo? Kako bi se mogao osigurati da tvoje bogoslužbeno iskustvo ne postane slično iskustvu čoveka o kojem je pisao Lav Tolstoj?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Čitaj poglavlja pod naslovom »Svetilište i njegove službe«, »Greh Nadava i Avijuda«, »Zakon i zavet« u knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci*; i poglavlje pod naslovom »Gospodnji vinograd« u knjizi *Pouke velikog Učitelja*.

Sa svete Šekine, »Bog je objavljivao svoju volju. Božanske poruke su ponekad bile prenošene prvosvešteniku glasom koji je dopirao iz oblaka. Ponekad bi svetlost padala na anđela s desne strane da bi označila odobravanje ili prihvatanje, ili bi senka ili oblak počivali na anđelu s leve strane da pokažu neslaganje ili odbacivanje.« (Elen. G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci* str. 312 /orig.349/)

»U njima – svome narodu – Gospod je želeo da boravi u svoj svojoj potpunosti na ovom svetu; ne samo u opštem smislu, boraveći u šatoru, već tako potpuno preuzimajući u svoje ruke njihov život da bi im pokazao, a preko njih i celome svetu, kako će Mesija biti boravište Božje.« (F.C. Gilbert, *Practical Lessons From the Experience of Israel for the Church of To-day*, 1902, p. 351)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. Kako bi mogao da pomogneš drugima da vide da je davanje desetka i prinosa u stvari bogoslužbeni čin? Šta ugrožavamo kada ne vraćamo desetak i ne dajemo prinos i darove?
2. Razmotri bogoslužjenja u svojoj crkvi. Da li su hladna, formalna, besplodna i bez radosti? Ili su više prožeta osećajnošću, uzbuđenjima i sentimentalnošću? Ili postoji dobra ravnoteža između ove dve krajnosti?
3. U pokušaju da dosegnu ljude izvan Crkve, neke crkve su potpuno promenile svoj način bogoslužjenja. Iako to može biti veoma dobro i korisno, kojih opasnosti vernici uvek moraju da budu svesni, kao što su, na primer, razvodnjavanje ili snižavanje biblijskih merila, prećutkivanje ključnih biblijskih istina?
4. Na nekim bogoslužjenjima, rituali su bili obavljani na određeni način godinama, i to je razlog koji neki ljudi navode zašto ne žele nikakve promene. Kako bi ti odgovorio na rečenicu: »Mi smo to tako godinama činili, uvek je bilo tako i nikada drukčije!« – kada bi neka promena bila predložena i odbijena?
5. Zemaljsko svetilište bilo je veoma sveto i posvećeno mesto, mesto gde je boravio sam Gospod. U isto vreme, trebalo je da se sinovi Izrailjevi raduju pred Gospodom na tom mestu. Koje pouke možemo izvući iz ovih značajnih istina o bogoslužjenju?

BLAGO TEBI, IZRAILJU!

Tekstovi za proučavanje: 3. Mojsijeva 9; 10,1-11; 5. Mojsijeva 33,26-29; 1. Samuilova 1; 15,22.23; Otkrivenje 20,9.

Tekst za pamćenje: »Teško onima koji zlo zovu dobro, a dobro zlo, koji prave od mraka svjetlost, a od svjetlosti mrak, koji prave od gorkoga slatko, a od slatkoga gorko. Teško onima koji misle da su mudri, i sami su sebi razumni« (Isaija 5,20.21).

U kulturama koje se usredsređuju na pojedinačno, tako je lako zaboraviti ono što uvek mora da bude početna tačka svakog bogoslužjenja: Božje delovanje u istoriji. Autentično bogoslužjenje treba da bude odgovor srca na Božja moćna dela, i prilikom stvaranja i prilikom otkupljenja (ponovo – tema poruke prvog anđela). Istinsko bogoslužjenje proističe iz našeg odgovora na Božju ljubav i treba da prožima svako područje našeg života. Na kraju, autentično bogoslužjenje nije samo ono što činimo u Subotu; ono treba da prožima sva područja našeg života, a ne samo ono u crkvi.

Naročito ako želimo da budemo u skladu s vremenom, tako je lako prebaciti središte bogoslužjenja samo na nas, naše potrebe, naše želje, i naša očekivanja. Iako bogoslužjenje treba da zadovoljava potrebe pojedinca, opasnost dolazi od načina na koji želimo da iskusimo to zadovoljstvo. Samo u Gospodu, samo u Onome koji nas je stvorio i otkupio, mi možemo da nađemo istinsko zadovoljenje, onoliko koliko je to u našem grešnom svetu uopšte moguće.

U toku ove sedmice, dalje ćemo proučavati neke od pouka o pravom bogoslužjenju, koje možemo pronaći u istoriji Izrailja, kako u dobrim, tako i u rđavim primerima.

Posvećenje Svetilišta traje već sedam dana (3. Mojsijeva 8). Osmoga dana sveštenici su započeli svoju svetu službu u Svetilištu. Tako je pokrenuta služba koja će trajati, s nekoliko prekida, više od četrnaest stoleća, delo koje je simbolički predstavljalo Hristovu službu u nebeskom Svetilištu, pravom svetilištu gde Hristos služi za nas.

Prouči deveto poglavlje 3. knjige Mojsijeve. Šta iz tih tekstova možemo naučiti o bogoslužjenju? Odnosno, koje nam istine prikazuju razni rituali i tako pomažu da razumemo šta Bog čini za ljudski rod, i zašto treba da Ga slavimo? Na primer, šta nam delo »pomirenja« govori o tome šta je Bog učinio za nas preko Hrista?

Posebno nas oduševljavaju tekstovi u 3. Mojsijevoj 9,22-24. Teško je i zamisliti šta se odigravalo u mislima i u srcu Mojsija i Arona kada su ušli u Svetilište, a onda izašli i videli kako se »slava Gospodnja« pokazala pred celim narodom. Iako tekst ne objašnjava šta se stvarno dogodilo, svakako da je moralo biti nešto posebno, jer se odigravalo pred očima velikog mnoštva. Možda se slava pokazala onim što se odigralo neposredno posle toga: »Jer dođe oganj od Gospoda, i spali na oltaru žrtvu paljenicu i salo. I vidjevši to sav narod povika i pade ničice« (3. Mojsijeva 9,24).

Svetilište je bilo posvećeno i sveštenici rukopoloženi za službu pred Bogom na bogoslužjenju. Sveti oganj se pojavio kao dokaz da je žrtva prihvaćena. Narod je jednoglasno odgovorio uzvicima slavljenja, a onda pao ničice, ponizno se savivši pred slavom božanske svete prisutnosti. Ovde vidimo izrazito strahopoštovanje, pobožnost i poslušnost; bila je ispunjena svaka pojedinost Božje naredbe, i Gospod je pokazao da prihvata obavljenju službu.

RAZMISLI: Zapazite kako je narod reagovao: prvo je glasno povikao, a onda pao ničice pred Bogom. Cela služba, koja se obavljala toga dana, bila je vrlo svečana i upečatljiva, i narod je odgovorio strahopoštovanjem, radošću i strahom – sve u isto vreme. Kako bismo mogli da naučimo da pokažemo istu vrstu strahopoštovanja i radosti na našim bogoslužjenjima?

OGANJ OD GOSPODA

»Uz pomoć svojih sinova Aron je prineo žrtvu koju je Bog zahtevao, a onda podigao svoje ruke i blagoslovio narod. Sve je bilo učinjeno kako je Bog zapovedio, a On je prihvatio žrtvu i pokazao svoju slavu na izrazit način; oganj je pao od Gospoda i sagoreo žrtvu na oltaru.

Narod je to prekrasno ispoljavanje božanske sile posmatrao sa strahopoštovanjem i izrazitim interesovanjem. On je u tome video zalag Božje slave i naklonosti; odjeknuo je sveopšti uzvik slavljenja i obožavanja i ljudi su pali na svoje lice kao da se nalaze u neposrednoj blizini samoga Gospoda Boga.« (Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 322 /orig. 359/)

Teško je i poverovati da neposredno posle jednog tako dramatičnog događaja može doći do strašnog otpada od Boga. Neko bi mogao da pomisli da će posle takvog ispoljavanja božanske moći narod, a posebno sveštenici kao visoko poštovana klasa, ostati strogo na liniji. Međutim, kako je nerazumno ikada potceniti sposobnost ljudskog srca da se nerazumno ponaša!

Kako je u Bibliji opisan slučaj Nadava i Avijuda? Ko su oni bili? U čemu je bio njihov greh? 3. Mojsijeva 10,1-11. 2. Mojsijeva 30,9; 3. Mojsijeva 16,12; 10,9. Posle svega što se dogodilo u prethodnom poglavlju, zašto je značajno kakvom smrću su umrli? Koju važnu evanđeosku pouku možemo izvući iz tog tragičnog slučaja?

Jevrejska rečenica u oba biblijska teksta je potpuno ista: »Jer dođe oganj od Gospoda i spali...« (3. Moj. 9,24; 10,2) Spali šta? U prvom slučaju žrtvu, a u drugom grešnike. Kakvog li snažnog prikaza plana spasenja! Na krstu, »oganj od Gospoda«, gnev Gospodnji, »spalio« je Žrtvu, a to je bio Isus. I zato, svi oni koji su poverovali u Njega ne moraju nikada da se suoče s tim ognjem, tim gnevom, jer je Zamenik to učinio umesto njih. Međutim, oni koji su slični tim sveštenicima, koji odbacuju Božji put i zamenjuju ga svojim putem, sami će morati da se suoče s tim ognjem (Otkrivenje 20,9). Ista slava koja se pokazala na krstu biće ona slava koja će na kraju uništiti greh. I zato se pred svima nama nalazi odluka na koju ćemo stranu, šta ćemo izabrati.

RAZMISLI: U izvesnom smislu, ako dobro razmislimo, oganj je oganj. U čemu je razlika? Očigledno, u ovom slučaju bila je veoma velika. Razmišljaj ne samo o tome kakvo je tvoje bogoslužjenje, već kakav je tvoj život u celini. Koji to »tuđi oganj« treba da ugasiš u svom životu?

BRAGO TEBI, IZRAILJU!

Zamislj ovaj prizor: verni sluga Mojsije, koga Bog ukorava zbog provalne gneva, stoji pred izrailjskim narodom (4. Mojsijeva 20,8-12).

Kasnije, Mojsije saznaje da će uskoro umreti. Kako se lako mogao prepustiti samosažaljenju i očajanju. Međutim, čak i tada njegove misli bave se narodom i budućnošću koja ga očekuje. Stojeći pred narodom kao njegov vođa, i to poslednji put, Mojsije nadahnut Svetim Duhom izriče blagoslov svakom plemenu. Svoj govor završava hvalom.

Šta je Mojsije izrekao u svom poslednjem govoru pred narodom, što i nama može da pomogne da bolje shvatimo šta znači obožavati Gospoda? Koje istine, koja načela, treba da primenimo dok se trudimo da naučimo nešto više o pravom bogoslužnju? 5. Mojsijeva 33,26-29.

Reč »Ješurun« je pesnički naziv za Izrailj (5. Mojsijeva 33,5.26). On dolazi od korenske reči »jašar« koja znači »uspravan« ili »prav«, ali ne samo u fizičkom već i u moralnom smislu. Jov je bio opisan kao »savšen i uspravan« (Jov 1,1) – jašar. Vidi Psalam 32,11; 97,11. i Priče 15,8. Prema tome, Mojsije govori o tome kako idealno treba da izgleda Božji narod, oni koji su uspostavili zavetni odnos s Njim.

Kao i uvek, tekst se usredsređuje na Božja dela u korist Njegovog naroda. Sve što će se događati Izrailju – pobeđe nad neprijateljima, sigurnost, spasenje, plodovi zemlje – sve će biti njihovo zahvaljujući onome što je Gospod učinio za njih. Koliko je onda važno da se nikada ne zaborave ove važne istine. Među mnogim blagoslovima koje nam može doneti bogoslužnje jeste blagoslov stalnog podsećanja na sve što je Bog Ješuruna učinio za nas. Slavljenje, obožavanje i hvaljenje – bilo da dolazi u vidu reči s naših usana ili se izražava pomislama srca i uma – mnogo nam mogu pomoći da se usredsredimo na Boga, a ne na same sebe i na svoje probleme.

RAZMISLI: Misli o svemu zbog čega treba da slaviš i hvališ Gospoda. Zašto je tako važno da stalno imamo pred očima sve te blagoslove, sve što je On učinio za nas? U suprotnom, kako bi bilo lako da padnemo u obeshrabrenje?

PREDANJE GOSPODU

Bogoslužjenje je u Bibliji ozbiljan posao. To nije pitanje ličnog ukusa, nije ni pitanje šta ko hoće ili neće, šta se nekome dopada ili ne dopada. Iako uvek postoji opasnost od zapadanja u mrtve rituale i tradicije koje postaju same sebi svrha umesto da budu sredstvo za postizanje određenog cilja – a taj cilj je istinsko bogoslužjenje Gospodu na takav način da to menja celi naš život i dovodi nas u sklad s Božjom voljom i Njegovim karakterom (Galatima 4,19) – moramo biti pažljivi da ne dozvolimo da našim bogoslužjenjem upravlja želja za samouzvišenjem, grešnim zadovoljavanjem ličnih ambicija, za sticanjem slave.

Mi sada prelazimo u mislima mnogo godina u izrailjskoj istoriji i dolazimo do jednostavnog izveštaja koji nam može pomoći da otkrijemo kako se istinsko bogoslužjenje može izraziti srcem iskrene i pokajničke duše.

Prelazimo na događaje iz života pobožne Ane, majke proroka Samuila. Šta nam u njenom iskustvu može pomoći da razumemo značenje bogoslužjenja i kako treba da izlazimo pred Gospoda? 1. Samuilova 1.

Koliko god treba da imamo na umu da sam Gospod treba da bude središte našeg bogoslužjenja, moramo isto tako biti svesni da mi ne izlazimo pred Njega u nekakvom vakuumu. Mi ne izlazimo pred neko daleko, udaljeno, nestvarno Biće; mi obožavamo Boga koji nas je stvorio i otkupio i koji učestvuje u ljudskim zbivanjima. Mi izlazimo pred Boga koji je Ličnost, koji se meša u naš život na najbližiji način, koji želi da zadovolji naše stvarne potrebe, samo ako pristanemo na to.

Ana je slavila Boga iz dubine svoje duše. U izvesnom smislu, svi smo mi slični Ani. Mi svi osećamo duboke potrebe, u sebi i oko sebe, koje nismo u stanju da zadovoljimo. Ana je izašla pred Gospoda s potpunim i iskrenim predanjem. (Može li neko da oseti dublje predanje Bogu od spremnosti da mu posveti svoje dete?) Mi možemo i treba da izlazimo pred Gospoda sa svojim potrebama; ali te potrebe treba da budu podređene pozivu koji nam je Gospod uputio. Istinsko bogoslužjenje treba da proizlazi iz poniznog srca koje je potpuno svesno svoje potpune bespomoćnosti i zavisnosti od Boga.

RAZMISLI: Koje su to bolne tačke u tvom biću? Kako bi mogao da naučiš da ih predaš Gospodu?

»Ali Samuilo reče: zar su mile Gospodu žrtve paljenice i prinosi kao kad se sluša glas njegov? Gle, poslušnost je bolja od žrtve i pokornost je bolja od pretiline ovnujske. Jer je neposlušnost kao grijeh od čaranja, i nepokornost kao sujevjerstvo i idolopoklonstvo. Odbacio si riječ Gospodnju, zato je i on tebe odbacio da ne budeš više car« (1. Samuilova 15,22.23).

Koja ključna načela navedenog biblijskog teksta možemo uzeti kao neophodne sastavne delove istinskog bogoslužjenja? Protiv čega nas on upozorava? Kako se možemo osigurati da ne budemo krivi za upravo one pogreške na koje nas tekst upozorava?

Ovi tekstovi su napisani u kontekstu sve većeg slabljenja i otpada Saula, prvog izrailjskog vladara. Trebalo je da Saul napadne i uništi (jevrejska reč znači »posvećen uništavanju«) sve živo u zemlji Amaličana. Trebalo je u stvari da izvrši presudu koju je Bog doneo protiv tog pokvarenog plemena nekoliko stoleća pre toga i koju je u svojoj milosti stalno odlagao. Uprkos detaljnih uputstava šta treba da učini, Saul je pokazao otvorenu neposlušnost (1. Samuilova 15,1-21) i sada je trebalo da požanje posledice svoje neposlušnosti. Samuilov odgovor Saulu, u tekstu koji smo pročitali, pomaže nam da bolje shvatimo kako izgleda pravo bogoslužjenje:

1. Bogu su milija naša srca od naših priloga. Ako Mu zaista posvetimo svoje srce, prilozi neće izostati.

2. Poslušnost je Bogu mnogo ugodnija od žrtava. Poslušnost je naš način da pokažemo da razumemo šta znači prava žrtva.

3. Tvdovratost, insistiranje da sve bude kako mi hoćemo, predstavlja oblik idolopoklonstva, jer smo načinili boga od samih sebe, svojih želja i svog mišljenja.

RAZMISLI: Dozvoli Svetom Duhu da progovori tvom srcu dok sebi budeš postavljao sledeće pitanje: Na kojim područjima svoga života odlučujem da sledim sopstvene želje i mišljenja, umesto da dozvolim Bogu da me vodi? Kako bih u svom bogoslužbenom iskustvu mogao da iskoristim nešto iz tragičnog primera koji nam je ostavio Saul svojom tvrdovratom neposlušnošću?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Pročitaj poglavlja pod naslovom »Greh Nadava i Avijuda« i »Saulova drskost« u knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci*.

»Bog je izrekao prokletstvo protiv onih koji odstupaju od Njegovih zapovesti i ne prave nikakve razlike između onoga što je obično i onoga što je sveto.« (Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 324 /orig. 360/)

»Saulova kobna drskost morala se pripisati sotonskom čaranju. Saul je pokazao veliku revnost u suzbijanju idolopoklonstva i vraćanja; a ipak je u svojoj neposlušnosti prema božanskoj zapovesti bio pokrenut istim duhom protivljenja Bogu i isto tako stvarno nadahnut sotonskim duhom kao i oni koji su se bavili vraćanjem; a kada je bio opomenut, dodao je tvrdovratost svojoj buntovnosti. Ne bi mogao više uvrediti Božjeg Duha ni da se otvoreno sjedinio sa idolopoklonicima.« (Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 591 /orig. 635/)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. Zašto je za bogoslužjenje toliko važno da Hristos zaista ostane u središtu svega? Iako potajno, šta se još može uvući i skrenuti naš pogled s Gospoda tokom bogoslužjenja? Na koji način smo u opasnosti da se poslužimo Gospodom ili imenom Gospodnjim u slavljenju i hvaljenju kao plaštem da prikrijemo obožavanje nečeg drugog?
2. Na koji način možemo da budemo licemerni na bogoslužjenju? Drugim rečima, šta to govori o nama ako se na jedan način ponašamo kada smo izvan molitvenog doma, a onda, kada se nađemo u njemu, postajemo puni hvaljenja i slavljenja i obožavanja Boga? Iako nijedan od nas nije savršen, zar ne bi trebalo da je život kojim živimo usklađen s bogoslužjenjem koje obavljamo? Žalosno je što ima osoba koje odlaze na bogoslužjenje i mole se Bogu, a onda se vraćaju svojim kućama i zlostavljaju svoju decu ili bračnog druga, ili se na drugi način rđavo ponašaju. Kako takva ponašanja izlažu sramoti našu službu Bogu?
3. Seti se teksta za pamćenje i primeni ga u kontekstu bogoslužjenja. Kako možemo biti sigurni da ne činimo upravo ono za šta smo opomenuti?
4. Kako bi mogao da se bolje upoznaš s »umetnošću« bogoslužjenja, umetnošću »predanja sebe« Gospodu? Kako da naučiš da se približiš Gospodu u vreme svog ličnog bogoslužjenja?

BOGOSLUŽENJE I PESME HVALE

Tekstovi za proučavanje: 1. Dnevnika 16,8-36; Psalam 32,1-5; 51,1-6. 17; Filibljanima 4,8; Otkrivenje 4,9-11; 5,9-13.

Tekst za pamćenje: »Pjevajte Gospodu pjesmu novu, pjevaj Gospodu sva zemljo« (Psalam 96,1).

Život cara Davida zapisan je u Bibliji iz mnogo razloga: ne samo što se veliki i važan deo istorije Izrailja bavi njegovim životom i vladavinom, već se iz njegovog života mogu naučiti i važne duhovne pouke, iz njegovih dobrih, ali i iz rđavih dela.

Ove sedmice počemo da se služimo nekim primerima iz Davidovog života da bismo se malo bolje udubili u predmet bogoslužnja: šta ono znači, kako treba da se obavlja, i šta bogoslužnje treba da učini za nas. Naime, David nam pruža mnogo primera bogoslužnja, pesama i hvaljenja Boga. Sve to sačinjavalo je značajan deo njegovog života i njegovog iskustva s Gospodom.

O svemu tome i treba da razmišljamo, posebno imajući na umu da je poruka prvog anđela poziv na bogoslužnje. Šta to znači »na bogoslužnje«? Kako se to čini? Zašto se to čini? Koju ulogu ima muzika u bogoslužnju? Po čemu se pravo bogoslužnje razlikuje od lažnog?

To su teme kojima ćemo se baviti u toku ovog tromesečja dok budemo odgovarali na poziv: »Hodite, poklonimo se, pripadnimo, kleknimo pred Gospodom, Tvorcem svojim! Jer je on Bog naš, i mi narod paše njegove. Sada, kada biste poslušali glas njegov« (Psalam 95,6.7).

IZMEĐU SAULA I DAVIDA

Upoznaj se sa sledećim događajima iz Davidovog života iz vremena pre nego što je postao car: 1. Samuilova 16,6-13; 17,45-47; 18,14; 24,10; 26,9; 30,6-8. Šta nam oni govore o Davidu?

Bog je izabrao Saula za prvog izrailjskog cara zato što je odgovarao zahtevima koje je narod postavio. Ali, kada je izabrao Davida da bude sledeći vladar, Bog je podsetio Samuila da Gospod gleda na srce (1. Samuilova 16,7).

David je bio daleko od savršenstva. U stvari, neki će čak kazati da su Davidovi kasniji moralni padovi daleko teži od Saulovih greha. Ipak, Gospod je odbacio Saula a opraštao Davidu i najteže grehe, dozvoljavajući mu da i dalje ostane na prestolu. U čemu je bila razlika?

Kako se David odnosio prema samome sebi i prema svojim pogreškama? Zašto su te misli toliko suštinske za veru? Psalam 32,1-5; 51,1-6.

Bog se bavi srcem. Ne samo da čita srce, koje je centar razmišljanja, unutrašnjih opredeljenja i pobuda, već može da dotakne i promeni srce koje Mu se predalo. Davidovo srce bilo je osvedočeno o grehu. On se pokajao i strpljivo prihvatio posledice svoga dela. Nasuprot tome, bez obzira na sva svoja glasna priznanja, bilo je očigledno da Saul nije predao Gospodu svoje srce. »Ipak, pošto je Saulu poverio odgovornost da upravlja carstvom, Gospod ga nije ostavio samog. On je učinio da se Sveti Duh spusti na Saula i da mu pokaže sve njegove slabosti i potrebu za božanskom blagodaću; da se Saul oslonio na Boga, Bog bi ostao s njim. Sve dok je njegova volja bila pod upravom Božje volje, sve dok se pokoravao disciplini Svetoga Duha, Bog je mogao da njegove napore kruniše uspehom. Međutim, kada je Saul odlučio da deluje nezavisno od Boga, Gospod više nije mogao da bude njegov vodič i bio je prinuđen da ga odbaci.« (Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 592 /orig. 636/)

RAZMISLI: Upitaj samog sebe koliko se ono što se događa u tvom srcu razlikuje od onoga što ljudi vide kada te posmatraju? Šta ti tvoj odgovor kazuje o tebi samom?

SKRUŠENO SRCE – SKRUŠEN DUH

»Žrtva je Bogu duh skrušen, srca skrušena i poništena ne odbacuješ, Bože« (Psalam 51,17). Razmisli o ovim Davidovim rečima, ali u kontekstu bogoslužjenja (uostalom, u starom Izrailju bogoslužjenje je bilo usredsređeno na žrtve). Uzmi u obzir, osim toga, da reč prevedena kao »skrušen« u stvari znači »slomljen«. Šta nam to ovde Gospod govori? Kako da razumemo tu misao udruženu sa idejom o radovanju na bogoslužjenju? Zašto te dve međusobno suprotne ideje ipak nisu nespojive?

Kao hrišćani, prihvatimo činjenicu (ili bi u najmanju ruku trebalo da to činimo) da je celi ljudski rod pao u greh, da je grešan, unižen. Ova grešnost i izopačenost odnosi se na sve nas pojedinačno. Razmisli o razlici između onoga što si mogao da budeš i onoga što si postao; razlici između misli kojima se baviš i misli kojima bi trebalo da se baviš; razlici između onoga što činiš i onoga što znaš da bi morao da činiš. Budući da smo hrišćani, s biblijskim primerom Isusa pred sobom, prepoznavanje naše prave prirode može da postane istinski razorno, uništavajuće. I tu se krije uzrok našeg slomljenog srca i slomljenog duha. Ako neko ko tvrdi za sebe da je hrišćanin to ne vidi, onda je istinski slep; najverovatnije nikada nije doživeo iskustvo obraćenja ili ga je negde usput izgubio.

Ipak, radost dolazi na temelju saznanja da nas Bog, uprkos našem grešnom stanju, ipak voli, da nas je toliko voleo da je svoga jedinoga Sina dao da dođe na Zemlju i da umre, žrtvujući sebe za nas, kako bi se Njegov savršeni život, Njegova savršena svetost, Njegov savršeni karakter mogli verom pripisati nama. I ponovo se pojavljuje tema »večnog jevanđelja« (Otkrivenje 14,6). Naše bogoslužjenje treba da se usredsredi ne samo na našu grešnost već na Božje zadivljujuće rešenje za našu grešnost: na krst! Naravno, nama je potrebno to slomljeno i skrušeno srce, ali nama je neophodno da tu žalosnu stvarnost uvek stavljamo u okvir onoga što je Bog učinio za nas u Hristu Isusu. U stvari, shvatanje koliko smo loši treba da nas navede na radost zato što znamo da, bez obzira na svoje stanje, ipak možemo dobiti večni život i da, zahvaljujući Hristu, Bog nikada neće iskoristiti naše prestupe da nas optuži. To je istina koja uvek mora da stoji u središtu našeg bogoslužbenog iskustva, zajedničkog ili pojedinačnog.

DAVID: PESMA HVALE I OBOŽAVANJA

Davidovo razumevanje Boga i spasenja koje On nudi oblikovalo je ne samo njegov život već i njegovo duhovno vodstvo i uticaj u narodu. Njegove pesme i molitve izražavaju duboku svest o strahopoštovanju pred Bogom, koga je voleo i poznavao kao ličnog prijatelja i Spasitelja.

Prema tekstu u 1. Dnevnika 16,7 David je poslao Asafu, svom vrhovnom muzičaru, novu pesmu zahvalnosti i slavljenja kao uspomenu na dan kada je kovčeg zaveta bio premešten u Jerusalim. Ovaj psalam hvale sadrži i dva vrlo važna aspekta bogoslužnja: (1) otkrivanje Boga kao Bića koje je dostojno obožavanja i (2) odgovarajuću reakciju vernika okupljenih na bogoslužjenju. U ovoj pesmi hvale David poziva vernike da aktivno učestvuju na bogoslužjenju.

Čitajte celu pesmu u 1. Dnevnika 16,8-36. Izbrojte koliko puta se pojavljuju ove aktivne reči i izrazi, posebno u prvom delu pesme: dajte hvalu, pevajte, prizovite Njegovo ime, tražite Gospoda, govorite, objavite, dajte slavu, setite se, donesite dar. David onda nabraja i nekoliko razloga zašto je Bog dostojan naše hvale i zahvalnosti.

Koje je događaje iz svoje prošlosti Izrailj bio zadužen da objavi drugima? 1. Dnevnika 16,8.12.16-22. Kojih posebnih Božjih dela je trebalo da se sećaju? 1. Dnevnika 16,12.15.

Davidovo ponavljanje zaveta zauzima skoro trećinu ove zahvalne pesme. Na koji način je zavet povezan sa bogoslužjenjem?

Zavet sklopljen sa Avramom, Isakom i Jakovom bio je utemeljen na božanskoj sposobnosti kao Vladara da od Izrailja načini veliki narod, da ga blagoslovi, i dovede u Obećanu zemlju. Izrailjci, sa svoje strane, trebalo je da vole, slušaju i obožavaju svoga Gospoda kao Boga i Oca. Iako se naša današnja tematika razlikuje od te, isto načelo je i danas na snazi.

RAZMISLI: Misli o načinima na koje nas David poziva da obožavamo Boga. U našem vremenu, mestu i kontekstu, kako se te iste ideje odražavaju na naše zajedničko bogoslužjenje pred Gospodom?

DAVIDOVA PESMA

»Kada pjevahu zajedno zvijezde jutarnje i svi sinovi Božji klikovahu« (Jov 38,7).

Dvadeset i drugo poglavlje 2. Samuilove sadrži pesmu koju je David napisao da proslavi Boga (pregledaj pesmu, zabeleži njene ključne elemente i kako su oni povezani s bogoslužjenjem). Glavna misao ovde, ali i na mnogim drugim mestima u Bibliji, glasi da je reč o pesmi. Reč je o muzici. U celom Pismu nalazimo muziku kao sastavni deo bogoslužjenja. U skladu sa uvodnim tekstom, anđeli su je pevali kao odgovor na stvaranje sveta.

Šta nam Jovan u Otkrivenju govori o nekim događanjima u bezgrešnoj nebeskoj sredini? Koje se teme izražavaju tom prilikom i šta iz njih možemo da naučimo o bogoslužjenju? Otkrivenje 4,9-11; 5,9-13; 7,10-12; 14,1-3.

Centralna ličnost i tema pesme, slavljenja i obožavanja jeste Isus kao Stvoritelj i Otkupitelj. Ako anđeli na Nebu pevaju o tome, koliko bismo više mi kao zemaljska, grešna bića morali o tome da pevamo na Zemlji?

Nema nikakve sumnje da su pesma, muzika i slavljenje deo našeg bogoslužbenog iskustva. Kao stvorenja načinjena po Božjem obličju, i mi, zajedno sa ostalim inteligentnim bićima, delimo ljubav prema muzici. Teško je zamisliti neku kulturu koja se na neki način ne služi muzikom. Ljubav prema muzici je utkana u samo tkivo ljudskog postojanja; Bog nas je sigurno saznao takvima.

Muzika ima snagu da nas dirne i pokrene mnogo snažnije nego drugi oblici komuniciranja. U svom najčistijem i najlepšem obliku, muzika kao da nas uzdiže do samog Gospodnjeg prestola. Ko nije osetio, bar nekad u životu, silu kojom nas muzika približava našem Stvoritelju?

RAZMISLI: Kakvo je bilo tvoje lično iskustvo sa silom muzike? Koju vrstu muzike slušaš i kako ona utiče na tvoj odnos prema Gospodu?

»PJEVAJTE GOSPODU PJESMU NOVU!«

Nažalost, iako imamo pristup nekim temama i rečima božanski nadahnutih pesama iz daleke prošlosti, nemamo na raspolaganju samu muziku. I tako, služeći se darovima koje smo dobili od Boga (bar oni koji su ih dobili), mi pišemo svoju vlastitu muziku, iako ne i naše reči. Međutim, kao što dobro znamo, to se ne dešava u vakuumu. Mi slavimo Boga u skladu s kulturom u kojoj se nalazimo, tako da naša kultura utiče i na nas i na našu muziku. To može da bude dobro, a može da bude i loše. Mislim da je najteže spoznati razliku.

Na koji nam način Biblija daje uputstva i smernice o vrsti muzike na našim bogoslužjenjima? 1. Korinćanima 10,31; Filibljanima 4,8; Kološanima 1,18.

Tokom godina, pitanje muzike i vrste muzike na bogoslužjenju javljalo se i u našoj Crkvi. U nekim slučajevima, himničkoj muzici je bio pripisivan posvećeni status; u drugim, teško je bilo odrediti razliku između onoga što se sviralo u crkvi i onoga što se sviralo kao svetovna muzika, jer, otvoreno govoreći, i nije bilo razlike.

Važno je da nas bogoslužbena muzika uzdiže i da nam ukazuje na ono što je najplemenitije i najbolje, a to je Gospod. Ona mora da utiče, ne na niže elemente našeg bića, već na uzvišenije i plemenitije. Muzika nije moralno neutralna; ona nas može pokrenuti na neka od najuzvišenijih duhovnih iskustava, ili je neprijatelj može upotrebiti da nas unizi i obori, da nas navede da se prepustimo strastima i očajanju ili gnevu. Treba samo pogledati neke od proizvoda muzičke industrije i videti kako je Sotona izopačio još jedan prekrasni Božji dar ljudskom rodu.

Muzika na našim bogoslužjenjima treba da uravnoteži duhovne, intelektualne i emocionalne elemente. Reči, u skladu sa samom melodijom, treba da nas uzdižu, da oplemene naše misli, da nas navedu da čeznemo za Gospodom koji je toliko učinio za nas. Muzika koja nas može dovesti do podnožja krsta, koja nam može pomoći da shvatimo šta smo dobili u Hristu - to je vrsta muzike koja nam je potrebna na našem bogoslužjenju.

I ponovo, razne kulture imaju razne ukuse u muzici, pa se muzika i muzički instrumenti razlikuju u raznim delovima sveta. Ono što je oplemenjujuće i ohrabrujuće u jednoj kulturi, može izgledati čudno u drugoj. Bilo kako bilo, veoma je važno da tražimo Gospodnje usmerenje i da prihvatimo odgovarajuću muziku za svoje bogoslužjenje.

ZA DALJE PROUČAVANJE

»Neka bude jasno i razgovetno da mi, kao stvorenja, svojim zaslugama ništa ne možemo da promenimo u svom položaju pred Bogom ili u darovima koje nam Bog daje. Ako bi vera i dela mogli da kupe dar spasenja za bilo koga, onda bi Stvoritelj bio u obavezi prema stvorenjima. I evo mogućnosti da se lažno prihvati kao istinito. Ako bi bilo ko mogao da zasluži spasenje bilo čime što bi učinio, onda bi bio u istom položaju kao i katolik koji obavlja pokoru zbog svojih greha. Spasenje bi, onda, delimično bilo dug koji bi se mogao otplatiti, nešto što se može zaraditi. Ako čovek ne može, nijednim svojim dobrim delom, da zasluži spasenje, onda se ono mora potpuno osloniti na blagodat, koju čovek prima kao grešnik zato što prima Isusa i veruje u Njega. Ono je potpuno besplatni dar. Opravdanje verom je van svake rasprave. I svaka rasprava se završava čim se shvati da zasluge grešnog čoveka koje bi stekao svojim dobrim delima nikada ne bi mogle da mu priušte večni život.« (Ellen G. White, Faith and Works, pp. 19.20)

Muzika »je jedno od najdelotvornijih sredstava da se duhovna istina utisne u srce. Kako se često u duši pritiskutoj i spremnoj da padne u očajanje javi sećanje na neku Božju reč, već dugo zaboravljenom melodijom iz detinjstva – i iskušenje gubi snagu, život dobija novi smisao i novu svrhu, a hrabrost i radost prenose se i na druge duše...

Kao deo religijske službe, pevanje je isto toliko bogoslužbeni čin kao i molitva. Zaista, mnoga pesma je zaista molitva...

Kada nas naš Otkupitelj dovede do praga Beskraja, obasjanog slavom Božjom, mi možemo čuti teme slavljenja i zahvaljivanja nebeskog hora oko prestola; i kada zvuk anđeoske pesme odjekne u našim zemaljskim domovima, srca će biti privučena nebeskim pevačima. Nebeski razgovor počinje na Zemlji. Mi ovde učimo ključne note nebeskog hvalospjeva.« (Elen G. Vajt, Vaspitanje, p. 168)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. Na koje načine na vašu kulturu i društvo utiče muzika u vašoj crkvi, ili smatrate da ona nema nikakvog uticaja?
2. Čitajte tekstove Duha proroštva u delu pouke za petak. Koliko od toga ste i sami iskusili slušanjem one vrste muzike koja je deo bogoslužjenja u vašoj crkvi? Na koji način vaša crkva može da obezbedi da muzika na bogoslužjenju zaista bude ohrabrujuća, oplemenjujuća, da ispunjava ulogu koja joj je namenjena?

BOGOSLUŽENJE U PSALMIMA

Tekstovi za proučavanje: Psalam 20,3; Psalam 49; Psalam 54,6; Psalam 73; Psalam 78,1-8; 90,1.2; 100,1-5; 141,2.

Tekst za pamćenje: »Kako su mili stanovi tvoji, Gospode nad silama! Gine duša moja želeći u dvore Gospodnje; srce moje i tijelo moje otima se k Bogu živome« (Psalam 84,1.2).

Jevrejska reč, prevedena kao »psalmi« potiče od korena koji znači »pevati uz instrumentalnu pratnju«. Prema tome, psalmi su bili pesme, pesme koje su predstavljale neodvojivi deo bogoslužjenja u Izrailju. Iako imamo reči (same psalme), nemamo melodiju. Kako bi uzbudljivo moralo biti da slušamo te pesme na njihovom originalnom jeziku, pevane uz muziku koja ih je prvobitno pratila.

Sami psalmi su bogati i duboki, oni pokrivaju široku lepezu tema i emocija, bave se raznim predmetima, počevši od zajedničke istorije Izrailja pa sve do najintimnijeg bola samog Psalmiste. U tom smislu, oni se obraćaju nama, jer smo kao Crkva i mi deo dugog istorijskog lanca koji seže od Izrailja i proteže se sve do naših pojedinačnih problema i patnji. Teško da se neko od nas ne bi mogao poistovetiti sa ovom ili onom temom izraženom u psalmima. Otuda je isto tako važno da se poistovetimo i s nadom koja ih prožima.

U toku ove sedmice proučavaćemo Psalme i neke teme u njima, kako se one bave bogoslužjenjem i šta znače za nas danas.

SLAVITE GOSPODA, KOJI NAS JE STVORIO!

Psalmi hvale opisuju ko je Bog i zašto je dostojan našeg obožavanja. Oni objavljuju Njegovu veličinu, i pozivaju vernike da izlaze pred Njega s radosnim slavljenjem i odavanjem hvale.

Šta je zajedničko psalmima hvale? Psalam 90,1-2; 95,1-6; 100,1-5.

Devetnaesti Psalam je još jedna pesma hvale Bogu Stvoritelju. Šta je njegova najbitnija poruka i zašto je ona tako važna za nas danas, u vreme kada mnogi misle da postojimo kao rezultat delovanja prirodnih sila koje su nas slučajno oblikovale?

Zapazite kako Psalmista iznenada prelazi od rasprave o Božjoj slavi otkrivenoj na nebesima na raspravu o Njegovoj otkrivenoj Reči. Ovaj nagli prelaz je nameran. Čitaj tekstove u Jovan 1,1-3; Kološanima 1,16.17; Jevrejima 1,1-3. Koju veliku istinu Psalmista naglašava?

Isti Bog koji je svojom rečju doveo svet u postojanje dao je i moralne, fizičke i društvene zakone koji treba da upravljaju ljudskim rodом. Stari zavet jasno imenuje Boga kao Stvoritelja sveta i Davaoca pisanog zakona. Novozavetni pisci vide Isusa Hrista kao Stvoritelja i Davaoca zakona, ali i kao Reč koja je postala telo, kao Mesiju koji je živio među svojim stvorenjima da bi im prikazao Oca i da bi umro kao Zamenik umesto ljudi. I upravo zato, jedini je dostojan da Ga obožavamo i da Mu se poklonimo.

Prema tome, u Psalmima možemo videti jedno od temeljnih načela bogoslužjenja, isto načelo koje se zapaža u poruci prvog anđela (Otkrivenje 14,7). Mi obožavamo Gospoda zato što je On naš Stvoritelj, a tesno povezana s Njegovom ulogom Stvoritelja jeste i Njegova uloga Otkupitelja (Otkrivenje 14,6). Stvoritelj i Otkupitelj - ako to nisu razlozi da Ga slavimo i obožavamo, koji bi onda bili?

RAZMISLI: Na koji način bi mogao da bolje upoznaš Gospoda preko Njegovih dela stvaranja?

SUĐENJE IZ NJEGOVOG SVETILIŠTA

Dok su mnogi psalmi bili napisani za javno bogoslužjenje, drugi predstavljaju molitve u vreme ličnih problema i stradanja. Ove jadikovke obično sadrže opis problema, stradalnikovu molbu za pomoć, i njegovo izražavanje sigurnosti i poverenja u Boga.

Na šta se Psalmista žalio u 73. psalmu? Šta se to dogodilo što je dovelo do promene u njegovom gledanju na problem? Koju poruku mi kao hrišćani možemo izvući za sebe, s obzirom na naše razumevanje Hristove službe u nebeskom Svetilištu kao i istina o Bogu i planu spasenja koje ta služba otkriva? Danilo 7,9.10.13.14.25.26.

Sud u Psalmima, kao i u celoj Bibliji, predstavlja dvosekli mač: zasluženo kažnjavanje zlih i odbrana potlačenih i smernih (Psalam 7,9.10; 9,7-12; 75,2; 94,1-3.20-22; 98,9). U Psalmu 68,24 zli su opisani kako posmatraju Boga dok ulazi u Svetilište. Božji presto, koji simbolizuje pravdu i milost, predstavljen je kovčegom zaveta u Svetinji nas svetinjama. I tako Svetilište, mesto bogoslužjenja, postaje luka utočišta za unesrećene.

Ovde vidimo i temu o sudu koja nalazi svoj odjek u poruci prvog anđela: »Govoreći velikijem glasom: bojte se Boga i podajte mu slavu, jer dođe čas suda njegova...« (Otkrivenje 14,7) Jedan od aspekata našeg Boga, nešto što Ga čini dostojnim našeg obožavanja, jeste činjenica da zaista možemo imati poverenja u Njega da će sud ne samo doći već i da će biti pravedan, potpuno različit od nepotpune i pristrasne pravde i najboljih ljudskih sudova. Od smrti Avelja, čija je krv vikala iz zemlje (1. Mojsijeva 4,10), sve do danas i do poslednjeg dana grešne ljudske istorije, zločini, nepoštenje i nejednakost na ovom svetu zaista će vikati i tražiti zadovoljenje. Radosna vest je da se zaista možemo pouzdati da će Bog, u svoje vreme i na svoj način, sve dovesti u red, ma kako nama bilo teško da to vidimo i razumemo (1. Korinćanima 4,5).

RAZMISLI: Da li si već doživeo nepravdu? Da li si bio žrtva nepravde? Na koji način bi mogao naučiti da se osloniš na Gospoda, da se osloniš na Njegova obećanja o konačnoj i istinitoj pravednosti, koja toliko nedostaje današnjem svetu?

»KAO ZVJERI KOJE PROPADAJU«

Kao što smo videli prethodnog dana, i kao što i sami dobro znamo, na ovom svetu ima tako mnogo nepoštenja i nepravde! Relativno mali procenat ljudi živi u blagostanju, nasuprot ogromnom mnoštvu koje se bori da neka-ko sastavi kraj s krajem. Provalija između bogatih i siromašnih se stalno povećava; a što je još gore, bogati bivaju sve bogatiji iskorišćavajući siromašne. U celoj Bibliji Bog je pozivao i opominjao protiv iskorišćavanja i nepravde. Oni koji su krivi za te grehe, koji se ne pokaju i ne obrate Bogu, imaće za šta da odgovaraju na dan suda.

Kako Psalam 49 povezuje sve o čemu smo juče razgovarali? Koja je osnovna poruka toga Psalma? Gde u njemu nalazimo poruku jevanđelja? Koji konačnu i završnu nadu nudi taj Psalam?

Veoma je lako biti zarobljen onim što je na ovom svetu, posebno ako posedujete mnogo stvari ovoga sveta kao bogataši. Ipak, kao što kaže ovaj Psalam, i kao što bismo do sada svi morali da znamo, stvari ovoga sveta su tako prolazne, tako vremenski ograničene, tako se lako gube. Preko noći, sve za šta ste radili, sve oko čega ste se borili da steknete, sve što vam je bilo važno, može vam biti oduzeto, izgubljeno, uništeno. Mi svi živimo na ivici provalije, bar u ovom životu. Na sreću, kao što pokazuje ovaj Psalam, i kao što potvrđuje i ostatak Biblije, ovaj život nije sve.

Pročitajte još jednom Psalam 49,7-9. Uzimajući u obzir neposredni kontekst, šta Psalmista želi da nam kaže? Na koji način pokazuje da svi mi, bogati i siromašni, u krajnjoj liniji zavisimo od Hrista za spasenje?

RAZMISLI: Da li si ikada bio ljubomoran na one koji imaju više od tebe? Ako je tako, zašto je tako važno da ta osećanja predamo Gospodu? Kako se ta osećanja upliću u tvoj duhovni život, u tvoj odnos sa Bogom i u tvoju veru? Kako nam usredsređivanje na Hrista, na krst, na spasenje može pomoći da se oslobodimo tiranije ljubomore i zavisti?

BOGOSLUŽENJE I SVETILIŠTE

»Neka izade molitva moja kao kad pred lice tvoje, dizanje ruku mojih kao prinos večernji« (Psalam 141,2). Koji je slikovit jezik ovde upotrebljen? Na šta ukazuju ovaj stih?

Celokupna starozavetna služba u Svetilištu usredsređivala se oko zamisli o žrtvama. Koliko god da je neprijatelj naših duša izopacio tu zamisao, čak do mere da su ljudi prinosili na žrtvu svoju decu kako bi umilostivili nekog svog gnevnog boga ili bogove, sistem prinošenja žrtava bio je zamišljen da ukaže na smrt Isusa Hrista kao žrtve za celi ljudski rod. Trebalo je da ukaže na uzaludnost svih naših dela da spasemo sami sebe; trebalo je da pokaže da je cena greha život nevine žrtve; trebalo je da pokaže da Gospod ima plan po kojem svi grešnici mogu da dobiju oprostjenje, očišćenje i da budu prihvaćeni pred Gospodom zaslugom Njegove blagodati.

Nije nikakvo čudo, prema tome, da mnogi psalmi, koji su imali centralno mesto u bogoslužju Izrailja, sadrže slike i primere iz službe u Svetilištu. Vidi Psalam 20,3; 43,4; 51,19; 54,6; 118,27; 134,2; 141,2.

Razmišljaj o službi u Svetilištu: žrtvovanju životinja, službi sveštenika, nameštaju u porti, o Svetinji i Svetinji nad svetinjama. Koje posvećene istine možemo razumeti na temelju ovog zemaljskog i privremenog sistema o delovanju Isusa Hrista u našu korist? Zašto te istine treba da zauzmu centralno mesto u našem bogoslužju Gospodu?

Na koji način apostol Pavle povezuje tekst iz Psalma 40,6-8 sa sistemom prinošenja žrtava? Jevrejima 10,1-13

Apostol naglašava da mi preko Hrista, a ne preko smrti životinje, imamo spasenje. Samo preko Hrista dobijamo istinsko oprostjenje greha. Celokupni zemaljski sistem je bio samo pokazatelj onoga što će Hristos učiniti za celo čovečanstvo. On je govorio svojim slušaocima, pretežno jevrejskim obraćenicima u hrišćanstvo, da treba da skrenu pogled s tog zemaljskog sistema i da se usredsrede na obožavanje Isusa. Drugim rečima, iako je cela služba u Svetilištu ukazivala na Isusa, da je potrebno da se kao vernici okrenu od simbola prema stvarnosti, a to je Isus i Njegova služba za njih u nebeskom Svetilištu posle Njegove pomiriteljske smrti.

RAZMISLI: Kako možemo biti sigurni da nam bogoslužjenje i ono što se događa na bogoslužju nije postalo samo sebi cilj? Kako se možemo osigurati da nam svaka pojedinost na bogoslužju ukazuje na Isusa i na Njegovo delo u našu korist?

DA NE ZABORAVIMO!

Tri psalma od onih dužih, Psalmi 78, 105 i 106 su velike himne koje su se pevale i izgovarale da podsete Izrailja na Božje vođstvo u prošlosti.

Prema psalmima i drugim biblijskim tekstovima, zašto Gospod želi da se ljudi sećaju svoje istorije? Psalm 78,1-8; 5. Mojsijeva 6,6-9; 1. Korinćanima 10,11. Kako možemo uzeti to isto načelo i primeniti ga na sebe u našem kontekstu i iskustvima, koja se ipak veoma razlikuju od njihovih?

Jedan od načina na koje se Gospod otkriva je istorija. Ipak, svaki naraštaj treba da iskusi Boga iznova preko svoje istorije. Iz tog razloga, ne samo muzika već i objavljivanje Božje Reči na bogoslužjenju od životne je važnosti i za staru i za novu generaciju, da bi imale pred očima Njegovo vođstvo u prošlosti. Psalm 78 je opomena da istorija ne sme da se ponovi, ali je istovremeno i podsećanje na Božja dela blagodati prema Njegovom zalutalom narodu. »Nećemo zatajiti od djece njihove, naraštaju poznome javljaćemo slavu Gospodnju, silu njegovu i čudesa koja je učinio« (Psalam 78,4). Psalm 105,2 nas poziva da Mu pevamo psalme i da govorimo o Njegovim čudesnim delima.

Najduža poema u Psaltiru, Psalm 119, sadrži vrlo česti poziv: »Nauči me naredbama svojim«, ukazujući tako na važnost Pisma kao temelja kako bismo se učili pobožnom životu i pravедnosti. Pavle ponavlja tu istu misao kada poučava svog mladog saradnika Timotija: »Sve je Pismo od Boga dano i korisno za učenje, za ukoravanje, za popravljjanje, za poučavanje u pravdi« (2. Timotiju 3,16).

Pavle zadužuje Timotija da »propovijeda riječ« (2. Timotiju 4,2). Zamenariti propovedanje Reči na bogoslužjenju znači razvodniti silu jevanđelja koja treba da dosegne srca, promeni život i obogati bogoslužbeno iskustvo vernika.

RAZMISLI: Koliko često si imao iskustvo da je Gospod učinio nešto veličanstveno i čudesno u tvom životu, a da si ti vrlo brzo zaboravio sve što si doživeo, pa si pokazao strah i nedostatak vere kada se pojavila nova kriza? Bilo u zajedničkom bogoslužjenju ili u svom privatnom bogoslužjenju, kako bi mogao da naučiš da u svom sećanju sačuvaš Božja dela koja je učinio u tvom životu? Zašto je to tako važno?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Čitaj poglavlje pod naslovom »Stvaranje« u knjizi *Stvaranje – patrijarši i proroci* i poglavlje pod naslovom »Poezija i pesma« u knjizi *Vaspitanje*.

»Knjiga psalama ispunjava jedinstvenu ulogu u Bibliji... Psalmi deluju u Bibliji kao puls religije Izrailja. U ovoj knjizi molitava zavetni narod je pronašao svoje stepenice prema Nebu. One dosežu od najvećih dubina ljudske agonije i patnji sve do najveće radosti razgovora s Bogom. Tugovanke i uzvici očajanja smenjuju se sa himnama zahvalnosti i slavljenja... Ova živa razmena između čoveka i Boga možda predstavlja dublji razlog zašto su svi oni koji su tražili Boga tokom vekova, knjigu Psalama prihvatili kao neprocenjivo vredan dragulj u jevrejskoj Bibliji.« Osim toga, psalmi su »otvaranje Božjeg srca.... Oni stoje kao nadahnuti primer kako Bog želi da svi mi odgovorimo verom na autentično otkrivenje samoga Boga i Njegovih dela u Mojsijevim knjigama.« (Hans K. LaRondelle, *Deliverance in the Psalms*, pp. 3.4)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. Iako treba da se pouzdamo u pravednost Božjeg konačnog suda na kraju vremena – mi se već sada moramo oslanjati na tu nadu i obećanje. Da li to znači da nemamo potrebe da radimo na pravednosti i sudu sada zato što znamo da će ih Bog proglasiti na kraju vremena? Kako da načinimo pravu ravnotežu između traženja pravednosti sada i saznanja da će se ona jednoga dana na kraju pojaviti?
2. Raspravljajte o pitanju na kraju pouke za sredu koje se odnosi na bogosluženje i oblike bogosluženja u crkvi. Kako je moguće da muzika, propovedanje, liturgija, i tako dalje, postanu sami sebi cilj umesto sredstvo da se ukaže na Boga? Tako često se događa da uzimamo simbole umesto stvarnosti koju predstavljaju. Kako da se zaštitimo od te opasnosti u svom bogosluženju?
3. Na koji način se bogosluženja u crkvi mogu unaprediti, tako da budemo sigurni da se Hristos uzdiže svim aspektima bogosluženja?
4. Koji su vaši omiljeni Psalmi? Šta vam se dopada u njima i šta vam oni otkrivaju o Bogu?
5. Ako vaša crkva ne peva nijedan psalam na bogosluženju, zamolite nekog muzičara da komponuje melodiju koja će se pevati u crkvi.

KONFORMIZAM*, KOMPROMIS I KRIZA U BOGOSLUŽENJU

Tekstovi za proučavanje: 1. Mojsijeva 6,5; 5. Mojsijeva 12,8; 13,18; 1. Carevima 11,1-13; 18; Jeremija 17,5; Malahija 3,16 do 4,6.

Tekst za pamćenje: »A savršenijeh je tvrda hrana, koji imaju osjećanja dugijem učenjem obučena za razlikovanje dobra i zla« (Jevrejima 5,14).

Godine 1954. Vilijam Golding napisao je svoje delo »Gospodar muva«, izmišljeni izveštaj o grupi engleske dece koja su se našla na nenastanjenom ostrvu posle avionske nesreće. Golding se služi tom pričom kao modernom parabolom o nasleđenom zlu u ljudskim bićima. Priča je upravo zato ostavila snažan utisak što se poslužio decom, za koju se pretpostavlja da su oličenje nevinosti, da dokaže svoju ideju o tome koliko su pokvarena, zla, samoživa i nasilna ljudska bića u svom srcu.

Hrišćani bi, naravno, mogli da kažu: »Bolje da si nam rekao nešto što ne znamo.« Ljudsko zlo i grešnost su deo hrišćanske vesti. Biblija je potpuno jasna u tome. Ali, dok je ideja o zlu uglavnom prihvaćena, odgovori na drugo pitanje se veoma razlikuju: »Šta je zlo?«

U toku ove sedmice, dok budemo nastavljali da proučavamo pitanje bogoslužjenja, pozabavićemo se izviesnom vrstom zla koje je imalo razorne posledice po Božji narod i po ljudski rod kao celinu. Možemo videti šta je to zlo donelo starom Izrailju, ali je mnogo važnije da sebi postavimo pitanje koliko smo i mi danas podložni tom istom zlu?

* prihvatanje tuđeg mišljenja iz sebičnih razloga ili zbog nedovoljne hrabrosti; prilagodavanje okolini

VIĐENO RAZLIČITIM OČIMA

Pročitaj sledeće biblijske tekstove. Šta im je svima zajedničko? Zašto je tako važno da to uvek imamo na umu? 1. Mojsijeva 6,5; Jeremija 17,5; Jovan 2,25; Rim. 3,9-12. Šta je to u tvojoj kulturi što bi te moglo navesti da zaboraviš ove osnovne istine?

Cela Biblija nam prenosi upozorenje: ljudsko srce je prevarno; ljudska bića su izopačena; ne smemo da gledamo na druge; niko nije otporan na zlo. Sa izuzetkom, naravno, Isusa, koji nikada nije zgrešio, postoji samo nekoliko moralno neiskvarenih ličnosti opisanih u Bibliji, kojima ona posećuje pažnju.

Čoveku i nije potrebna Biblija da bi video koliko su ljudska bića pokvarena. Istorija, novine, svakodnevne novosti, čak i naši domovi, ponekad i samo naše srce, dovoljno nam pokazuju koliko je nisko moralno stanje ljudskog roda. Zaista nas može užasniti misao: ako su savršena bića, kakav je Lucifer prvobitno bio, mogla izabrati zlo u savršenoj sredini Neba, ako su i druga savršena bića, kao što su to bili Adam i Eva u savršenoj sredini Edema, mogla izabrati zlo, šta onda da kažemo o sebi? Mi se rađamo s pokvarenom i grešnom prirodom i nosimo tu svoju prirodu u pokvarenoj i grešnoj sredini. Nije nikakvo čudo što nam zlo dolazi tako lako, tako prirodno. Ono je usađeno u naše gene.

Međutim, moramo da budemo pažljivi u svom razumevanju šta je to »zlo«. Ponešto je tako očigledno zlo, tako očigledno pokvareno da svako – bilo da je vernik ili ne – mora da ga oceni kao zlo. Međutim, zlo može da bude mnogo podmuklije. Ono što svet ili naša kultura ili naše društvo mogu smatrati dobrim, normalnim, »jednostavno onakvim kakvo nešto mora da bude«, može da bude upravo ono što Biblija osuđuje kao pogrešno, grešno i zlo.

Uporedi tekst u 5. Mojsijevoj 12,8 sa tekstom u 5. Mojsijevoj 13,18. Koja je osnovna razlika između njih? Zašto je tako važno za nas da shvatimo tu razliku?

RAZMISLI: Šta tvoja kultura i tvoje društvo ne osuđuju kao zlo iako Biblija jasno kaže da je to zlo? Koliko su kultura i društvo uticali na tebe i na tvoju crkvu u gledanju na te pojave? Koje pojave, jasno osuđene u Bibliji, Crkva možda olako uzima zbog uticaja društva?

UMETNOST I POGREŠNOST KOMPROMISA

Politika je, bar se tako kaže, umetnost kompromisa. Sama reč »umetnost« je u ovom slučaju veoma važna, jer kompromis može da bude veoma prefinjena, iznijansirana odluka osoba koje su ga načinile. Dobar političar je čovek koji uspeva da navede svoje sagovornike da popuste u nekoj tački, da se nagode u pogledu stavova, a da često i ne shvate da su to učinili. U ovom kontekstu, prema tome, nema nikakve sumnje da je Sotona bez premca na ovom području.

U celoj Bibliji nalazimo primere toga zla – zla kompromisa. Nije svaki kompromis pogrešan, svakako da nije. U izvesnom smislu, i sam život je neka vrsta kompromisa. Kompromis postaje izraz ljudskog zla i ljudske pokvarenosti tek onda kada oni koji znaju bolje izneveravaju istinu koju im je Bog dao. Na primer...

Mudri Solomun je doneo nemudru odluku da se oženi s nekoliko stotina žena iz drugih naroda. Kako se to dogodilo? Zašto je ta odluka bila tako loša? Kako je uticala na bogoslužjenje, veru i celi religijski sistem u Izrailju? I što je još mnogo važnije, kakve pouke mi možemo izvući za sebe iz tog slučaja? Zašto je kompromis na području vere tako opasan? 1. Carevima 11,1-13.

Možda nam o celom ovom slučaju najviše govori tekst: »A kada ostarje Solomun, žene zanesoš e srce njegovo za tuđim bogovima, i srce njegovo ne bi cijelo prema Gospodu Bogu njegovu kao što je bilo srce Davida, oca njegova« (1. Carevima 11,4). Drugim rečima, to se nije dogodilo preko noći. Verni, posvećeni, pobožni čovek prikazan u Bibliji nije se iznenada, bez uzroka okrenuo od Gospoda. Umesto toga, promena se događala malo-pomalo, tokom vremena; mali kompromisi ovde, mali tamo, i svaki korak ga je odvodio malo dalje od mesta na kojem je morao da bude, sve dok nije činio i ono čega bi se Solomun u svojim mladim godinama sigurno užasavao.

Pogledajte šta su njegovi kompromisi doneli bogoslužjenju u Izrailju! Imali su negativni uticaj koji će potrajati mnogo naraštaja.

RAZMISLI: Vrlo često slušate o ljudima koji su napustili Crkvu pre mnogo godina i potpuno prekinuli svaku vezu s njom. Kada se takvi ljudi vrate posle dugo vremena, zapanjeni su promenama koje vide na području teologije, merila i bogoslužjenja. Iako to ne mora da bude pogrešno u svakom slučaju, može da bude loše u nekim slučajevima. Na koji način da ustanovimo razliku?

LAŽNO BOGOSLUŽENJE

U 1. Carevima prorok Ahija je pristupio Jerovoamu, Solomonovom visokom službeniku, s porukom da će postati car nad deset plemena Izrailjevih (1. Carevima 11,26-31). Međutim, prorok je objasnio Jerovoamu da će njegov uspeh zavisiti od njegove vernosti Božjim zapovestima (1. Carevima 11,37.38).

Na nesreću, Jerovoam je slušao samo ono što je voleo da čuje i zaboravio je uslove pod kojima bi mogao da postigne uspeh. Bio je i više nego spreman da podigne ustanak (1. Car. 12,16-20), ali je odmah preduzeo korake da spreči svoje podanike da odlaze u Jerusolim na bogoslužjenje.

Zašto se Jerovoam pobojavao da dozvoli narodu da odlazi u Jerusolim na bogoslužjenje? Šta nam to govori o sili i uticaju bogoslužjenja na ljudsko srce? 1. Carevima 12,25-27.

Pregledaj izveštaj o Jerovoamovom uspostavljanju lažne religije koja će na kraju odvojiti Izrailja od obožavanja pravoga Boga u Jerusolimu (1. Carevima 12, 25-33). Zapazi kako je to lažno bogoslužjenje podsećalo na obožavanje pravoga Boga, dok se istovremeno protivilo jasnim Gospodnjim odredbama:

1. Prinosile su se žrtve i rukopoložili nelevitski sveštenici (1. Car. 12,31-33).
2. Načinjena dva zlatna teleta kojima su služili (1. Car. 12,28).
3. Vetilj je proglašen za mesto bogoslužjenja (1. Car. 12,29).
4. Uveden rivalski praznik umesto Dana senica (1. Car. 12,32).
5. Gradila su se svetišta na visinama (1. Car. 12,31).

Lažni novac ne može nikoga prevariti ukoliko ne liči na pravi. Jerovoam je dobro znao da njegova lažna religija mora da sadrži mnoge elemente bogoslužjenja na koje je narod navikao, iako je uzviknuo pokazujući na zlatnu telad: »Evo bogova tvojih, o Izrailju, koji su te izveli iz zemlje Egipatske!«

RAZMISLI: Vrlo je lako iz današnje perspektive gledati u prošlost i čuditi se: Kako su mogli pasti u tako otvoreni otpad? S druge strane, ljudi imaju neverovatnu sposobnost obmanjivanja samih sebe (sve je to deo naše grešne i pokvarene prirode) i mi se varamo ako mislimo da smo mi danas otporniji na prevare od njih. Proučite sebe, svoj način života, svoj oblik bogoslužjenja. Šta vi to činite što se, u načelu, veoma razlikuje od onoga što se događalo onda? Koliko ste spremni da prihvatite promene, ako je potrebno?

ILIJA I VALOVI PROROCI

Stanje je na severu išlo od zla na gore, posebno kada je reč o bogoslužnju pod vladavinom Ahava i Jezavelje. I to je bila pozadina (1. Carevima 17-19) na kojoj se odvija poznata priča o sukobljavanju Ilije i Valovih proroka. Upravo ovde se može videti kuda ih je odveo kompromis sa idopoklonstvom.

U čemu je bila razlika između oblika bogoslužnja Ilije i Valovih proroka? Koje pouke možemo izvući iz svega toga, pouke važne za nas danas i za celo pitanje bogoslužnja? 1. Carevima 18.

To je morao biti zaista zanimljiv prizor: Valovi proroci viču, skaču, plaču (ko zna kakva vrsta muzike je pratila njihov ritual), prorokuju, čak i bodu sebe i prolivaju svoju krv kao deo svog bogoslužnja Valu. Svako da su to bili ljudi u zanosu, puni revnosti i strasti za svoju veru i svoga boga, revnosti i strasti koji su svedočili o iskrenosti njihovih verovanja.

I danas nas neka hrišćanska bogoslužnja ponekad mogu podsetiti na nešto slično tome: mnogo emocija, mnogo transa, mnogo vike. Iako bismo mi hteli da izbegnemo bogoslužnja koja podsećaju na pogrebe, ne želimo ni bogoslužnja koja podsećaju na Valove proroke na brdu Karmilu. Neki izgleda misle da što se više buke pravi, što je muzika glasnija, što se pokazuje više emotivnog uzbuđenja, to je i bogoslužnje bolje. Ipak, to nije ono što bi bogoslužnje trebalo da bude.

Možda je jedna od najvažnijih pouka iz ovog izveštaja da se svako bogoslužnje mora usredsrediti na pravog Gospoda, na Stvoritelja. Pravo bogoslužnje treba da bude utemeljeno na Božjoj Reči, da ukazuje verniku na Gospoda i na Njegovo delovanje u istoriji. Nasuprot svoj složenosti bogoslužnja Valovih proroka, Ilija je uputio samo jednu jednostavnu molitvu: »Usliši me, o Gospode, usliši me, da bi ovaj narod poznao da si ti Gospod Bog« (1. Carevima 18,37). Ovo nije bila predstava. Radilo se o obožavanju pravoga Boga nasuprot bilo kojem lažnom bogu, bez obzira na oblik bogoslužnja.

Naše bogoslužnje treba uvek da suočava vernike s pitanjem koje je Ilija postavio Izrailjcima: »Dokle ćete hramati na obje strane? Ako je Gospod Bog, idite za njim; ako li je Val, idite za njim« (1. Carevima 18,21). Naše bogoslužbeno iskustvo treba da nas primora da pogledamo svoje srce i da vidimo kuda je usmerena naša istinska ljubav i odanost: Gospodu ili nekom drugom.

ILIJINA PORUKA

»Tada ćete se obratiti i vidjećete razliku između pravednika i bezbožnika, između onoga koji služi Bogu i onoga koji mu ne služi« (Malahija 3,18).

Celokupna drama Ilijinog sukobljavanja sa 150 proroka na brdu Karmilu usredsredila se na jedno jedino pitanje, bar što se tiče naroda koji se okupio da gleda šta se događa: »Dokle ćete hramati na obje strane? Ako je Gospod Bog idite za njim; ako li je Val, idite za njim« (1. Carevima 18,21). Ma koliko kontekst bio specifičan, on stvarno postavlja pitanje na koje svaki pojedinac mora da odgovori sam za sebe: Da li obožavamo i sledimo pravoga Boga, ili ne? Mi možemo da se kolebamo između dva rešenja samo kratko vreme, jer ćemo pre ili kasnije stati na jednu ili na drugu stranu.

Na kraju vremena, kada se bude završila velika borba, celokupno čovečanstvo će biti zauvek podeljeno na dve klase: na one koji služe Bogu i na one koji Mu ne služe (Malahija 3,18). Baš kao što je Isus tako otvoreno i jasno rekao: »Koji nije sa mnom, protiv mene je; i koji sa mnom ne sabira, propisa« (Luka 11,23). Može li biti jasnije?

Imajući na umu izveštaj o Iliji na brdu Karmilu, čitaj Malahija 3,16 do 4,6. Šta nam Gospod govori preko tog proroka? Kako razumemo tu Ilijinu poruku u kontekstu događaja poslednjih dana i celog pitanja bogoslužnja?

Kao što je Jovan Krstitelj, o kome Isus govori kao o Iliji (Matej 17,11-13), imao poruku o reformi, pokajanju i poslušnosti, Malahija objašnjava (Malahija 4,1.5) da će Ilija isto tako ponovo doći neposredno pre kraja greha i zla. Knjiga Otkrivenja objavljuje poslednjem naraštaju poruku opomene, poziv na poslušnost i poziv na obožavanje Stvoritelja Boga. I kao kod Ilije na Karmilu, ljudi će na veoma dramatičan način morati da načine poslednji važan izbor u svom životu, izbor koji nosi zaista večne posledice. Dobra vest je da čak i pre tih poslednjih događaja mi možemo svakoga dana donositi odluke koje će nas pripremiti da stanemo na Gospodnju stranu kada se završna bitka između dobra i zla bude vodila među narodima.

RAZMISLI: Seti se svih svakodnevnih odluka koje si doneo, čak i najmanjih (vidi Luka 16,10). Sudeći prema tim odlukama, ali i kompromisima koji su uticali na te odluke, koju si od dve strane birao? Razmisli o posledicama svojih odluka.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Istorija proroka i careva* čitaj poglavlja pod naslovom »Jeroamo«, »Narodni otpad«, »Ilija Tesvičanin«, »Glas stroge opomene« i »Karmil«.

»Otpad koji preovlađuje danas veoma je sličan otpadu koji je bio zahvatio Izrailj.« (Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 110 /orig. 170/)

»Bog ima na hiljade (u ovom vremenu) onih koji nisu savili svoja kolena pred Valom. ... Za mnoge koji su u neznanju obožavali Vala, Božji Duh se i dalje bori.« (Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva* str. 110 /orig. 171/)

A.V. Tozer, vrlo poznati propovednik dvadesetog stoleća (umro 1963. godine), često je propovedao protiv obožavanja »boga zabave«, govoreći da crkve, koliko god da se trude, ne mogu da se takmiče sa svetovnim zamislima o zabavi. Samo će Isusov krst, govorio je Tozer, a ne zabave, zadobijati duše za Hrista.

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. U razredu razmotrite pitanje u delu pouke za nedelju. Koliko su gledišta društva u kojem živite uticala na poglede Crkve na savremena moralna pitanja?
2. Opisi Valovog bogoslužjenja pokazuju da je ono bilo veoma zabavno i zanimljivo, što objašnjava zašto je bilo tako omiljeno. Kako da obnovimo osećanja strahopoštovanja i pobožnosti pred Bogom na našim bogoslužjenjima, umesto da ohrabrujemo očekivanja da sve bude zanimljivo i zabavno?
3. Koliko se naša Crkva promenila u toku poslednjih dvadeset godina? Po vašem mišljenju, na koji način se promenila nabolje, a na koji način nagore? Ako vreme bude potrajalo, kako će, po vašem mišljenju, izgledati naša Crkva za dvadeset godina? Pokušajte da zamislite kako će izgledati bogoslužjenje u vašoj mesnoj crkvi.
4. Misli o tome kako je izrailjski narod otišao u otpad. I opet, ništa se od toga nije dogodilo prekonoc. Sotona je vrlo strpljiv. Kako da zaštitimo sebe kao pojedince, i Crkvu kao celinu, od laganog, ali sigurnog koračanja istim putem kojim je prošao Izrailj?

»NE UZDAJTE SE U PREVARNE REČI«: PROROCI I BOGOSLUŽENJE

Tekstovi za proučavanje: Isaija 1,11-15; 6,1-8; 44; 58,1-10; Jeremija 7,1-10; Mihej 6,1-8.

Tekst za pamćenje: »I ko je kao ja? Neka to objavi! Neka objavi i neka razloži preda mnom šta se dogodilo otkako utvrdih svoj stari narod, i šta će još doći, da, neka prorekne šta će doći« (Isaija 44,7. NIV).

Ruski pisac Ivan Turgenev u svojoj knjizi »Očevi i deca« stavlja u usta jedne od svojih ličnosti sledeće reči: »Život svakoga od nas visi na niti, provalija se može otvoriti ispod nas svakoga časa, a ipak mi skrećemo sa svog puta da kuvamo sebi sve vrste nevolja i da remetimo svoj život.«

Naravno, Gospod nam nudi bolji život. On nam nudi mogućnost da pođemo za Njim, da Ga volimo, da Ga obožavamo, i da tako uštedimo sebi mnoge probleme koje bismo inače prouzrokovali sami sebi.

Ipak, samo govoriti da sledimo Gospoda ne znači živeti hrišćanskim životom. Ove sedmice, mi ćemo proučiti šta su neki proroci govorili o onima koji su mislili da je njihovo obožavanje pravoga Boga, u pravom Hramu i u pravi dan odmora sve što se traži, bez obzira kako žive ostalim danima u sedmici. I kao što su proroci pokazali, to je samozavaravanje, najbolji način da »skuvamo sebi sve vrste nevolja«.

HILJADA OVNOVA?

Za razliku od svih drugih religija, biblijska religija – oba zaveta – uči da se spasenje stiče samo blagodaću. Ništa od onoga što činimo ne može nas učiniti dovoljno dobrim da bi nas Bog prihvatio. Naša dobra dela, ma koliko bila dobronamerna, ma koliko nadahnuta Svetim Duhom, nikada neće premostiti provaliju koju je greh načinio između Boga i ljudskog roda. Kada bi nas dobra dela mogla spasti, kada bi dobra dela mogla doneti pomirenje za greh, kada bi dobra dela mogla da plate naš dug pred Bogom, kada bi dobra dela mogla da ponovo sjedine grešno čovečanstvo sa Stvoriteljem, onda Isus nikada ne bi morao da umre za nas, a plan spasenja bi bio nešto radikalno drukčiji nego što je sada.

I zato stoji: jedino Isusova smrt pripisana nama verom, jedino Hristova pravednost, koju je utkao u svoj život na Zemlji i koju daruje svima koji Ga zaista primaju, može da spase grešnika. Greh je tako loš, tako suprotan osnovnim načelima Božje vladavine, koja je utemeljena na ljubavi i slobodnoj volji, da ništa manje od Hristove smrti nije moglo da reši problem proizrokovan grehom.

Iako je sve tako, Biblija je vrlo jasna da je sve što govorimo, sve što činimo, i sve što mislimo veoma važno pred Bogom, jer naše misli i naši postupci otkrivaju stvarnost našeg iskustva s Bogom.

Imajući na umu sve što je upravo rečeno, čitaj tekst u Knjizi proroka Miheja 6,1-8. Šta prorok ovde naglašava, posebno u vezi s pitanjem prinošenja žrtava (deo bogoslužjenja u Izrailju), koje su simbol plana spasenja? Kako se ove reči mogu primeniti na nas danas? Vidi i 5. Moj-sijeve 10,12.13.

Oni koji za sebe tvrde da su Božja deca, ali koji propuštaju da pokažu pravednost i milost prema svojim bližnjima, pokazuju sotonski duh bez obzira koliko se pobožno drže formi bogoslužjenja. S druge strane, oni koji hode ponizno pred svojim Bogom neće zanemariti načela pravednosti i milosti, ali neće odbacivati ni odgovarajuće forme bogoslužjenja. Bog traži istinske vernike koji su spremni da pokažu svoju ljubav prema Njemu svojom poslušnošću, koja proističe iz iskrenog i poniznog srca. Šta vrede sve prave molitve, svi pravi oblici bogoslužjenja i sva prava teologija, ako je čovek nepristojan, neljubazan, drzak, nepravedan i nemilosrdan prema bližnjima?

RAZMISLI: Šta je po tvome mišljenju važnije: pravilna teologija ili pravilno postupanje? Da li je tvoja teologija u redu, iako se bedno ponašaš prema drugima? Za koju nadu se možeš uhvatiti, ako si sebe pronašao u prethodno navedenim tekstovima?

POZIVANJE ISAIJE

Dok su Osija, Amos i Mihej opominjali Izrailja na neposrednu opasnost koja mu pretila, Juda je izgleda napredovao pod vladavinom nekolicine dobrih vladara. Car Osija, poznat i kao Azarija, bio je poznat i poštovan u narodima zbog svoje mudre vladavine i postignuća (Vidi 2. Dnevnika 26,1-15). Ali, kao što se često događa, njegov uspeh postao je njegova propast. Poniznost je bila zamenjena ohološću, a odanost drskošću (vidi 2. Dnevnika 26,16-21).

I narod u Judi kao da je napredovao u duhovnom pogledu. Službe u Hramu su bile dobro posećene, religijska revnost je bila na visini. Ipak, mnoga zla koja su mučila narod Izrailja uništavala su i Judino carstvo. Upravo u to vreme Gospod je pozvao Isaiju na obavi posebno delo.

Isaija je u viđenju ugledao slavu Gospoda na prestolu. Zašto je reagovao na tako buran način? Koja se važna teološka istina otkriva u svemu tome? Isaija 6,1-8.

Pokušajte da zamislite Isaijinu burnu reakciju na ovo nebesko otkrivenje Božje slave. Iznenada, on vidi svoje grehe i grehe svoga naroda kao suprotnost beskrajnoj čistoti i veličanstvenoj svetosti svemogućeg Boga. Nije nikakvo čudo da je reagovao na takav način. Teško je i zamisliti da bi neko reagovao drugačije.

Ovde se pred nama pokazuje ključna i osnovna istina o stanju ljudskog roda, posebno kada se uporedi sa Božjom svetošću i slavom. Ovde se srećemo s pokajničkim držanjem, sa spremnošću na priznanje vlastite grešnosti, vlastite potrebe za blagodaću.

Razmisli za trenutak kako bi morala da izgledaju naša bogoslužjenja da bi kod vernika probudila svest da se nalaze u prisutnosti svetoga Boga, da, osim toga, postanu svesni svoje grešnosti i potrebe za Njegovom spasonosnom blagodaću i silom koja ih čisti. Zamisli kada bi pevanje, liturgija, molitva i propovedanje zajednički tako delovali da nas navedu na veru, na pokajanje, na očišćenje i na spremnost da uzviknemo: »Evo mene, pošlji mene!« Tako bi bogoslužjenje trebalo da izgleda.

RAZMISLI: Zamislite sebe da stojite u fizičkoj prisutnosti Isusa Hrista. Naime, da On stoji pred vama u telu. Kako biste reagovali? Šta biste kazali? Ili učinili? Šta da kažemo o Njegovom obećanju koje je zapisano u Jevanđelju po Mateju 28,20? Šta nam to obećanje danas praktično znači?

NEMA VIŠE UZALUDNIH ŽRTAVA

Čoveku je lako da zaboravi da je tako veliki deo spisa Staroga zaveta, a posebno spisa proroka, dat kao upozorenje i opomena Božjem zavetnom narodu, onima koji su predstavljali Njegovu »pravu Crkvu«. Većina tih ljudi je tvrdila da sledi pravoga Boga, imala je osnovno poznavanje biblijskih istina (u najmanju ruku mnogo veće od svojih neznabožackih suseda), znala je šta treba da kaže i da čini na bogoslužjenju. Ipak, postalo je vrlo jasno svima koji su čitali spise proroka, da sve to ni izdaleka nije bilo dovoljno.

Kako da razumemo to što se Gospod u viđenju proroka Isaije odriče žrtava i prinosa, pa čak i bogoslužjenja u Hramu, iako je sam ustanovio te rituale? Isaija 1,11-15.

Odgovor se nalazi u nekoliko sledećih stihova (Isaija 1,16-18), i na mnogo načina je sličan onome koji nalazimo u delu pouke za nedelju. Nema sumnje, Crkva je za grešnike, i ako bismo morali da čekamo da budemo savršeni pre nego što bismo mogli da obožavamo Gospoda, onda Ga niko i ne bi slavio.

Šta Gospod, preko proroka Isaije, kaže o postu koji ne donosi rezultate? Kako treba da se posti? Šta možemo izvući za sebe iz tih reči, bez obzira da li postimo ili ne postimo? Isaija 58,1-10.

Post je oblik samoodricanja o kojem Isus može mnogo da kaže. Međutim, neki oblici posta nisu ništa više nego samo prazna forma. To je simptom licemerstva koje zahteva prednosti poslušnosti iako odbacuje njene odgovornosti. Samoodricanje, pokrenuto ljubavlju prema Bogu, stavlja se u službu onih kojima je potrebna pomoć. To je vrsta posta (samoodricanja) koji slavi Boga, to je vrsta života koji navodi na onu vrstu bogoslužjenja koju Bog ne odbacuje, bogoslužjenja koje pokazuje grešniku da zato što je sam primalac blagodati i nezaslužene ljubavi, i on treba da daje blagodat i nezasluženu ljubav drugima. To je vrsta samoodricanja koja otkriva istinsku veru (Luka 9,23), vrsta samoodricanja koja predstavlja srž svega što znači biti Hristov sledbenik.

KORISNO NI ZA ŠTA?

Južnoafrički pisac Lorens van der Post pisao je jednom o nečemu što je nazvao »teretom besmislenosti«, o osećanju koje neki ljudi imaju, kada je sve kazano i učinjeno, i kada se pitaju da li je njihov život uopšte nešto znaćio. Pre ili kasnije, biće mrtvi, i svi koji ih poznaju biće mrtvi, i neće dugo potrajati pa će se zauvek izgubiti i svako sećanje na njih. Po takvom scenariju, šta vredi njihov život, koliko vrede oni sami? Kako često, i kako lako, stičemo utisak da tako veliki deo onoga što činimo nema stvarnog značenja, nema nikakve stvarne i trajne vrednosti.

Imajući ove misli na umu, čitajte 44. poglavlje Knjige proroka Isaije. Napišite zatim srž tih stihova, posebno kako se oni odnose na pitanje bogoslužnja i na to šta ljudi obožavaju.

Iako se veliki deo onoga što je Isaija pisao odnosi na njegovo vreme, kulturu i narod, pogledaj koliko se načela koja iznosi lako primenjuju na naše vreme i naše okolnosti. Naš Gospod - samo On je naš Stvoritelj, samo On je naš Otkupitelj, samo On može da nas spase, pa je samo On dostojan našeg slavljenja i obožavanja. Isaija se ruga onima koji svojim rukama prave svoje idole, bogove koje su sami sebi načinili, a onda im se klanjaju i služe – stvarima koje zaista nisu korisne ni za šta!

A ipak, koliko god nam to ludo i besmisleno izgledalo, zar nismo i mi u opasnosti da činimo nešto slično kada posvećujemo sebe, svoj život, svoje vreme, svoju snagu nečemu što na duge staze zaista nije korisno ni za šta, što ne može da odgovori na najdublje potrebe naše duše, i što nas sigurno neće izbaviti od groba na kraju vremena? Kako je bitno da stražimo i da se molimo, da, kao što kaže Pavle, ispitujemo sebe da vidimo jesmo li u veri (2. Korinćanima 13,5). Subotno bogoslužjenje, ako se pravilno obavlja, može na poseban način da nas podseti zašto treba da slavimo i obožavamo jedino Gospoda. Bogoslužjenje treba da bude vreme koje nas posebno podseća na ono što je važno u životu, ono što zaista vredi, za razliku od onoga što je prolazno, čak i nekorisno za bilo šta.

RAZMISLI: Svi smo svesni opasnosti koja pretila od pravljenja idola od novca, moći, prestiža, i tako dalje. Šta da kažemo o opasnosti koja pretila od pravljenja idola od Crkve, pastora, naših službi, čak i naše vernosti ili načina života ili pobožnosti? Razmisli o tome i razgovaraj o tome u razredu.

Južno, Judino carstvo imalo je svoje uspone i padove, vremena reformi i vremena krajnjeg otpada. A ipak je često, čak i u vremenima najtežeg duhovnog opadanja, ostajao neki privid pobožnosti i bogoslužjenja, svakako neprihvatljiv za Gospoda. Kako pažljivi moramo biti da ne padnemo u istu zamku.

Kako i prorok Jeremija ponavlja istu temu o kojoj proučavamo cele sedmice? Kako možemo uzeti načela koja on iznosi i primeniti ih danas, u našem kontekstu? Jeremija 7,1-10.

Obrati posebnu pažnju na tekst u Jeremiji 7,4. U izvesnom smislu, govornici su imali pravo. To je zaista bio Božji Hram, mesto gde je trebalo da boravi Božje ime, mesto gde se primenjivao sistem prinošenja žrtava – sistem koji je sam Bog uspostavio, mesto gde su propovedane velike istine o žrtvi, spasenju, očišćenju i sudu. Uostalom, Izrailj je zaista zavetni narod. Njegov Bog je pravi Bog, i taj narod ima, u celini, više svetlosti i više istine od svojih neznabožackih suseda. Ništa od toga se nije moglo negirati, a ipak, Gospod nije bio zadovoljan ni narodom ni njegovim bogoslužjenjem. Sam Bog je reči »Crkva Gospodnja, crkva Gospodnja, crkva Gospodnja ovo je« nazvao »lažnim rečima«. Bile su lažne ne zato što to nije bila Božja crkva, već zato što je narod verovao da jednostavnim dolaskom u Božji hram i obavljanjem bogoslužjenja obezbeđuje sebi sigurnost, da je spasen, da čini sve što se od njega zahteva.

RAZMISLI: Sa svim videlom koje smo dobili, na koji način i mi možemo da se nađemo u opasnosti da učinimo istu grešku koju je učinio narod u vreme Jeremije? Razmisli o mogućim paralelama između nas i njih i o tome da ćemo, ukoliko ne budemo pažljivi, pasti u istu zamku. U koje smo »lažljive reči« i mi u opasnosti da poverujemo, reči koje izgledaju istinite, a koje nas ipak mogu navesti da načinimo istu grešku?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Iz knjige *Istorija proroka i careva* čitajte poglavlja pod naslovom »Pozivanje Isaije«, »Jezekija«, »Izbavljenje od Asirije«, »Manasija i Josija« i »Jeremija«.

»U dane proroka Isaije duhovno razumevanje ljudi bilo je pomračeno pogrešnim shvatanjem Boga....

»Izrailjci nisu imali nikakvog izgovora što su izgubili iz vida pravi karakter svoga Gospoda. Bog im se često otkrivao kao 'milostiv i blag, strpljiv i bogat dobrotom i istinom' (Psalam 86,15)« (Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva* str. 201 /orig. 311,312/)

»U viđenju koje mu je bilo pokazano u predvorju Hrama, dobio je Isaija jasan uvid u karakter Boga Izrailjeva. 'Visoki i uzvišeni, Onaj koji postoji od vječnosti, kojemu je ime Sveti' pojavio se pred njime s velikim dostojanstvom; ali je prorok ipak dobio priliku da razume sažaljivu prirodu svoga Gospoda...« (Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 203 /orig. 314)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. U razredu razmotrite svoj odgovor na završno pitanje u delu pouke za sredu. Od kojih inače dobrih stvari možemo načiniti sebi idola? Kako znamo kada nam je nešto postalo idol?
2. Pozabavi se opširnije pitanjima u delu pouke za četvrtak. Pregledaj šta su ljudi sve činili iako su celo vreme dolazili u »Gospodnji hram« i održavali bogoslužjenja (Jeremija 7,4), a ponašali se potpuno suprotno onome što govori Božja Reč. Kako možemo naučiti da se zaštitimo da ne padnemo u istu zamku? Zašto jednostavna poslušnost Božjoj otkrivenoj volji ima tako važnu ulogu da nas zaštiti od prevare?
3. Razmisli o bogoslužjenjima u svojoj mesnoj crkvi. Da li odlaziš sa bogoslužjenja sa osećanjem strahopoštovanja prema Božjem veličanstvu koje se tako razlikuje od naše grešnosti i potrebe za blagodaću? Ako nije tako, šta se može učiniti da bismo pomogli crkvi kao celini da bar u nekoj meri iskusi ono što je iskusi prorok Isaija? Zašto je to tako važno?
4. Koliko si se puta u svom životu bavio nečim što »ničemu ne koristi«? Koliko vremena provodiš u gubljenju vremena, čineći ono što je samo po sebi beskorisno, tašto, u stvari što »ničemu ne koristi«? Kako da naučiš da bolje iskoristiš ograničeno vreme koje svi mi dobijamo u ovom životu?

BOGOSLUŽENJE: OD IZGNANSTVA DO OBNOVE

Tekstovi za proučavanje: Nemija 1; Jeremija 29,10-14; Jezekilj 8; Danilo 3; Agej 1; Zaharija 1,1-6.

Tekst za pamćenje: »Sijete mnogo, a uvozite malo; jedete, a ne bivate siti; pijete, a ne napijate se; odijevate se, a nijedan ne može da se zgrije; i koji zaslužuje novce, meće ih u prodrt tobolac« (Agej 1,6).

Vrlo je teško iz naše današnje perspektive – nalazimo se više od hiljadu i devet stotina godina od konačnog razorenja Hrama u Jerusalimu – da razumemo koliko je značajan bio Hram u jevrejskom nacionalnom i verskom životu. Bilo je to središte bogoslužjenja, centar njihovog etničkog i religijskog identiteta. Bilo je to mesto za koje je Gospod rekao da će boraviti u njemu i vladati usred Izrailja. Bilo je to mesto gde su sledbenici nebeskog Boga nalazili očišćenje, oprostjenje, blagodat i pomirenje.

Pošto je to bio zaista Gospodnji dom, mnogi ljudi nisu mogli da veruju u proročka upozorenja da će ga Vavilonci razoriti. Kako bi Gospod mogao dozvoliti da Njegov sveti dom bude razoren? Mi samo možemo nagađati kakav je to bio udarac kada su ga Vavilonci spalili, kao što je prorok nagovestio. A ipak, usred sveg tog pustošenja, Gospod je obećao da će narod biti vraćen u svoju zemlju, Hram ponovo sazidan, Izrailj dobiti još jednu priliku da obavi zadatak koji je dobio od Gospoda.

U toku ove sedmice proučavaćemo bogoslužjenje u toku izgnanstva i obećane obnove.

Otpad se ne događa preko noći; zdravi vernici ne odlaze u otpad za jedan dan, za jednu sedmicu, čak ni za jednu godinu. Proces je mnogo sporiji: mala promena ovde, mala promena tamo, mali kompromis ovde, malo manje strogosti da bi se održao korak s vremenom, da bismo se bolje uklopili u trendove društva ili kulture. Malo-pomalo, korak po korak, i ubrzo celi narod čini ono što bi ga užasnulo samo jednu ili dve generacije pre toga. Takva je bila istorija starog Izrailja i Jude, takva je bila i istorija hrišćanstva. Takva će biti i budućnost svake Crkve, uključujući i našu, koja ne čuva pažljivo i ljubomorno svete istine i običaje koje je dobila od Gospoda.

Šta je prorok Jezekilj video u viđenju koje ga je odvelo u Božji Hram? Kako se moglo dogoditi da se upravo na tom mestu događa tako očigledan otpad od Boga? Kako je narod, a posebno njegove duhovne starešine, mogao toliko pasti? Koje pouke možemo izvući za sebe iz tog opisa? Jezekilj 8.

Tajni gresi, u koje su upali sveštenici i starešine, bili su odvratni i odbojni rituali svojstveni njihovoj kulturi. Oni koji su morali da predvode Božji narod u istinskom bogoslužjenju, prilagodili su svoje bogoslužjenje pokvarenim običajima svoga vremena i okoline, unoseći tako bezakonja okolnih kultura u Božje svetište. Kako ironično zvuči da je tek dolazak vavilonskih osvajača prekinuo ovo obesvećenje Hrama, tako što ga je razorio do temelja.

Koju su vrstu logike i mudrovanja te starešine koristile da bi opravdale svoje ponašanje? Šta ih je navelo na tako pogrešne zaključke? Jezekilj 8,12.

Ovi ljudi su se toliko udaljili od Gospoda da su poverovali da ih On ne vidi ili da Mu je svejedno šta čine. Gospod, koji je uvek iznova pokazivao svoje staranje, svoju blizinu, svoju želju da Mu narod bude poslušan, sada je bio optužen da je zaboravio zemlju. Kako pažljivi moramo biti, jer greh može da otvrdne naše srce, da ne počnemo da mudrujemo i opravdavamo svoje neprihvatljive običaje!

Kao što smo naglašavali u toku celog tromesečja, završna proba u poslednje dane događaće se na području bogoslužjenja (Otkrivenje 14,1-12). Celo čovečanstvo će se podeliti u dve grupe: na one koji obožavaju Stvoritelja, Onoga koji je stvorio nebo i zemlju, i na one koji obožavaju zver i njenu ikonu. Iako se ovaj deo proročke slike još nije ostvario, može se kazati da se svet zaista već podelio u dve grupe: one koji su verni Gospodu i one koji to nisu. Nema srednjeg rešenja: mi smo ili na jednoj ili na drugoj strani.

Ako ovo imamo na umu, onda nam i izveštaj o trojici mladića u Knjizi proroka Danila izgleda bliži. To nam više nije samo dramatična priča o natprirodnom izbavljenju tih vernih sledbenika pravoga Boga. Umesto toga, ona postaje simbol probe koja će doći na celi svet neposredno pre Hristovog drugog dolaska.

Uporedi obožavanje lika u Danilu 3 sa obožavanjem lika u Otkrivenju 14. Šta možemo naučiti iz tih izveštaja, što će nam pomoći da bolje razumemo problematiku žiga zveri?

Druga zapovest, koja zabranjuje idolopoklonstvo (2. Mojsijeva 20,4-6), ovde je dovedena u pitanje; četvrta zapovest, zapovest o Suboti (2. Mojsijeva 20,8-11), postaće spoljašnji uzrok sukoba u poslednje dane. Veoma je zanimljivo da su upravo te dve zapovesti promenjene pod uticajem sile zveri (Danilo 7,25). Obe te zapovesti su usko povezane s bogoslužjenjem; druga zabranjuje obožavanje idola, dok četvrta pokazuje zašto idoli ne zaslužuju da im se klanjamo: Gospod prirode, a ne sama priroda, stvorio nas je i otkupio (5. Mojsijeva 5,12-15).

U oba slučaja, postoji zemaljska političko-religijska sila koja želi da prisvoji bogoslužjenje koje pripada samo Gospodu. U oba slučaja, ta sila je spremna da pribegne sili da bi dobila obožavanje.

RAZMISLI: Šta znači nešto obožavati? Da li je u svakom slučaju pogrešno obožavati i nešto drugo osim Gospoda? Ako nije, zašto nije? Postoji li nešto što smemo da obožavamo bez greha, bez kršenja Božjeg zakona? Ako ne postoji, kako možemo biti sigurni da zaista ne obožavamo nikoga i ništa osim Stvoritelja?

»ISPITAJ SVOJE PUTEVE!«

Šta nam prorok Jeremija otkriva o Božjem karakteru? Kakvu nadu možemo steći na temelju tih reči? Jeremija 29,10-14.

Posle sedamdeset godina, kao što je prorečeno, Gospod je počeo da vraća izganike u Obećanu zemlju. Trebalo je da Izrailj dobije još jednu priliku da ispuni svoju, u proročanstvu najavljenju, ulogu.

Naravno, središte te uloge bilo je svetište, Hram, mesto koje je objavljivalo celokupni plan spasenja putem svojih simbola i slika. Tu je bila simbolički predstavljena i uloga Mesije, preko koga će celi svet dobiti spasenje (Jovan 3,16; 2. Korinćanima 5,19; Jevrejima 8,1.2).

Međutim, rad na obnavljanju Svetilišta nije išao tako lako ni brzo kao što bi trebalo. Sile, unutrašnje i spoljašnje, sprečavale su ga, tako da je rad bio odložen. To nije bilo ono što je Gospod želeo, te je preko proroka Ageja izrazio svoje nezadovoljstvo.

Kako je Gospod preko proroka Ageja upozorio narod i starešine na njihovu dužnost? Šta je skrenulo njihovu pažnju sa Gospodnjeg dela? Zašto se to tako lako događa? Agej 1.

Kako je lako dozvoliti svetovnim poslovima, svetovnim željama, čak i svetovnim interesima da stanu na put našim duhovnim odgovornostima. Gospod im je stavio do znanja da nikada neće imati pravog zadovoljstva izvan odanosti Bogu i delu koje im je On poverio. Vrlo često i mi padamo u istu grešku, dozvoljavamo svetovnim interesima da nas do te mere obuzmu da zaboravimo ono što bi trebalo da bude prvo i najvažnije u našem životu: naš odnos prema Bogu. Možda i nama Gospod govori, pojedinačno i svima zajedno: »Ispitajte svoje puteve!«

RAZMISLI: Ispitajte svoje puteve! Šta vaši putevi, vaši postupci, ono što činite ili ne činite, govore o vašem odnosu prema Gospodu? Na koji način možete postati krivi za iste grehe koje opisuje prorok Agej u svojoj poruci narodu?

»OCI VAŠI, GDJE SU?«

Ponovna izgradnja Hrama trajala je oko dvanaest godina. Jezdra 5,1.2 govori o Zahariji kao o jednom od proroka koji su priskočili u pomoć. Njegov naglasak, kao i kod Ageja, stavljen je na slavu koja će jednoga dana počivati na Hramu.

Ipak, kao i proročanstva, i obećanja su povezana sa uslovima. Ljudi, koji imaju slobodnu volju, treba da odluče da budu poslušni Gospodu, da čine ono što On zapoveda, ne zato da bi platili svoje spasenje, već da bi pokazali rodove i blagoslove spasenja.

Ljudska slobodna volja je neizrečena stvarnost u celoj Bibliji. Ljudi imaju mogućnost da izaberu kome će služiti i koga će obožavati, a ispunjenje Božjih obećanja povezano je sa odlukom koju ljudi donose. Biblija je puna prekrasnih obećanja svakome koji se iskreno trudi da služi Bogu.

Koju temu iznosi prorok Zaharija i kako se ta tema neprestano ponavlja u celoj Bibliji? Kako se stvarnost slobodne volje i slobodnog izbora odražava u njegovim rečima? Zaharija 1,1-6.

Neke od najžešćih reči u celom ovom tekstu nalaze se u petom stihu: »Oci vaši, gdje su?« Drugim rečima, naučite se iz pogrešaka onih koji su živeli pre vas; ne činite što su oni činili; učite se od prošlosti, učite se od onoga što se događalo pre vas.

Ovde se služba pastora sa propovedaonice može pokazati kao vrlo korisna. Ovde on može, u ulozi proroka, da ukaže narodu na Gospodnje vođstvo, na Njegova obećanja, i na uslove povezane s tim obećanjima. Propovedanje Reči ne sme da prouzrokuje teološke sukobe ili zabune: ono treba da bude hristocentrično, da ukazuje na ono što je Gospod učinio za nas, i šta želi da učini za nas, pod uslovom da dođemo k Njemu s verom i pokajanjem. To je u stvari ono što Zaharija ovde govori narodu: pokajte se, obratite se od svojih zlih puteva, učite se od prošlosti, stavite svoju nadu na Gospoda i na Gospodnja obećanja za budućnost. Na isti način, danas, imajući otkrivenje o tome šta je predstavljala služba u Svetilištu (život i smrt Isusa Hrista i Njegovu prvosveštenučku službu), mi treba da dođemo Gospodu i da Ga obožavamo verom, pokajanjem i poslušnošću. I ponovo, iako nas poslušnost ne može spasti - ona nije sredstvo spasenja, već način da se pokažu rodovi i blagodati spasenja - nema ni spasenja bez poslušnosti.

NEMIJINA MOLITVA

Uprkos svim obećanjima o povratku, u Jerusalimu stanje nije bilo dobro. Narod se suočavao sa stalnim preprekama, a mnoge od njih bile su posledica njihove vlastite neposlušnosti. Prorok Nemija, dok je obavljao službu na dvoru persijskog vladara, primio je poruku o stanju u Palestini i odgovorio je postom, žaljenjem i molitvom. Njegova revnost i njegovo staranje o narodu jasno su opisani u prvom poglavlju knjige koja nosi njegovo ime.

Pročitaj tekst u prvom poglavlju Knjige o Nemiji, koji sadrži njegovu molitvu kao odgovor na vesti iz Obećane zemlje, a onda odgovori na sledeća pitanja:

---

(1) Zašto je Nemija koji je, koliko je nama poznato, bio veran čovek, uključio sebe u grupu onih koji su grešili protiv Gospoda? (Vidi Danilo 9,5.6)

---

(2) Koju vrstu molitve je Nemija uputio Gospodu i zašto je upravo ta vrsta molitve tako važna? (Vidi 2. Mojsijeva 32,31-34; Jakov 5,16)

---

(3) Na koji je način uslovljenost proročanstva izražena u ovoj molitvi?

---

(4) Na kojoj osnovi Nemija upućuje svoju molbu Gospodu u korist svoga naroda? Drugim rečima, zašto bi Gospod uslišio njegovu molbu? (Vidi 1. Mojsijeva 12,1-3; 2. Mojsijeva 6,4.5)

RAZMISLI: Napiši reči neke svoje zastupničke molitve za Crkvu i razgovaraj o njoj u razredu, razmenjujući misli sa drugima. Šta nam naši odgovori kažu o načinu na koji zapažamo razne duhovne potrebe Crkve? I što je još važnije, kako bismo mogli pomoći da se sprovedu neophodne reforme u Crkvi?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi Duha proroštva *Istorija proroka i careva* čitaj poglavlja pod naslovom: »Povratak prognanika«, Božji prorok im pomaže«, »Jezdra, sveštenik i književnik«, »Duhovno probuđenje«, »Poučeni zakonu Božjem« i »Reforma«.

»Vreme nevolje koje očekuje Božji narod zahtevaće veru koja se neće pokolebati. Njegova deca moraju da pokažu da je On jedini objekat njihovog obožavanja.« (Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 330 /orig. 512/)

»Postoji stalna opasnost da će oni koji sebe smatraju hrišćanima početi da misle da ukoliko žele da utiču na svetovne ljude moraju da se u izvesnoj meri usaglase sa svetom. Ali, iako izgleda da takvo ponašanje može da obezbedi velike prednosti, ono se uvek završava duhovnim gubitkom.« (Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 369 /orig. 570/)

»Da bi se delo reforme danas pokrenulo napred, potrebni su ljudi, slični Jezdri i Nemiji, koji neće prikrivati ili opravdavati greh... niti će pokrivati greh plaštem lažnog milosrđa ... Oni će uvek imati na umu da se u onome koji ukorava greh neprestano mora pokazivati Hristov duh.« (Elen G. Vajt, *Istorija proroka i careva*, str. 437 /orig. 675/)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

- 1. Čitajte u razredu zastupničke molitve za Crkvu koje ste napisali. Šta možemo naučiti iz svake od tih molitava? Šta smatrate najvažnom potrebom Crkve našeg vremena?**
- 2. Koje pouke možemo naučiti od naših crkvenih otaca? U stvari, kojim važnim duhovnim poukama nas može naučiti istorija naše Crkve?**
- 3. Na koje načine se mi kao Crkva, u svojim naporima da dosegneмо okolne kulture, nalazimo u opasnosti da sklapamo kompromise u pogledu ključnih istina? Zašto smo ponekad toliko zaslepljeni da i ne primećujemo da se to događa?**
- 4. Iako uvek postoji opasnost da se upuštamo u kompromise u nastojanju da se približimo ljudima, postoji i opasnost da se ušančimo iza svojih verovanja ili običaja kojima je, možda, neophodna reforma. Kako da odredimo šta je nepromenljivo i nedodirljivo, ali i da uvidimo čemu je neophodno usavršavanje ili usklađivanje s vremenom?**

»DUHOM I ISTINOM«

Tekstovi za proučavanje: 5. Mojsijeva 11,16; Luka 1,46-55; 4,5-8; 19,37-40; Jovan 4,1-24.

Tekst za pamćenje: »Ali, ide vrijeme i već je nastalo kada će se pravi bogomoljci moliti ocu duhom i istinom, jer otac hoće takovijeh bogomoljaca« (Jovan 4,23).

Kao što smo videli u toku celog tromesečja, poruka prvog anđela je poziv na objavljivanje »vječnog jevanđelja«. U središtu tog jevanđelja je sam Isus, utelovljeni Bog, Bog koji je uz pomoć sila i sredstava koje mi nismo u stanju ni donekle da shvatimo, došao na ovaj svet kao ljudsko biće.

Razmisli šta ovo znači: Bog koji je stvorio sve što je bilo stvoreno (Jovan 1,1-3), postao je ljudsko biće i kao čovek živeo bezgrešnim životom, a onda prineo sebe na žrtvu za grehe celog čovečanstva. Kada pomislimo na prostranstvo svemira, na milijarde galaksija, od kojih je svaka sačinjena od milijardi zvezda, i onda kažemo da verujemo da je Stvoritelj svega toga bio Isus. Ta misao premašuje sposobnost ljudskog uma; ona je nešto tako neshvatljivo da je jednostavno ne možemo razumeti, zar ne? Nije nikakvo čudo da je Pavle napisao: »Jer je riječ krstova ludost onima koji ginu; a nama je koji se spasavamo sila Božja« (1. Korinćanima 1,18).

Suočeni sa takvom istinom, nije čudno što želimo da obožavamo takvoga Boga. U toku ove sedmice istraživaćemo temu o bogoslužju i slavljenju onako kako se otkrila u službi utelovljenog Hrista, Stvoritelja koji je na sebe uzeo oblik tela koje je sam stvorio.

MARIJINA PESMA HVALE I OBOŽAVANJA

Iako je Marija, Isusova majka, bila predmet intenzivnog religijskog interesovanja u toku stoleća, veliki deo podataka o njoj je tradicija koja potiče iz mnoštva izvora neutemeljenih u Bibliji.

Bilo kako bilo, Marija je u procesu Isusovog dolaska na svet odigrala ključnu, veoma značajnu ulogu: u njoj se Spasitelj sveta začeo na čudesan način. Gledajući unazad sa svom izvesnošću i svetlošću koju nam pruža Novi zavet, možemo se samo diviti tom čudesnom zbivanju. Iako nema sumnje da je znala da je deo neverovatnog događanja koje će imati važne posledice po njen narod, mlada Marija sigurno nije imala puni uvid u sve što će se dogoditi i u čemu će sve učestvovati. Ipak, znala je dovoljno da se divi začuđujućim okolnostima koje će potpuno promeniti celi njen život.

Tekst u Jevanđelju po Luki 1,46-55 često se naziva Marijinom pesmom. Kakvu je pozadinu imala ta pesma? Zašto ju je Marija pevala? Koji se elementi slavljenja i obožavanja nalaze u njoj?

Ova pesma hvaljenja i obožavanja puna je aluzija i slika uzetih iz Starog zaveta, jedine Biblije koju je ona poznavala. Ovde je vidimo kako oda je slavu Bogu i priznaje Njegovo vođstvo, ne samo u svom životu već i u životu svog naroda. Njeno pozivanje na Avrama predstavlja pozivanje na zavet koji je Gospod sklopio sa svojim narodom; ona slavi Boga zbog Njegovih obećanja upućenih Njegovom narodu i vidi u tim obećanjima svoju nadu i nadu svoga naroda.

I ponovo, koliko god da nije znala, znala je dovoljno da sagleda delovanje Gospodnje. I zbog toga je bila zahvalna i puna obožavanja.

RAZMISLI: Koliko »čudesnoga« vidiš u svom životu? Možda je ono zaista tu, ali si ti toliko tvrd, toliko zatvoren, toliko okrenut samome sebi da nisi u stanju da ga vidiš?

BOGOSLUŽENJE I SLUŽBA

»I izvedavši ga đavo na goru visoku pokaza mu sva carstva ovoga svijeta u trenuću oka, i reče mu đavo: tebi ću dati svu vlast ovu i slavu njihovu, jer je meni predana, i kome ja hoću daću je; ti, dakle, ako se pokloniš preda mnom, biće sve tvoje. I odgovarajući Isus, reče mu: idi od mene, sotonu, u pismu stoji: poklanjaj se Gospodu Bogu svojemu i njemu jedinoe služi« (Luka 4,5-8).

Zamislite Isusa, posle 40 punih dana gladovanja, umora, samoodricanja i lišavanja, sada suočenog sa otvorenim i jasnim iskušenjima Sotone. Nije teško zamisliti kako su prekrasna »carstva ovoga svijeta« u svojoj slavi i sili morala izgledati Isusu u toku ovog iskušenja. Sotona je uvek bio majstor da sve na ovome svetu prikaže tako privlačnim, tako ugodnim da ljudi spremno padnu zavedeni prevarom.

Pažljivo pročitaj gornji biblijski navod, a posebno Isusov odgovor. Šta je Isus hteo da kaže kada je povezao glagole »poklanjaj se« i »služi«? Na koji način su oni povezani?

U celom Starom zavetu su ideje o obožavanju lažnih bogova i o služenju lažnim bogovima usko povezane. »I da ne bi, podigavši oči svoje k nebu i vidjevši sunce i mjesec i zvijezde, svu vojsku nebesku, prevario se i klanjao im se i služio im; jer ih Gospod Bog tvoj dade svijem narodima pod cijelijem nebom« (5. Moj. 4,19; vidi i 5. Moj. 11,16; Psalam 97,7; Danilo 3,12). U osnovi, mi služimo onome koga obožavamo; prema tome, koliko je važno da obožavamo jedino Gospoda!

Prema tome, ovde vidimo ključnu misao o obožavanju, odnosno bogosluženju. Teško je i zamisliti nekoga ko obožava Gospoda u veri, u predanju, u poniznosti, ljubavi i strahu, kako u isto vreme služi »drugim« bogovima, bez obzira u kom se obliku pojavljuju. Bogosluženje, prema tome, može da nam posluži kao zaštita od idolopoklonstva. Što više obožavamo Gospoda, čak i u trenucima svog ličnog bogosluženja, to smo bolje zaštićeni od služenja sebi, grehu i svim drugim silama koje zahtevaju našu službu.

RAZMISLI: Pozabavi se više ovom mišlju: Onaj koga obožavamo, to je onaj kome služimo. Kako se ovo načelo pokazalo u tvom životu? U kojoj meri ti tvoje bogoslužbeno iskustvo pomaže da ostaneš usredstven jedino na služenje Gospodu?

OBOŽAVATI ONO ŠTO NE POZNAJEŠ

Kao što smo već mnogo puta videli, uprkos svim zamršenim i nedokučivim oblicima bogoslužjenja koje je propisao Izrailju, nisu ti oblici bogoslužjenja bili Gospodu ono najvažnije. Forma, tradicija i liturgija, sve su to bila sredstva sa određenim ciljem, a cilj je bio da se vernik preda i telom i umom svom Stvoritelju i Otkupitelju. Međutim, mnogo je lakše pretvoriti svoju religiju u niz formula, tradicija i spoljnih obreda nego svakoga dana umirati sebi i ponizno se verom predavati Gospodu. Ova činjenica svakako u velikoj meri objašnjava zašto Biblija troši toliko vremena na one čije srce nije pravo pred Bogom, bez obzira koliko su »pravilni« njihovi oblici bogoslužjenja.

To je bio i problem s kojim se Isus suočavao dok je u telu bio na ovoj Zemlji.

Koje je važne činjenice o bogoslužjenju Isus naglasio u razgovoru sa ženom Samarjankom? Zašto je njenu pažnju skrenuo sa određenih mesta bogoslužjenja? Jovan 4,1-24.

Govoreći o nekim njenim najdubljim tajnama, Isus je privukao ženinu pažnju. Onda je iskoristio taj trenutak da joj ukaže na nešto bolje od onoga što je ona već imala. Isus se poslužio snažnim izrazom: »Ženo, vjeruj mi« da bi joj pokazao da pravo bogoslužjenje znači mnogo više od spoljnih oblika i mesta bogoslužjenja. »Ova gora« je bila gora Garizim, na kojoj su Samarjani sagradili svoj hram. Naravno, to je bilo ono što se i očekivalo da jedan Jevrejin kaže Samarjaninu.

Međutim, Isus se nije ovde zaustavio. On je time obuhvatio čak i Jerusolim, mesto svetog Hrama koji je On sam izabrao. I tako je, već u ranom delu svoje službe na Zemlji, Isus ukazao na ono što je kasnije jasno izrazio kada je govorio o Hramu: »Neće ostati ovdje ni kamen na kamenu koji se neće razmetnuti« (Matej 24, 2). U svemu tome, Isus se zapravo trudio da ovoj ženi udeli »vode žive« (Jovan 4,10), odnosno da joj ukaže na samoga sebe. On je želeo da ona shvati da je lični odnos s njenim Stvoriteljem i Otkupiteljem temelj bogoslužjenja, a ne oblici i tradicije njene vere, koja se razlikovala od istinske religije Jevreja. Njegovo pozivanje na Jerusolim (Jovan 4,21), međutim, pokazalo je da govori o nečemu što stoji iza sistema žrtava i bogoslužjenja koji je On sam uspostavio.

RAZMISLI: Na koji način bi svi aspekti tvog bogoslužbenog iskustva mogli da ti pomognu da produbiš svoj odnos s Bogom?

PRAVI BOGOMOLJCI

»Ali ide vrijeme i već je nastalo kada će se pravi bogomoljci moliti ocu duhom i istinom, jer otac hoće takovijeh bogomoljaca« (Jovan 4,23).

Pošto je poveo ženu Samarjanku daleko od određenih mesta bogoslužnja, a onda joj skrenuo pažnju na nadmoćnost jevrejske vere nad verom Samarjana, Isus joj govori o »pravim bogomoljcima«. U 21. stihu Isus je najavio da tek »ide vrijeme« kada vernici neće dolaziti na ta mesta, ni na Garizim ni u Jerusolim, da se mole Bogu, a ipak u 23. stihu naglašava da je već vreme da svi pravi bogomoljci obožavaju Boga duhom i istinom. Drugim rečima, nemoj gledati na neku prošlu slavu, ni na neki budući događaj. Umesto toga, sada je vreme da se Bogu ukaže poštovanje koje On zaslužuje i da se preko tog bogoslužnja iskusi ljubav, blagodat i spasenje koje On nudi.

Isus je rekao da će se svi »pravi bogomoljci« moliti Bogu duhom i istinom. Šta predstavljaju ta dva elementa? Kako da ih primenimo na naše današnje bogoslužbeno iskustvo? Vidi i Marko 7,6-9.

Isus je ovde pozivao na uravnotežen oblik bogoslužnja: na bogoslužnje koje dolazi iz srca, koje se duboko i iskreno proživljava, koje dolazi iz ljubavi i strahopoštovanja prema Bogu. Nije ništa loše ako se na bogoslužnju pokažu emocije; uostalom, naša religija nas poziva da volimo Boga (1. Jovanova 5,2; Marko 12,30), a kako bi se ljubav mogla odvojiti od emocija?

U isto vreme, Bog poziva svoje »prave bogomoljce« da Ga obožavaju »u istini«. Bog je otkrio svoju volju, svoju istinu, svoj zakon – sve što smo pozvani da verujemo i da slušamo. Pravi bogomoljci će voleti Boga, i iz ljubavi se truditi da Mu služe, da Ga slušaju, da čine ono što je pravo. Ipak, kako bi mogli znati šta je pravo ako ne znaju istinu o veri, poslušnosti, spasenju i tako dalje? Ideja da verovanje nije važno, da je važan jedino iskren duh, svakako je pogrešno. To je samo polovina jednačine. Pravilna verovanja nas ne spasavaju, ali će nam dati veliko razumevanje Božjeg karaktera i to će doprineti da Ga još više volimo i da Mu još iskrenije služimo.

RAZMISLI: Da li je tvoje bogoslužnje više duh nego istina, ili više istina nego duh? Kako da naučiš da obuhvatiš oba ta aspekta u svom bogoslužnju i da ih uravnotežiš?

SLAVITI BOGA KRAJ NJEGOVIH NOGU

U toku dugih godina istorije hrišćanstva, Crkva je bila podeljena oko pitanja o Hristovom božanstvu. Da li je On zaista večni Bog, jedno s Ocem od večnosti? Ili je bio stvoren kasnije, kao biće koje je došlo u postojanje Očevom stvaralačkom silom?

Iako je u prvim danima naše Crkve, neka nesaglasnost o tom pitanju zaista postojala, Duh proroštva je preko Elen G. Vajt jasno objavio pre mnogo godina kakvo je njegovo stanovište – stanovište koje smo mi kao Crkva potpuno prihvatili: »I Njegovo ime će biti Emanuilo ... Bog s nama! Svetlost poznanja slave Božje videla se 'na licu Isusa Hrista. Od večnih vremena Gospod Isus Hristos je bio jedno s Ocem; On je bio 'u obličju Božjemu', u obličju Njegove veličine i veličanstva, 'odsaj Njegove slave'. Trebalo je da pokaže svoju slavu time što će doći na ovaj naš svet. Na ovu grehom pomračenu Zemlju On je došao da nam otkrije svetlost Božje ljubavi – da bude 'Bog s nama', 'i Njegovo ime će biti Emanuilo'.« (Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 7 /orig. 19)

Čitaj navedene biblijske tekstove. Šta nam oni govore o božanskoj prirodi Isusa Hrista? Matej 2,11; 4,10; 9,18; 20,20; Marko 7,7; Luka 24,52; Jovan 9,38.

Isus je bio veoma jasan u svom odgovoru Sotoni (Matej 4,10) da samo Gospod ima pravo na obožavanje. To nas vodi do važne tačke koja je istaknuta u pomenutim tekstovima: Hristos nikada nije odbijao obožavanje od strane ljudi. Nema nijednog primera u mnogobrojnim slučajevima kada su ljudi pokazivali da Ga obožavaju, kada su Mu se klanjali, a da je Isus rekao: Nemojte to činiti, ukazuju svoje poštovanje jedino Ocu. U stvari, događalo se nešto sasvim suprotno.

Šta je Isus odgovorio farisejima koji su tražili od Njega da učutka one koji su ga obožavali? Luka 19,37-40.

Ovde se ponovo naglašava isti poziv, upućivan u toku celog tromesečja, da Isus treba da bude središte sveg našeg obožavanja i da je to ključno pitanje u našem bogoslužjenju. Svaka pesma, svaka molitva, svaka propoved, sve što činimo, treba da na ovaj ili onaj način konačno usmeri naše misli prema Hristu, utelovljenom Bogu koji je ponudio sebe kao žrtvu za naše grehe. Bogoslužjenje koje nas ispunjava strahopoštovanjem, ljubavlju, pobožnošću pred našim Gospodom, to je bogoslužjenje koje je ugodno pred Njim, koje nas približava Njemu.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi Duha proroštva *Čežnja vekova* pročitaj poglavlje pod naslovom »Bog s nama«.

»Ljudi ne stupaju u zajednicu s Nebom tako što će potražiti neku svetu planinu i posvećeni hram. Religija ne sme da bude ograničena na spoljne forme i ceremonije. Religija koja dolazi od Boga jedina je religija koja će nas voditi Bogu. Da bismo pravilno služili Bogu, moramo biti rođeni od božanskog Duha. To će nam očistiti srce i obnoviti um, dajući nam novu sposobnost da upoznamo i zavolimo Boga. To će nas ispuniti dragovoljnošću da poslušamo sve Njegove zahteve. I to je pravo bogoslužjenje. To je rod delovanja Svetoga Duha.« (Elen G. Vajt, *Čežnja vekova*, str. 147 /orig. 189/)

»Onaj koji je jednak Bogu ponašao se kao sluga prema svojim učenicima... Onaj pred kim je trebalo da se savije svako koleno, Onaj kome služe anđeli slave i to smatraju za čast, sagnuo se da opere noge onih koji su Ga nazivali svojim Gospodom.« (*Čežnja vekova*, str. 562.563 /orig. 649/)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. Religijske starešine u Hristovo doba smatrale su da poznaju Pisma, ali su bile nesvesne najvećeg čuda u istoriji, rođenja Mesije. U međuvremenu, mudraci sa Istoka došli su da Ga potraže na pravom mestu i u pravo vreme. Kakvo značenje ima ova priča za nas, današnje hrišćane, i za našu Crkvu? Kako da izbegnemo greške naroda Hristovog vremena, dok gledamo kako se ispunjavaju proročanstva o poslednjim danima?
2. Razgovarajte o Hristovom božanstvu, zašto je ono tako važno za našu veru i bogoslužjenje! Šta gubimo ako na bilo koji način smatramo da je Isus bilo šta drugo osim u potpunosti Bog?
3. Razmislite još jednom o Mariji i kakve su misli prolazile njenom glavom u vreme tog neverovatnog niza događaja! Mislite o tome kako ona nije bila u stanju da shvati sve što se dešava i kako je nešto od toga moralo biti izrazito teško za nju da prihvati (ostati trudna kao neudata devojkica svakako je predstavljalo težak stres, iako na njoj nije bilo nikakve krivice). A ipak, usred svega toga, bila je u stanju da slavi Gospoda i da Ga obožava, da Mu se klanja, uprkos mnogim pitanjima bez odgovora, mnogim teškim mislima, tolikim nepoznicama. Kako bismo mogli naučiti da činimo to isto: da obožavamo Boga i da Ga hvalimo usred vremena nesigurnosti i nepoznanica? U stvari, zašto su takva vremena najbolja od svih da se celim srcem oslonimo na Gospoda i da Ga slavimo?

BOGOSLUŽENJE U PRVOJ CRKVI

Tekstovi za proučavanje: Dela 1,1-11; 2,14-41; 17,15-34; 18,1-16; 1. Korinćanima 13.

Tekst za pamćenje: »Ako jezike čovječije i anđeoske govorim, a ljubavi nemam, onda sam kao zvono koje zvoni, ili praporac koji zveči« (1. Korinćanima 13,1).

Uskoro posle Hristovog odlaska na Nebo, prva Crkva je počela da se širi i da raste. Isprva, nju su skoro isključivo sačinjavali vernici iz jevrejstva koji su prihvatili Isusa kao Mesiju i uključili se u redove vernika. Isprva, mnogi vernici su zaista mislili da je jevanđelje namenjeno isključivo Jevrejima, što je pokazivalo koliko su još morali da uče.

Međutim, bilo bi pogrešno smatrati da je vreme prve Crkve bilo neko idilično vreme savršenog bogoslužjenja i slavljenja. Iako u sasvim drugom kontekstu, i prva Crkva se suočavala sa istim problemima s kojima se mi suočavamo danas, problemima koji su uticali na sve što je povezano s verom, a posebno s bogoslužjenjem.

U toku ove sedmice proučavaćemo neke slučajeve iz prvih dana hrišćanstva i neke izazove s kojima se Crkva suočavala dok je rasla i trudila se da uči i iz dobrih i iz loših iskustava.

Gledajući iz ljudske perspektive, Isusova zemaljska služba nije bila posebno uspešna. Iako je privlačio prilično veliko mnoštvo dok je bio živ, ljudi se nisu masovno obraćali. Mnoge starešine su Ga odbacile, a naravno, Rimljani su Ga raspeli, nateravši Njegove najbliže saradnike da se razbeže.

Sve je izgledalo prilično beznadežno sve do Njegovog uskrsnuća i Pedesetnice, kada su iznenada Njegovi sledbenici prikupili dovoljno hrabrosti da počnu da propovedaju svog rassetog Učitelja kao Mesiju Izrailja. U stvari, tek je posle Isusovog uskrsnuća prva Crkva načinila svoje prve korake.

Koje važne istine o drugom Hristovom dolasku, o krštenju, Svetom Duhu i misiji Crkve nalazimo u Delima 1,1-11?

Obratite posebnu pažnju na tekst u Delima 1, 3. i 6. Šta nam ti stiho- vi govore o tome koliko su još učenici morali da nauče o istini?

Jedan od najzanimljivijih delova teksta u Delima 1,3 jeste onaj gde Luka govori da je Isus učenicima pokazao »mного znakova«. Neki prevodi se služe izrazom »neoborivi znaci«, što je malo preterano. Drugi upotrebljavaju reči »uverljivi znaci«, što je manje problematično. Ovde se u stvari radi o tome da su Isusovi sledbenici dobili snažne, uverljive znake da je On Mesija. Uzimajući u obzir težak položaj u kojem su se učenici nalazili i protivljenje koje im je pretilo, zaista su im bili neophodni svi dokazi koje su mogli da dobiju. Radosna je vest da će Gospod dati svima nama sve dokaze koji su nam potrebni da bismo verovali i u ono što samo nepotpuno razumemo. I kao što smo videli u tim tekstovima, učenici i dalje nisu potpuno razumevali Gospodnje namere prema judejskom narodu, čak ni posle sveg vremena koje su proveli sa Isusom. I nama je potrebno da naučimo da se klanjamo Bogu, da Ga slavimo, da slušamo Gospoda, uprkos svemu što ne razumemo.

RAZMISLI: Seti se svih snažnih dokaza koje imamo za svoja verovanja, svih dobrih razloga da budemo osvedočeni u ispravnost svoje vere. Šta je sve sadržano u veri? Koje dobre razloge imamo da verujemo, da verujemo i u nešto što nismo u stanju da potpuno shvatimo?

Veliki deo protestantske bogoslužbene tradicije odnosi se na propovedanje Reči. Sveta odgovornost pada na onoga koji je zadužen da hrani stado, da uči i da propoveda i da opominje i da ohrabruje. Muzika, liturgija, molitva, Gospodnja večera, pranje nogu, sve to ima svoje mesto, ali, možda, ništa nije važnije od propovedanja s propovedaonice u toku bogoslužjenja.

Pročitaj Petrovu propoved na dan Pedesetnice. Na koji način je Petar objavio važne teme iz Pisma: doktrinu, proročanstvo, Hrista, jevanđelje i spasenje i zašto su upravo te teme tako važne u propovedanju? Dela 2,14-41.

Kakvo je moralo biti to iskustvo! Slušati ribara Petra kako propoveda s takvom silom i autoritetom! Njegove reči ne pokazuju nikakve znake oklevanja ili sumnje, već otkrivaju da Sveti Duh govori preko njega. U toku cele propovedi Petar se ne koleba, već se služi Starim zavetom, jedinom Biblijom toga vremena, da snažno objavi jevanđelje o Isusu Hristu, raspetom i uskrsnom Mesiji, koji se uzdigao do »desne strane Boga« (Dela 2,33). Zadivljujuće je da u tako malom broju rečenica Petar daje neverovatan broj informacija o svemu, od izlivanja Svetoga Duha, do pokajanja i drugog Hristovog dolaska.

Kakve rezultate je imala propoved na dan Pedesetnice? Vidi Dela 2,41. Šta iz toga treba da uzmemo sebi za pouku, za naša subotna bogoslužjenja i propovedi?

Nema sumnje, to je moralo biti zaista posebno bogoslužjenje. Ipak, i mi imamo ista obećanja koja su imali ondašnji hrišćani. Imamo i istu Bibliju, uz dodatak Novog zaveta, koju su oni imali, a imamo i istog Gospoda i istog Svetog Duha. Zašto, onda, ne bismo imali ista bogoslužjenja, bogoslužjenja koja bi imala istu silu kao i njihova? Šta nas to zadržava?

APOSTOL PAVLE NA MARSOVOM BREŽULJKU

Iz doba prve Crkve možemo navesti još jedan primer o bogosluženju i o tome kako su ga vernici održavali – ovoga puta iz iskustva apostola Pavla dok se nalazio u Atini, u mestu gde su nekada živela trojica najuticajnijih filozofa, Sokrat, Platon i Aristotel. Pavle je ovde imao pred sobom sasvim drukčiju vrstu slušalaca od onih koji su mnogo godina pre toga slušali Petra u Jerusalimu. Tamo su to bili odani i revni Jevreji, a ovde filozofski nastrojeni neznabošci.

Čitaj izveštaj o Pavlovom propovedanju u Atini. Koliko se Pavlovo svedočenje u Atini razlikovalo od reči koje je Petar upućivao svojim slušaocima na dan Pedesetnice? Dela 17,15-34.

Jedna od najočiglednijih i najvidljivijih razlika je u tome što Pavle ne citira Bibliju, dok Petar to čini u obilnoj meri. U stvari, umesto Biblije Pavle citira neznabožacke autore. U isto vreme, zapazite kako se Pavle poziva na logiku i razum: pogledajte stvoreni svet, kao da im govori, i videćete snažne dokaze da postoji Bog Stvoritelj. Pavle je započeo svoju propoved ukazujući na svet prirode kao razlog što veruje u Boga Stvoritelja.

Zanimljivo je i ovde potražiti temu o bogosluženju. Ti ljudi su obožavali nešto što nisu mogli da razumeju. Pavle se potrudio da iskoristi tu odanost i to njihovo bogoslužjenje da ih odvрати od njihovih idola i drugih prolaznosti, i da ih upozna s pravim Bogom. Izgleda da ljudi imaju neku unutrašnju potrebu da nešto ili nekoga obožavaju, a Pavle se trudi da im ukaže na jedino Biće koje je dostojno obožavanja.

U kom trenutku su se neki od Pavlovih slušalaca suočili s problemom i zašto?

Na kraju krajeva, pozivanje na logiku, na razum i na prirodnu teologiju mogu nas dovesti samo dotle dokle je Pavle stigao. Pavle se onda u svom svedočenju odlučio da im govori o pokajanju, sudu i uskrsnuću, učenjima koja se mogu prihvatiti samo verom. Upravo zato nije ni postigao mnogo uspeha u Atini. Iako je imao nekoliko obraćenika, većina se vratila svojim ritualima obožavanja bogova koji nisu u stanju da bilo kome osiguraju spasenje.

RAZMISLI: Na koji način naša bogoslužjenja treba da se promene da bi postigla bolji uspeh kod onih koji nemaju biblijski temelj, koji ne polaze od istih pretpostavki od kojih mi polazimo? Kako da ona postanu pristupačnija upravo takvim ljudima?

BOGOSLUŽENJE »SUPROTNO ZAKONU«

Bogosluženje nije samo ono što činimo kada u subotu dođemo u crkvu. Bogosluženje obuhvata aspekte koji se odnose na celokupnu našu veru: na ono što verujemo, na ono što propovedamo, na ono kako se ponašamo. Centralna zamisao bogoslužnja je Gospod kao naš Stvoritelj i naš Spasitelj. Sve u bogoslužnju treba da proističe iz te temeljne i svete istine. I ponovo, bogosluženje je prvenstveno o Bogu i o Božjim delima u istoriji. Autentično bogosluženje treba da privuče vernike Gospodu. Ono treba da nas navede da osetimo strahopoštovanje, pobožnost, pokajanje i ljubav prema Njemu i prema bližnjima.

Iako uvek treba da razmišljamo o Gospodu (Luka 21,36; Psalam 1,2), vreme bogoslužnja treba da bude nešto posebno, nešto jedinstveno. Međutim, mi se ne možemo osloniti samo na crkvu ili na vođe bogoslužnja da nam osiguraju takvu vrstu iskustva, koliko god to bila njihova uloga. Na kraju krajeva, radi se o nama i o stavu s kojim dolazimo u crkvu subotom.

U isto vreme, kao što smo proučavali u toku celog tromesečja, bogosluženje je sredstvo da se postigne cilj, a nije samo sebi svrha. Naše bogoslužnje nas ne spasava; umesto toga, naše bogosluženje je samo jedan od naših odgovora na činjenicu da smo spaseni.

Koja je optužba bila podignuta protiv Pavla, i šta nam to govori o bogoslužnju? Dela 18,1-16.

Zaista je zadivljujuće da je Pavle bio optužen da nagovara ljude na određenu vrstu bogoslužnja, na bogosluženje »protivno zakonu« (Dela 18,13). Čak su i Jevreji koji su poverovali u Isusa s vremena na vreme podizali slične optužbe protiv Pavla. Tekst u Delima 18 ističe da su ti ljudi bili tako ogrezli u tradicije, tako obuzeti načinom na koji se bogosluženje obavljalo u prošlosti, tako zaljubljeni u ustaljene oblike bogoslužnja da su u trenutku kada im je Pavle predstavio Onoga koji je bio celokupna svrha i cilj njihovog bogoslužnja, Onoga koga su slavili ne poznajući ga, Onoga na koga su njihova bogoslužnja stvarno ukazivala - oni odbacili njegove reči! Bili su tako obuzeti zakonom da su propustili da vide Onoga na koga je zakon ukazivao.

Dakle, iako su naše okolnosti danas radikalno drukčije od okolnosti u vreme apostola Pavla, moramo biti pažljivi da ne dozvolimo sebi da nam naši oblici i tradicije bogoslužnja tako zakrče put da naša vera izgubi svoju pravu sadržinu. Svako bogosluženje koje nas ne vodi pravo do podnožja krsta je promašeno.

LJUBAV SVE POBEĐUJE

Tako je lako, bar iz naše današnje perspektive, gledati u prošlost, na prvu Crkvu, kao na neki model sklada i mira, primer kako treba da izgleda pravo bogoslužjenje. Na nesreću, novozavetna istorija je tako slična starozavetnoj istoriji, jer prikazuje koliko duboko svi mi možemo pasti.

Uzmimo, na primer, crkvu u Korintu, koju je osnovao apostol Pavle u toku svog drugog misionarskog putovanja. Trgovačko središte, poznato po luksuzu i bogatstvu, Korint je bio i središte jedne od najsenzualnijih i najizopačenijih religija toga vremena. Pod uticajem te kulture, nemoral i razdor su prodrli u crkvu. No, iako je to bilo već dovoljno loše, nije bilo i jedini problem. Pavle govori i o drugim problemima koji su izazivali napetosti u crkvi, uključujući idolopoklonstvo (1. Kor. 10,14), kao i pre naglašavanje nekih duhovnih darova, posebno dara jezika, čija je uloga bila zloupotrebljena u sebične svrhe (1. Kor. 14).

Usred teksta kojim razobličava probleme u korintskoj crkvi, Pavle umeće svoje poznato poglavlje o ljubavi, trinaesto poglavlje 1. poslanice Korinćanima. Koja je najvažnija poruka tog poglavlja? I što je još važnije, kako ga možemo iskoristiti i primeniti u svom životu i bogoslužjenju danas?

Pavle govori da nikakve izjave koje dajemo, nikakva velika čuda koja činimo, nikakvi harizmatički darovi koje imamo, nikakva pobožnost ili revnost koju pokazujemo, neće doneti nikakve koristi ukoliko nemamo i srce ispunjeno ljubavlju prema Bogu, potvrđenom ljubavlju prema bližnjima. To je, kaže Pavle, konačni dar koji treba da tražimo, dar koji se ne može zameniti nikakvim drugim darom.

Duhovni darovi su korisni, i hrišćani treba da se služe svojim darovima na slavu Bogu i na izgradnju jedinstva u Crkvi. Ali, nijedan dar se nikada ne sme upotrebiti na uzdizanje sebe, na ličnu dobit, ili na pravljenje nereda na bogoslužjenju ili na drugim mestima.

Na kraju, crkva sa mnogo posvećenih hrišćana punih ljubavi širiće uticaj i imati silu koja će daleko nadmašivati uticaj sedmičnih subotnih bogoslužjenja.

RAZMISLI: U kojoj meri nesebična ljubav prema bližnjima prožima tvoj svakodnevni život? Odnosno, koliko svoga vremena i energije trošiš na služenje bližnjima? Koliko si spreman da se odrekneš sebe zbog dobra drugih ljudi? To baš i nije tako lako, zar ne?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi Duha proroštva *Apostolska crkva - Hristovim tragom* pročitaj poglavlja pod naslovom: »Pedesetnica«, »Dar Duha«, »Uzdizati krst«, »Korint«, i »Pozvani da dostignemo viša merila«.

»Svetost nije zanos; to je potpuno predanje volje Bogu; to je življenje po svakoj reči koja izlazi iz usta Božjih; ... to je hodanje verom ... to je oslanjanje na Boga s nepokolebljivim poverenjem, to je počivanje u Njegovoj ljubavi.« (Elen G. Vajt, *Apostolska crkva - Hristovim tragom*, str. 35 /orig.51/)

»U čemu je bila snaga onih koji su u prošlosti trpeli progonstva Hrista radi? Bilo je to jedinstvo s Bogom ... sa Svetim Duhom,... sa Hristom. Poniženje i progonstvo odvojili su mnoge od zemaljskih prijatelja, ali nikada od Hristove ljubavi.« (Elen G. Vajt, *Apostolska crkva - Hristovim tragom*, str. 58 /orig. 85/)

»Ovi posvećeni glasnici ... nisu dozvoljavali nijednoj misli o uzdizanju samih sebe da okalja njihovo predstavljanje Hrista... Nisu zavideli ni na autoritetu niti na prvenstvu.« (Elen G. Vajt, *Apostolska crkva -Hristovim tragom*, str. 146 /orig. 209/)

»Pod idolopoklonstvom Pavle nije mislio samo na obožavanje idola, već i na služenje sebi, ljubav prema dokolici, na zadovoljavanje apetita ili strasti.« (Elen G. Vajt, *Apostolska crkva - Hristovim tragom*, str. 221 /orig. 317/)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

1. Razgovarajte u razredu o svim razlozima koje imamo da verujemo. Kakve dokaze imamo za sve ono što verujemo? Koje razumske i logičke potvrde imamo koje nas utvrđuju u našoj veri? U isto vreme, s kojim izazovima se naša vera suočava? I na kraju, uprkos svim tim izazovima, zašto i dalje verujemo u ono što verujemo?
2. Seti se nekih naj snažnijih bogosluženja kojima si ikada prisustvo-
vao. Šta ih je učinilo tako posebnim, tako snažnim? Koji element je posebno doprineo tome? Kako bi se takvi elementi mogli uneti u bogosluženje u vašoj mesnoj crkvi? Zašto se već ne nalaze tamo?
3. Koji su neki mogući načini na koje bi naša bogosluženja mogla da ometu naš pogled da sagleda Isusa i krst? Kako se možemo osigurati da ničemu ne dozvolimo da to učini?
4. Razmišljaj više o tekstu u 13. poglavlju 1. Poslanice Korinćanima. Koje konkretne korake bi tvoja mesna crkva mogla da preduzme da pokaže ljubav o kojoj Pavle tu govori?

BOGOSLUŽENJE U KNJIZI OTKRIVENJA

Tekstovi za proučavanje: Jov 42,1-6; Otkrivenje 1,13-18; Otkrivenje 13; 14,6-12; 19,1-5.

Tekst za pamćenje: »I pjevahu pjesmu novu pred prijestolom i pred četiri životinje i pred starješinama; i niko ne mogaše naučiti pjesme, osim onijeh sto i četrdeset i četiri hiljade koji su otkupljeni sa zemlje« (Otkrivenje 14,3).

Malo je knjiga u Bibliji koje sadrže toliko tajni i uzbuđenja kao knjiga Otkrivenja. Ona je puna neverovatnih likova životinja i zmajeva i ognja i zemljotresa i zala i armija i žaba i gradova i zvezda padalica i još mnogo čega.

A ipak, usred sve te drame, teme koja se stalno ponavlja, pojavljuje se bogoslužjenje. Bez obzira da li se bavi konačnom krizom koja se odnosi na one koji se klanjaju zveri i njenoj ikoni, ili prikazuje bića na Nebu koja pevaju hvalu Bogu, Otkrivenje se stalno iznova vraća bogoslužjenju: obožavanju Onoga »što živi u vijek vijeka« (Otkrivenje 5,14), obožavanju Onoga »koji jest, i bješe, i biće, što si primio silu svoju veliku i caruješ« (Otkrivenje 11,17), obožavanju Onoga koji treba da primi »slavu i čast i silu« (Otkrivenje 4,11).

Ukratko, Otkrivenje otkriva ono što smo posmatrali u toku celog tromesečja: da je jedino Gospod, naš Stvoritelj, naš Otkupitelj, naš Sudija – dostojan našeg obožavanja i hvale.

»I PADOH K NOGAMA NJEGOVIJEM KAO MRTAV«

Možda je jedno od najvećih otkrivenja koje smo dobili o Božjem veličanstvu i sili došlo do nas preko astronomije. Većina ljudi antike nije imala nikakve ideje o veličini i prostranstvu svemira. U dvadesetom stolecu, s neverovatnim napretkom na području izgradnje teleskopa, dobili smo mogućnost da pregledamo svemir na takav način da bi ljudi antike ostali zaprepašćeni. Zaista, i mi sami smo zapanjeni veličinom, udaljenostima, neverovatnim brojem galaksija i zvezda. Jedva da smo i mi sami u stanju da sve to shvatimo svojim ograničenim umom.

I ovde je nešto zadivljujuće: samo je nešto veće od kosmosa moglo da stvori kosmos, na isti način kao što nešto veće od slike može da stvori sliku. Prema tome, Bog kome mi služimo, Bog koga obožavamo, On je Stvoritelj svemira, pa je zato daleko veći od svega stvorenog.

Ko smo, onda, mi u poređenju s tim Bogom?

Kako Jovan u Otkrivenju opisuje Isusa koji se pojavio pred njim? Kako je Jovan reagovao na Isusovu pojavu, i zašto je reagovao na taj način? Kako je prikazan krst? Otkrivenje 1,13-18.

Kako se Jovova reakcija na Gospoda može uporediti s Jovanovom?

Iako su oba ova čoveka dobila samo delimično otkrivenje o Gospodu, ono što su videli bilo je dovoljno da ih učini poniznima. U njihovim reakcijama vidi se strah, poštovanje, strahopoštovanje, pokajanje. Kako i ne bi? Dobili su priliku da pogledaju Stvoritelja svemira; i više, bili su grešna bića koja su dobila priliku da vide bezgrešnoga i svetoga Boga. Nema sumnje, shvatanje vlastite grešnosti, vlastite nepravdnosti, vlastite uklanjanosti, pojavilo se u njima u Gospodnjoj prisutnosti.

RAZMISLI: Kako bi naša bogoslužjenja mogla da u nama pobude slična osećanja i sličnu reakciju? Na koji način bismo mogli da steknemo svest o Božjoj prisutnosti koja bi nas učinila poniznima? U isto vreme, koliko je značajno da se krst uzdigne pred nama kao naša jedina nada u spasenje?

SVET, SVET, SVET...

Iako knjiga Otkrivenje i dalje sadrži mnoge tajne, prvenstvena tema se pojavljuje uvek iznova: bogoslužjenje. U celom Otkrivenju opisuju se prizori kako razna bića obožavaju Boga.

Čitaj sledeće tekstove. Šta o bogoslužjenju možemo da naučimo iz njih? Koja se tema u njima pojavljuje, tema o kojoj smo proučavali celo tromesečje?

Otkrivenje 4,8-11.

Otkrivenje 5,8-14.

Otkrivenje 7,9-12.

Otkrivenje 11,15-19.

Otkrivenje 15,1-4.

Otkrivenje 19,1-5.

Među činjenicama kojima nas uči Otkrivenje jedna se ističe: ono što se događa na Zemlji utiče na Nebo, a ono što se dešava na Nebu utiče na Zemlju. Nebo i Zemlja su, tako nam je rečeno, bliže nego što se misli. Otkrivenje nam pokazuje koliko su blizu. Zaista, bića na Nebu neprestano obožavaju Boga zbog onoga što je učinio na Zemlji.

Teme hvale i obožavanja su one iste teme koje smo razmatrali u toku celog tromesečja. Gospod kao Stvoritelj, Gospod kao Otkupitelj, Gospod kao Sudija. Njega obožavaju zbog Njegove svetosti, Njega slave zato što je prolio svoju krv, Njega slave i obožavaju zbog Njegove moći i sile i vlasti. Njega slave zbog Njegove pravednosti i suda i zbog spasenja koje nudi.

RAZMISLI: Razmotri ponovo plan spasenja, šta on znači i šta nam je Bog dao preko njega! Zar nemamo dovoljno razloga da Ga slavimo? Bez obzira na svoje borbe, bez obzira na svoje nevolje, svakoga dana odvoj vremena da slaviš Gospoda zbog svega što je učinio za tebe. To će promeniti tvoj život!

TRINAESTO POGLAVLJE OTKRIVENJA

Od samog uvoda nadalje, videli smo kako će se konačna kriza posljednjeg vremena voditi oko pitanja bogoslužjenja. Pitanje bogoslužjenja nije nevažno pitanje. Večna budućnost duša zavisi od njega. Ova ključna istina postaje još jasnija zahvaljujući onome što se objavljuje u 13. i 14. poglavlju Otkrivenja.

Pročitaj tekst 13. poglavlja Otkrivenja i odgovori na sledeća pitanja:

1. Koji je istorijski kontekst ovih stihova? Šta nam oni objavljuju u istorijskom i proročkom pogledu?

---

2. Koliko puta se tema o bogoslužjenju pojavljuje u ovom poglavlju? Šta nam to govori o njenoj posebnoj važnosti?

---

3. Gde se u ovom poglavlju predstavlja jevanđelje koje nam je ponuđeno u Hristu? Kako se predstavlja?

Od početka velike borbe između dobra i zla, Sotona se trudio da potkopa Božji autoritet i moć. Bitka koju je započeo na Nebu sada se vodi na Zemlji. Ovo poglavlje prikazuje delo neprijatelja u toku istorije, preko sila koje su ovde predstavljene, pokazuje kako će ona doživeti svoj vrhunac u završnoj krizi oko pitanja bogoslužjenja: svi oni koji se ne klanjaju zveri i njenoj ikoni moraće da se suoče sa ekonomskim i fizičkim progonoštvom. Iako Sotona zna da je pobeđen, iako je na krstu doživeo poraz, on nastavlja da se bori, i dalje pokušava da prevari sve koje može, i to će činiti sve do kraja.

Ipak, usred svega ovoga, imamo tekst u Otkrivenju 13,8 koji govori o Isusu kao »Jagnjetu koje je zaklano od postanja svijeta«; što znači, još pre nego što je sve to započelo na Zemlji, »zavjet vječni« (Jevrejima 13,20) bio je uspostavljen, nudeći svim ljudima priliku da se spasu. Oni koji istinski prihvate ovo spasenje, čija su imena zapisana u knjizi života, neće se pokloniti ni zveri ni njenoj ikoni. Umesto toga, oni obožavaju »Onoga koji nas oprao od grijeha krvlju svojom« (Otkrivenje 1,5) i, bez sumnje, činiće to isto, to jest obožavati Ga, i na Nebu.

ČETRNAESTO POGLAVLJE OTKRIVENJA

Kako započinje 14. poglavlje Otkrivenja? Nebeskim prizorom koji prikazuje 144 hiljade »otkupljenih sa Zemlje« (Otkrivenje 14,3). Ono započinje viđenjem o budućnosti, o tome kako će ona izgledati, u najmanju ruku bar za ovu grupu, koja će stajati pred Bogom na nebesima. Iako tekst to ne govori otvoreno, ovo je svakako opis neke vrste nebeskog bogoslužnja.

Prema tome, četrnaesto poglavlje nastavlja temu o bogoslužjenju koju nalazimo u 13. poglavlju. Ova grupa nije obožavala zver ni njenu ikonu, već je prikazana kako odaje slavu, kako obožava svoga Gospoda na Nebu.

Poglavlje se onda vraća na Zemlju, nastavljajući opis tamo gde ga je završilo 13. poglavlje, tamo gde su oni koji se klanjaju zveri i njenoj ikoni prikazani kao suprotnost onima čija su imena zapisana u knjizi života.

Otkrivenje nas upoznaje s porukama trojice anđela. Zašto su ti tekstovi tako značajni, tako važni za nas kao čekaocce Drugog Hristovog dolaska? Koje teme se pojavljuju u njima, iste teme o kojima smo proučavali u toku celog tromesečja? Zašto upravo te tekstove nazivamo »sadašnja istina«? Otkrivenje 14,6-12.

Ovi stihovi su puni istine: istine o stvaranju, otkupljenju, jevanđelju, poslušnosti, veri, Deset zapovesti, misiji. Ovde se takođe može čuti najozbiljnija opomena u celoj Bibliji, a i ona se bavi pitanjem bogoslužnja: »I dim mučenja njihova izlaziće u vijek vijeka; i neće imati mira ni dan ni noć koji se poklanjaju zvijeri i ikoni njezinoj i koji primaju žig imena njezina« (Otkrivenje 14,11).

Kao hrišćani, mi razumemo kako je sedmi dan centralno pitanje u celom problemu, koji je toliko povezan sa stvaranjem i sa bogoslužjenjem. Mi se klanjamo Gospodu zato što je Stvoritelj, a sedmi dan je uvek bio i ostao osnovni podsetnik ili znak Njegove stvaralačke uloge.

Iako još ne znamo kako će i kada ova pitanja doći u prvi plan, možemo biti sigurni da će se to dogoditi. Kako je važno da budemo spremni, ne samo da ostanemo čvrsto uz istinu već i da budemo sposobni da odgovorimo »svakome koji nas zapita za naše nadanje, s krotišću i strahom« (1.Petrova 3,15.16).

POKLONITE SE BOGU

»I ja Jovan vidjeh ovo i čuh; i kada čuh i vidjeh, padoh da se poklonim na noge anđelu koji mi ovo pokazao. I reče mi: gle, nemoj, jer sam i ja sluga kao i ti i braća tvoja proroci i oni koji drže riječi knjige ove. Bogu se pokloni!« (Otk. 22,8.9) Prouči kontekst ovih stihova. Koja je ovde najvažnija misao o bogoslužjenju?

Celo tromesečje proučavali smo jedno te isto: ljudski rod ima ugrađenu potrebu za bogoslužjenjem. To je dobro. Ali, ovde Jovan pokazuje želju da se pokloni nebeskom biću, anđelu, koji mu je prikazao tako neverovatne istine. Međutim, anđeo ga zaustavlja i traži od njega da se klanja jedino Bogu, da obožava jedino Boga.

Ovo nije prvi put da je stekao isto iskustvo. U Otkrivenju 19,10 spremao se da učini to isto i opet bio zaustavljen rečima da treba da se klanja jedino Gospodu. To nas podseća na Isusove reči koje je uputio Sotoni: »Gospodu Bogu svojemu poklanjaj se i njemu jedinome služi« (Matej 4,10).

U oba slučaja, Jovan pada kraj nogu bića koje želi da obožava, čini to kao simbol predanja, pokornosti i poštovanja. Da je učinio manje, ne bi pokazao stvarno obožavanje, zar ne?

I to je tako, zato što bogoslužjenje i obožavanje nije samo ono što činimo subotom i u toku nekoliko sati preko sedmice. Bogoslužjenje znači padati ničice kraj nogu našega Gospoda sve vreme. Radi se o našem celokupnom držanju i odnosu prema Bogu. Bogoslužjenje i obožavanje je ono što treba da činimo 24 sata u toku dana i sedam dana u sedmici; to je življenje životom vere, poslušnosti, predanja Gospodu. Bogoslužjenje je stavljanje Boga na prvo mesto, u svemu što činimo, što govorimo, što mislimo. Bogoslužjenje je način na koji postupamo prema bližnjima, na koji postupamo prema onima koje volimo, ali i prema onima koje je teško voleti. Bogoslužjenje je i poslušnost zapovestima, to je i služenje onima kojima je pomoć potrebna, to je i umiranje sebi i objavljivanje jevandjela.

I ponovo, razmišljaj o stvaranju, misli o Bogu koji je stvarao prilikom stvaranja. Onda misli o krstu, o Stvoritelju koji je umro za grehe onih koje je stvorio, prihvatajući kaznu koju su oni zaslužili da bi ta bića nezasluzeno mogla dobiti priliku da ponovo žive na novoj Zemlji i na novom nebu.

Pošto je Bog stvorio sve što postoji, sve drugo što bismo obožavali značilo bi da smo se vratili obožavanju stvorenoga, idolopoklonstvu u ovom ili onom obliku, obožavanju nečega što nam ne može obezbediti spasenje. A kada pogledamo Stvoritelja na krstu, moramo da se upitamo: kako bismo mogli obožavati bilo šta drugo ili bilo koga drugog?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi Duha proroštva *Velika borba* čitajte poglavlja pod naslovom: »Sukob koji nam preti«, »Konačna opomena« i »Sukob je završen«.

»Bogoslužjenje je priklanjanje pred našim Stvoriteljem, prepoznavanje i priznavanje Njegove svetosti i našeg položaja stvorenja. To je pokoravanje Njegovom suverenitetu, odgovor na Njegovu veličanstvenu prisutnost.« (Worship in the Old Testament, p. 3)

»Psalmista izjavljuje: 'Služite Gospodu sa strahom, i radujte se s trepetom' (Psalam 2,11). Na bogoslužjenju mi prepoznavamo zastrašujuće veličanstvo i beskrajnu moć Cara; sećamo se da je 'naš Bog oganj koji sažiže' (5. Mojsijeva 4,24; Jevrejima 12,29), i On bi nas smesta spalio da nije bilo žrtve Isusa Hrista kao našeg Zamenika, koja je bila spaljena na oltaru Golgote umesto nas.«

»Tako će naše bogoslužjenje održavati ravnotežu između radosti i strahopoštovanja. Biće to sveta radost... naše bogoslužjenje mora da ima zastrašujuću dubinu ... ali i uzdrhtalu radost.« (Worship in the Old Testament, p. 30)

»Otkupljeni pevaju pesmu hvale koja odjekuje i ponovo odjekuje na nebeskom svodu: 'Spasenje Bogu našem koji sjedi na prijestolu, i Jagnjetu' (Otkrivenje 7,10).

»U svem tom blistavom mnoštvu nema nijednoga koji bi spasenje mogao da pripíše sebi, kao da je pobedio svojom snagom i dobrotom. Ništa nije rečeno o tome šta su učinili ili pretrpeli, ali tema svake pesme, osnovna nota svake himne glasi: spasenje Bogu našem i Jagnjetu.« (Elen. G. Vajt, *Velika borba*, str. 640 /orig. 665/)

PITANJA O KOJIMA TREBA RASPRAVLJATI:

- 1. U razredu raspravljajte detaljnije o planu otkupljenja, o čudu utevljenja, bezgrešnom životu Isusa Hrista, Njegovoj smrti umesto nas, obećanju o Njegovom drugom dolasku. Zašto sve to čini da je Hristos dostojan našeg obožavanja?**
- 2. Na koje načine obožavamo Stvoritelja i kada se ne nalazimo na bogoslužjenju u crkvi? Ako ne obožavamo Stvoritelja sve to vreme, možemo li Ga obožavati u tih nekoliko sati subotom?**
- 3. Koje su to »dobre stvari« koje bismo mogli obožavati? Koliko je stvarna takva opasnost?**

JUL

UZDIGNIMO HRISTA KAO VELIKOG PASTIRA

Hristos je veliki pastir

1. P 1.Petrova 5,4 Hristos je veliki pastir
2. S Jovan 10,7 »Ja sam vrata...«

Pastir poznaje svaku ovcu

3. N 2. Mojsijeva 3,4,5 Izbavitelj kao skromni pastir
4. P 1.Solunjanima 16,13 Pastirski štap kao skiptar
5. U 1.Korinćanima 3,9 Povezanost s glavnim pastirom
6. S Jovan 10,11 Pastir dobri
7. Č Jezekilj 34,23 Božanski pastir
8. P Isaija 43,1 Pastir poznaje svaku ovcu
9. S Jovan 10,4 Pastir predvodi ovce

Izgubljene ovce kao posebna odgovornost

10. N Jovan 10,14,15 Pastir daje svoj život za svoje ovce
11. P Luka 15,6 Izgubljena ovca
12. U 1.Jovanova 4,10 Vrednost izgubljene ovce
13. S Luka 5,32 Hristos je došao da traži izgubljene ovce
14. Č Luka 15,4 Izgubljene ovce kao posebna odgovornost
15. P Matej 18,13 Traženje izgubljene ovce
16. S Jovan 10,16 Prava ovca čuje glas pravog pastira

Pastir kao darodavac

17. N Luka 15,7 Radost za jednog grešnika koji se kaje
18. P Matej 7,15 Mi smo potpastiri
19. U Jezekilj 34,12 Vraćeni pastiru
20. S Psalam 23,1,2 Pastir kao darodavac
21. Č Matej 21,37 »Šta sam još mogao da učinim?«
22. P 1.Dnevnika 4,39,40 Hraniti stado
23. S Psalam 100,3 Posebno staranje o stadu

Nežni pastir

24. N Isaija 40,11 Nežni i brižni pastir
25. P Luka 15,5 Nežni pastir
26. U Jovan 10,27 Hristos je sve onima koji ga primaju
27. S Jovan 10,2,3 Pastir zove svaku ovcu po imenu
28. Č 1.Petrova 5,2 Potpastiri
29. P Luka 22,32 Obraćeni Petar postaje potpastir
30. S Jakov 3,18 U krotosti hraniti jaganjce

Glas pravog pastira

31. N Jovan 10,32 Glas pravog pastira

AVGUST

UZDIGNITE HRISTA RASPETOGA

Krst je u središtu

1. P Rimljanima 8,15.16	Neuporediva ljubav
2. U Psalam 125,1.2	Nada i spasenje svetu
3. S 1.Petrova 1,18.19	Velika istina
4. Č Jovan 12,32	Krst je u središtu
5. P Jovan 1,29	Uzdignite Hrista, čoveka sa Golgote
6. S 2.Mojsijeva 34,6.7	Njegovo završno delo

Gledaj, veruj i živi

7. N 1.Petrova 3,18	Hristos je umro za nas
8. P Zaharija 3,2	Duše otkupljene od sotonske vlasti
9. U Galatima 6,14	Krst Gospoda našega Isusa Hrista
10. S Luka 23,46	Hristos je verom postao pobednik
11. Č 1.Petrova 1,5	Gledaj, veruj i živi
12. P 2.Korinćanima 5,17	Preobraženje u Hristu
13. S Jovan 1,51	Vrline Njegovog karaktera

Vrednost jedne duše

14. N Isaija 53,12	Prečišćenje Božje jagnje
15. P Rimljanima 5,11	Vrednost jedne duše
16. U Rimljanima 5,8.9	Prava čovekova vrednost
17. S Jevrejima 2,11	Hristos je uzdigao čovečanstvo
18. Č Filibljanima 4,4	Atmosfera nadanja i radosti
19. P Luka 9,23	Predati se Hristu
20. S 1.Korinćanima 2,2-4	Predmet koji motiviše

Božji radnici

21. N Filibljanima 2,4	Proslavljajte učitelja
22. P 2.Korinćanima 4,17	Božji radnici
23. U Psalam 30, 4	»Živi, grešniče, živi!«
24. S 2.Korinćanima 4,18	Večna slava
25. Č 1.Jovanova 3,1	Menjamo se gledajući
26. P Psalam 85,10	Uskladite ljubav i pravdu
27. S Jevrejima 12,2	Svet predstavlja bojno polje

Okupljeni oko krsta

28. N 5.Mojsijeva 12,7	Okupljeni oko krsta
29. P Matej 13,27.28	Priroda u svetlosti Golgote
30. U 1.Petrova 5,7	Ostaviti svoju krivicu u podnožju krsta
31. S Jezekilj 17,22.23	Raspeti i vaskrsli Spasitelj

SEPTEMBAR

UZDIGNITE HRISTA KAO LEKARA TELA I DUŠE

Zdravlje tela i duše

1. Č Matej 4,23	Izlečenje duhovne i telesne bolesti
2. P Psalam 145,18	Lečenje duhovnog slepila
3. S 3.Jovanova 2	Zdravlje tela i duše

Gospod daje snagu

4. N Jovan 17,3	O snaženi Božjom snagom
5. P 1.Korinćanima 10,31	Plodovi samoodricanja
6. U Marko 6,31	Gospod daje snagu
7. S Kološanima 3,14.15	Obećano moralno i duhovno savršenstvo
8. Č Efescima 3,14-16	Mislite stalno o Bogu
9. P Efescima 3,17.18	Duhovna sila
10. S 2.Timotiju 2,1.2	Snažan u njegovoj blagodati

Donošenje roda

11. N Priče 11,16	Usklađenost s Božjom rečju
12. P Priče 20,11	Spasenje dece
13. U Priče 22,6	Fizički, umni i duhovni razvitak
14. S Psalam 144,12	Moralne snage treba okušati
15. Č 1.Korinćanima 3,17	Nedeljivost tela i uma
16. P Rimljanima 10,10	Misli ispunjene Božjim obećanjima
17. S Isaija 55,10	Donošenje roda

Sila Božje ljubavi

18. N Luka 6,38	Služba i duhovni razvoj
19. P Psalam 92,12	Sakriven s Hristom u Bogu
20. U Matej 11,28	Hristos je obećao odmor
21. S Efescima 1,3	Plan otkupljenja je dar
22. Č O Jovu 22,21	Sila Božje ljubavi
23. P Rimljanima 15,13	Oslanjanje na Hrista
24. S Jovan 17,19	Sila istine koja posvećuje

U skladu sa Hristom

25. N 1.Korinćanima 1,27-29	Istinska Poniznost
26. P 2.Korinćanima 6,1	U skladu sa Hristom
27. U Matej 12,35	Reči kao pokazatelji
28. S 2.Dnevnika 32,26	Čar se ponizio
29. Č Pesma 4,15	Snaga ličnog uticaja
30. P Otkrivenje 2,10	Istiniti, iskreni, poštenu

ČITANJE BIBLIJE REDOM

Jul		Avgust		Septembar	
1. Psalam	115-117	1. Isaija	1-3	1. Jeremija	36-39
2. "	118	2. "	4-6	2. "	40-42
3. "	119, 1-88	3. "	7-9	3. "	43-45
4. "	119, 89-176	4. "	10-13	4. "	46-49
5. "	120-121	5. "	14-17	5. "	50-52
6. "	122-124	6. "	18-20	6. Plač	1-3
7. "	125-127	7. "	21-23	7. "	4-6
8. "	128-130	8. "	24-26	8. Jezekilj	1-4
9. "	131-133	9. "	27-29	9. "	5-7
10. "	134-136	10. "	30-32	10. "	8-10
11. "	137-139	11. "	33-36	11. "	11-12
12. "	140-142	12. "	37-40	12. "	13-15
13. "	143-147	13. "	41-43	13. "	16-18
14. "	148-150	14. "	44-46	14. "	19-21
15. Priče	1-3	15. "	47-49	15. "	22-26
16. "	4-6	16. "	50-52	16. "	27-29
17. "	7-9	17. "	53-55	17. "	30-32
18. "	10-12	18. "	56-59	18. "	33-35
19. "	13-15	19. "	60-62	19. "	36-38
20. "	16-19	20. "	63-66	20. "	39-41
21. "	20-22	21. Jeremija	1-3	21. "	42-44
22. "	23-25	22. "	4-6	22. "	45-48
23. "	26-28	23. "	7-8	23. Danilo	1-4
24. "	29-31	24. "	9-11	24. "	5-8
25. Propovednik	1-3	25. "	12-16	25. "	9-12
26. "	4-6	26. "	17-20	26. Osija	1-3
27. "	7-9	27. "	21-23	27. "	4-6
28. "	10-12	28. "	24-26	28. "	7-9
29. Pesma nad pasmama	1-3	29. "	27-29	29. "	10-14
30. "	4-6	30. "	30-32	30. Joilo	1-3
31. "	7-8	31. "	33-35		

VEČERNJE BOGOSLUŽENJE U PORODICI

Jul	Avgust	Septembar
1. Psalam 1.	1. Psalam 29.	1. Psalam 53.
2. Psalam 2.	2. Psalam 30.	2. Psalam 54.
3. Psalam 3.	3. Psalam 31,1-14.	3. Psalam 55.
4. Psalam 4.	4. Psalam 31,15-24.	4. Psalam 56.
5. Psalam 5.	5. Psalam 32.	5. Psalam 57.
6. Psalam 6.	6. Psalam 33.	6. Psalam 58.
7. Psalam 7.	7. Psalam 34.	7. Psalam 59.
8. Psalam 8.	8. Psalam 35,1-14.	8. Psalam 60.
9. Psalam 9.	9. Psalam 35,15-28.	9. Psalam 61.
10. Psalam 10.	10. Psalam 36.	10. Psalam 62.
11. Psalam 11.	11. Psalam 37,1-19.	11. Psalam 63.
12. Psalam 12.	12. Psalam 37,20-40.	12. Psalam 64.
13. Psalam 13.	13. Psalam 38.	13. Psalam 65.
14. Psalam 14.	14. Psalam 39.	14. Psalam 66.
15. Psalam 15.	15. Psalam 40.	15. Psalam 67.
16. Psalam 16.	16. Psalam 41.	16. Psalam 68.
17. Psalam 17.	17. Psalam 42.	17. Psalam 69,1-16.
18. Psalam 18,1-15.	18. Psalam 43.	18. Psalam 69,17-36.
19. Psalam 18,16-30.	19. Psalam 44,1-12.	19. Psalam 70.
20. Psalam 18,31-50.	20. Psalam 44,13-26.	20. Psalam 71,1-14.
21. Psalam 19.	21. Psalam 45.	21. Psalam 71,15-24.
22. Psalam 20.	22. Psalam 46.	22. Psalam 72.
23. Psalam 21.	23. Psalam 47.	23. Psalam 73,1-15.
24. Psalam 22,1-15.	24. Psalam 48.	24. Psalam 73,16-28.
25. Psalam 22,16-31.	25. Psalam 49.	25. Psalam 74.
26. Psalam 23.	26. Psalam 50.	26. Psalam 75.
27. Psalam 24.	27. Psalam 51.	27. Psalam 76.
28. Psalam 25.	28. Psalam 52.	28. Psalam 77.
29. Psalam 26.		29. Psalam 78,1-14.
30. Psalam 27.		30. Psalam 78,15-28.
31. Psalam 28.		31. Psalam 78,29-42.

Predlažemo vernicima da ove tekstove čitaju u toku večernjeg bogoslužjenja u svojoj porodici.

POČETAK SUBOTE U JULU 2011. GODINE

MESTO	DATUM				
	1.	8.	15.	22.	29.
Radoviš, Strumica, Đevdelija	20,11	20,08	20,04	19,59	19,51
Kavadarci	20,13	20,10	20,06	20,01	19,53
Veles, Prilep, Bitola	20,15	20,12	20,08	20,03	19,55
Piroć , Vranje, Kumanovo, Skoplje	20,17	20,14	20,10	20,05	19,57
Knjaževac, Niš , Leskovac, Tetovo, Debar	20,19	20,16	20,12	20,07	19,59
Kladovo, Negotin , Zaječar, Priština, Prizren	20,21	20,18	20,14	20,09	20,01
Bor, Paraćin, Kruševac , Kosovska Mitrovica, Đakovica	20,23	20,20	20,16	20,11	20,03
Jagodina , Novi Pazar, Peć	20,25	20,22	20,18	20,13	20,05
Požarevac, Smederevska Palanka, Kragujevac , Čačak, Kraljevo, Berane, Kolašin, Podgorica , Ulcinj	20,27	20,24	20,20	20,15	20,07
Arandelovac, Užice, Bar	20,29	20,26	20,22	20,17	20,09
Vršac, Alibunar, Kovin, Smederevo, Pančevo, Beograd , Valjevo, Pljevlja, Zelenika	20,31	20,28	20,24	20,19	20,11
Kikinda, Srpska Crnja, Zrenjanin , Ruma, Šabac, Foča, Bileća, Trebinje, Dubrovnik	20,33	20,30	20,26	20,21	20,13
Senta, Bečej, Novi Sad , Sremska Mitrovica, Bogatić, Bijeljina, Loznica, Sarajevo , Mljet	20,35	20,32	20,28	20,23	20,15
Bačka Topola, Kula, Vrbas, Bačka Palanka, Šid , Tuzla, Mostar, Metković, Pelješac	20,37	20,34	20,30	20,25	20,17
Subotica , Sombor, Dalj, Vukovar, Vinkovci, Doboj, Zenica, Hvar, Korčula	20,39	20,36	20,32	20,27	20,19
Beli Manastir , Osijek , Slavonski Brod, Derventa, Jajce, Livno, Brač, Vis	20,41	20,38	20,34	20,29	20,21
Slavonska Požega, Banja Luka , Split	20,43	20,40	20,36	20,31	20,23
Podravska Slatina, Daruvar, Nova Gradiška, Bosanska Gradiška, Prijedor , Drvar, Knin, Šibenik	20,45	20,42	20,38	20,33	20,25
Virovitica, Biograd	20,47	20,44	20,40	20,35	20,27
Koprivnica, Bjelovar, Sisak, Bihać, Gospić, Zadar , Dugi Otok	20,49	20,46	20,42	20,37	20,29
Čakovec, Varaždin, Zagreb , Slunji, Pag	20,51	20,48	20,44	20,39	20,31
Murska Sobota, Ormož, Ptuj , Krapina, Karlovac, Rab	20,53	20,50	20,46	20,41	20,33
Maribor , Rogaška Slatina, Celje, Zidani Most, Crikvenica, Krk, Cres, Lošinj	20,55	20,52	20,48	20,43	20,35
Dravograd, Slovenj Gradec, Mežica, Ljubljana , Rijeka, Pula	20,57	20,54	20,50	20,45	20,37
Kranj, Postojna, Koper, Rovinj	20,59	20,56	20,52	20,47	20,39
Jesenice , Kranjska Gora, Gorica	21,01	20,58	20,54	20,49	20,41

POČETAK SUBOTE U AVGUSTU 2011. GODINE

MESTO	DATUM			
	5.	12.	19.	26.
Strumica	19,42	19,33	19,22	19,08
Radoviš, Đevdelija	19,44	19,35	19,24	19,10
Pirot , Kavadarci	19,46	19,37	19,26	19,12
Vranje, Kumanovo, Veles, Prilep, Bitola	19,48	19,39	19,28	19,14
Kladovo, Negotin, Zaječar, Knjaževac, Niš , Leskovac, Skoplje , Tetovo, Ohrid	19,50	19,41	19,30	19,16
Bor, Paraćin, Kruševac , Priština, Prizren, Debar	19,52	19,43	19,32	19,18
Jagodina , Kosovska Mitrovica, Đakovica	19,54	19,45	19,34	19,20
Vršac, Kovin, Požarevac, Smederevo, Smederevska Palanka, Kragujevac , Kraljevo, Novi Pazar, Peć	19,56	19,47	19,36	19,22
Alibunar, Pančevo, Beograd , Arandelovac, Čačak, Berane, Kolašin, Podgorica , Ulcinj	19,58	19,49	19,38	19,24
Kikinda, Srpska Crnja, Zrenjanin , Valjevo, Užice, Pljevlja, Bar	20,00	19,51	19,40	19,26
Senta, Bečež, Novi Sad , Ruma, Sremska Mitrovica, Bogatić, Šabac, Foča, Zelenika	20,02	19,53	19,42	19,28
Subotica , Bačka Topola, Kula, Vrbas, Bačka Palanka, Šid, Bijeljina, Loznica, Bileća, Trebinje, Dubrovnik	20,04	19,55	19,44	19,30
Sombor , Dalj, Vukovar, Vinkovci, Tuzla, Sarajevo , Mostar, Metković, Mljet	20,06	19,57	19,46	19,32
Beli Manastir , Osijek, Dobož, Zenica, Pelješac	20,08	19,59	19,48	19,34
Slavonska Požega, Slavonski Brod, Derventa , Jajce, Livno, Brač, Hvar, Korčula	20,10	20,01	19,50	19,36
Virovitica, Podravska Slatina, Daruvar, Nova Gradiška, Bosanska Gradiška, Banja Luka , Split, Vis	20,12	20,03	19,52	19,38
Bjelovar, Prijedor , Drvar, Knin, Šibenik	20,14	20,05	19,54	19,40
Koprivnica, Sisak, Bihać, Biograd	20,16	20,07	19,56	19,42
Murska Sobota, Ormož, Čakovec, Varaždin, Zagreb , Slunj, Gospić, Zadar, Dugi Otok	20,18	20,09	19,58	19,44
Maribor , Ptuj, Rogaška Slatina, Krapina, Karlovac, Rab, Pag	20,20	20,11	20,00	19,46
Slovenj Gradec, Celje , Zidani Most, Crikvenica, Krk, Cres, Lošinj	20,22	20,13	20,02	19,48
Dravograd, Mežica, Ljubljana , Postojna, Rijeka	20,24	20,15	20,04	19,50
Jesenice, Kranj, Koper, Rovinj, Pula	20,26	20,17	20,06	19,52
Kranjska Gora , Gorica	20,28	20,19	20,08	19,54

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U SEPTEMBRU 2011. GODINE

MESTO	DATUM				
	2.	9.	16.	23.	30.
Strumica	19,00	18,50	18,37	18,24	18,11
Pirot , Radoviš, Đevdelija	19,02	18,52	18,39	18,26	18,13
Kladovo, Negotin , Zaječar, Knjaževac, Leskovac, Vranje, Kavadarci	19,04	18,54	18,41	18,28	18,15
Bor, Niš , Kumanovo, Skoplje, Veles, Prilep, Bitola	19,06	18,56	18,43	18,30	18,17
Vršac, Požarevac, Jagodina , Paraćin, Kruševac, Priština, Tetovo, Ohrid	19,08	18,58	18,45	18,32	18,19
Alibunar, Pančevo, Kovin, Smederevo, Smederevska Palanka, Arandelovac, Kragujevac , Kraljevo, Novi Pazar, Đakovica, Kosovska Mitrovica, Prizren, Debar	19,10	19,00	18,47	18,34	18,21
Kikinda, Srpska Crnja, Zrenjanin, Beograd , Čačak, Peć	19,12	19,02	18,49	18,36	18,23
Senta, Bečej, Novi Sad , Ruma, Šabac, Valjevo, Užice, Berane, Kolašin	19,14	19,04	18,51	18,38	18,25
Subotica , Bačka Topola, Kula, Vrbas, Bačka Palanka, Šid, Sremska Mitrovica, Bogatić, Bijeljina, Loznica, Pljevlja, Podgorica , Bar, Ulcinj	19,16	19,06	18,53	18,40	18,27
Sombor , Osijek, Dalj, Vukovar, Vinkovci, Tuzla, Foča, Zelenika	19,18	19,08	18,55	18,42	18,29
Beli Manastir , Sarajevo , Bileća, Trebinje, Dubrovnik	19,20	19,10	18,57	18,44	18,31
Podravska Slatina, Slavonska Požega, Slavonski Brod, Derventa , Doboj, Zenica, Mostar, Metković, Mljet	19,22	19,12	18,59	18,46	18,33
Virovitica, Daruvar, Nova Gradiška, Bosanska Gradiška, Banja Luka , Jajce, Pelješac	19,24	19,14	19,01	18,48	18,35
Koprivnica, Bjelovar, Prijedor , Livno, Brač, Hvar, Korčula	19,26	19,16	19,03	18,50	18,37
Murska Sobotica, Ormož, Čakovec, Varaždin , Sisak, Drvar, Knin, Split, Vis	19,28	19,18	19,05	18,52	18,39
Maribor , Ptuj, Rogaška Slatina, Krapina, Zagreb , Slunj, Bihać, Šibenik, Biograd	19,30	19,20	19,07	18,54	18,41
Slovenj Gradec, Celje , Zidani Most, Karlovac, Gospić, Zadar, Dugi Otok	19,32	19,24	19,09	18,56	18,43
Dravograd, Mežica, Crikvenica, Krk, Rab, Pag	19,34	19,26	19,11	18,58	18,45
Jesenice, Kranj, Ljubljana , Postojna, Rijeka, Cres, Lošinj	19,36	19,28	19,13	19,00	18,47
Kranjska gora, Gorica, Koper, Rovinj, Pula	19,38	19,30	19,15	19,02	18,49

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.